Vrye Weekblad

Die nuwe stem vir 'n nuwe Suid-Afrika

23 Maart 1989 | Tel: (011) 836-7236 | **Prys: R1,20** (R1,06 + 14c AVB)

Kobie wil koerant sluit voor hy oopmaak!

Anton Steenkamp

DIE Minister van Justisie, Kobie Coetsee, het 'n nuwe koerant met 'n verbod gedreig nog voordat die eerste uitgawe verskyn het.

The New African, 'n Durbanse koerant wat op 3 April die eerste keer verskyn, het gister gereageer op 'n brief wat hulle verlede Vrydag van Coetsee ontvang het. Daarin waarsku hy dat die koerant moontlik verbied kan word onder Artikel 5 van die Wet op Binnelandse Veiligheid.

Volgens die redaksie is die koe-rant se kantore ook in Januarie, drie maande voor die publikasiedatum van die eerste uitgawe, deur twee lede van die veiligheidspolisie besoek.

Die polisiemanne, wat hulle eers as verteenwoordigers van 'n finansieringmaatskappy voorgedoen het, het redaksielede oor die planne vir die nuwe koerant ondervra.

Coetsee het verlede Vrydag laat weet dat hy die koerant se aansoek om registrasie en die bedrag van die deposito, wat volgens Artikel 15 van die Wet op Binnelandse Veiligheid vir registrasie gevra kan word, oorweeg.

Volgens dié artikel kan die minister 'n bedrag van tot R40 000 as registrasie-deposito hef. Die grootste bedrag wat nog van enige Suid-Afrikaanse koerant gevra is, was R30 000 vir die registrasie van Vrye Weekblad. Die normale bedrag is R10.

In sy brief, waarin hy die redaksie van The New African vyf dae gee om op sy aantygings te reageer, bevraagteken Coetsee uit die staanspoor die motiewe van die nuwe koerant.

Hy sê dat, volgens sy inligting, een van die voornemende eienaars van The New African 'n "feitesending" na die kantore van New Nation en South onderneem het; dat stappe onder die Noodmaatreëls al teen New Nation "geneem moes word", en dat The New African "waarskynlik op soortgelyke wyse as New Nation sal optree".

Coetsee sê ook dat die Durban Newspaper Group (DNG), wat die ontstaan van The New African geïnisieer het, met organisasies soos die United Democratic Front (UDF) en National Education Crisis Committee (NECC), teen wie onder die Noodmaatreëls opgetree is, in verbinding getree het oor die nuwe koerant. Hy beweer ook dat die DNG verbind is tot die "Suid-Afrikaanse vryheidstryd".

Op grond van hierdie bewerings, en "die veiligheidsituasie in Natal", sê die minister hy "is nie tevrede dat 'n verbod onder Artikel 5 van die Wet op Binnelandse Veiligheid, 1982, nie in enige stadium mag nodig word met betrekking tot The New African nie".

Die redaksie van The New African maak in hul antwoord aan Coetsee sterk beswaar daarteen dat die minister waarde-oordele oor die koerant uitspreek nog voordat hulle

Na bladsy 2

Breyten-familie dreig oor 'laster'

Beverley Garson en Peter Auf Der Heyde

BREYTEN BREYTENBACH se familielede is besig met regstappe teen die 1820 Stigting, die organiseerders van die Grahamstadse Kunstefees, nadat die Stigting na bewering 'n lasterlike pamflet oor die familie gepubliseer het.

Die regstappe spruit uit 'n publisiteitspamflet wat die komende dramaproduksies vir die jaar se fees uiteensit.

Die toneelstuk Stille Nag, waarvan Deon Opperman die skrywer en regisseur is, handel oor verdeelde lojaliteite, liefde en haat, en wat hy noem die "Breytenbach-sindroom" - Afrikaner-families wat in twee geskeur is weens spanning wat deur politieke verskille veroorsaak is.

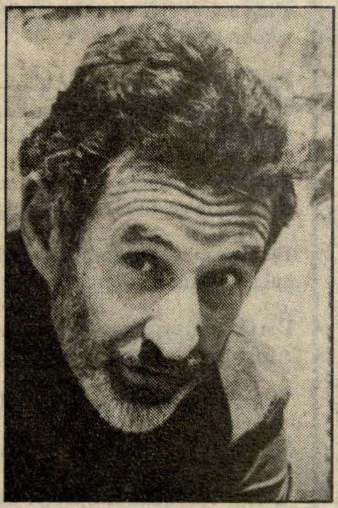

Breyten Breytenbach

Breyten Breytenbach het gister, na tien dae in Dakar, uit Parys gereageer en gesê hy is bewus van die regstappe wat sy familie beoog teen die Stigting en hy ondersteun hulle. Volgens Breytenbach is dit arrogant om van 'n "Breytenbach-sindroom" te praat en die dramaturg kon net sowel van 'n De Wet- of Botha-sindroom gepraat het.

Hy beskou dit as 'n immorele aanval op sy familie, wat nog in Suid-Afrika woon en reg op hul privaatheid het, en sê dit lyk vir hom na goedkoop publisiteit. Hy stel dit egter duidelik dat hy nie 'n waarde-oordeel oor Opperman se werk wil fel nie omdat hy nie vertroud is daarmee nie.

Breyten Breytenbach was sewe jaar lank in die tronk weens "terrorisme" en is in 1982 vrygelaat. Hy woon nou in Parys as 'n uitgewekene en is al verskeie kere 'n visum geweier om Suid-Afrika te besoek.

Sy een broer, Cloete, is 'n fotograaf in Kaapstad en Jan, sy ander broer, 'n senior offisier in die Weermag.

Cloete het uit Kaapstad bevestig dat die familie regstappe teen die 1820 Stigting oorweeg en gesê die Stigting is verantwoordelik vir die

Na bladsy 2

Sharpeville herdenk

Die skrywer Don Mattera lees op Sharpeville-dag by die Mark-teater uit sy werk voor. Sien bladsy 7
Foto: Cedric Nunn

Passtoors gou vry? — 4

Maties na Lusaka — 3

Rozanne, Rozanne, waar is jy heen? — 13

Hulp vir onafhanklike koerante

Van Max du Preez

KANADA - Afgevaardigdes na 'n konferensie oor die media en sensuur in Suid-Afrika het hier besluit om persvryheid in Suid-Afrika voortaan te monitor en aktiewe hulp aan die onafhanklike koerante te gee.

Die konferensie, South Africa: Getting the real story, is deur die Skool vir Joernalistiek en Kommunikasie van die Universiteit van Regina gereël.

Dit is toegespreek deur onder andere Harvey Tyson, redakteur van The Star, Ameen Akhalwaya, redakteur van die Indicator, Anton Harber, redakteur van die Weekly Mail, Francis Meli, redakteur van die ANC-tydskrif Sechaba, Joe Thloloe en Thami Mazwai, senior redaksielede van die Sowetan, professor Heribert Adam, 'n Kanadese kenner van Suid-Afrika, die redakteur van Vrye Weekblad en verskeie Kanadese en Amerikaanse akademici en joernaliste.

Die afgevaardigdes het 'n komitee aangestel wat ondersoek sal instel na watter hulp aan joernaliste en die onafhanklike koerante in Suid-Afrika gegee kan word. Daar sal veral na opleiding en tegniese bystand gekyk word.

Beperking op die media en die viktimisering van joernaliste en koerante deur die staat sal deurentyd gemonitor en wêreldkundig gemaak word.

Die Suid-Afirkaanse regering se progapanda-veldtog in Kanada sal ook dopgehou en, waar nodig, aan die kaak gestel word.

PE-stadsraad kom in 20ste eeu aan

NA talle vernederende voorvalle waartydens swartes gevra is om die openbare swembaddens in Port Elizabeth te verlaat, het die stadsraad dié week besluit die swembaddens is nooit vir enige ras afgebaken nie.

Volgens Carl Fischer, die stad se direkteur van administrasie, val die swembaddens nie onder die bepalings van die Groepsgebiedewet nie. Solank die Wet op Afsonderlike Geriewe bestaan, kan die stadsraad enige tyd die swembaddens vir 'n spesifieke rasgroep reserveer - dit is egter nog nooit gedoen nie.

Intussen het die streeksorganiseerder vir die HNP, Attie Lock, gesê Port Elizabeth sal 'n "spookdorp" wees teen die einde van die jaar as die geriewe vir almal oopgestel word.

"As ons die strande en swembaddens vir alle rasse oopstel, sal die witmense dit nie meer gebruik nie. Die swembaddens is gebou met geld van die blanke belastingbetalers. As swartes of kleurlinge geriewe wil hê, sal ons dit vir hulle bou," het hy gesê.

Fischer sê die regsimplikasies van die stadsraad se bevindings oor swembaddens kan wye implikasies hê.

"Port Elizabeth is nie die enigste plek waar swembaddens vir blankes onder die Groepsgebiedewet gereserveer is nie. Dit vind oral in die land plaas. Daar is moontlik baie ander stadsrade wat swembaddens onder dié wet reserveer pleks van onder die Wet op Afsonderlike Geriewe."

Aan die einde van verlede jaar het lede van die AWB die strand by King's Beach, wat net langs die MacArthur-swembad geleë is, gepatrolleer nadat klagtes ontvang is oor die teenwoordigheid van die bekende gholfspeler van Swaziland, Joe Dlamini, by die swembad.

Die polisie het sy besonderhede geneem en die voorval het 'n groot verleentheid vir die stadsraad geword. - Pen

Kobie wil koerant sluit voor hy begin

Van bladsy 1

begin publiseer het.

"Dis interessant dat die minister hierdie koerant probeer stilmaak voordat dit nog gebore is," het die redaksie gister in 'n verklaring gesê.

"Ons glo die minister het dieselfde fout begaan as dit waarvan hy en sy regering so dikwels joernaliste beskuldig - om selektief en buite konteks aan te haal."

In hul antwoord aan Coetsee sê die redaksie dat sy inligting in sommige gevalle verkeerd is, en soms bevooroordeeld deur dat dit op halwe waarhede gebaseer is.

Hulle wys daarop dat hulle koerante soos New Nation en South besoek het om meer te wete te kom oor rekenaartoerusting vir kleiner publikasies, en dat dit niks te doen het met redaksionele inhoud nie. Hulle het terselfdertyd verskeie ander koerante en nuusagentskappe geraadpleeg, soos die Nasionale Perspublikasie City Press, die Suid-Afrikaanse Pers-assosiasie (Sapa), Natal Newspapers, African News Organisation en Weekly Mail.

Coetsee maak in sy brief net melding van The New African se sogenaamde onderhandelinge met die UDF en NECC, en geeneen van die 13 ander organisasies met wie hulle die projek bespreek het nie. In der waarheid het hulle nie met die NECC samesprekings gevoer nie, sê die redaksie, en die UDF was op daardie tydstip 'n wettige organisasie.

Die frase oor die "vryheidstryd" is selektief aangehaal uit 'n dokument wat nooit aan Coetsee of die staatsargiewe voorgelê is nie. Die hele sin lui: "Die DNG is 'n kollektiewe redaksie van Natalse mediawerkers wat verbind is tot die Suid-Afrikaanse vryheidstryd, tot dié van 'n unitêre, demokratiese, nie-rassige regering en tot vryheid van denke, uitdrukking, assosiasie en spraak."

Die redaksie beklemtoon dat hulle geheel en al onafhanklik optree en net aan die gemeenskap sal verantwoording doen.

Twee redakslelede van The New African, Sipho Khumalo en Ricky Naidoo, in die koerant se kantoor

Foto: Cedric Nunn

Breyten se familie dreig met eis

Van bladsy 1

publikasie.

Die voorval is nie "'n big deal" nie, maar dit is jammer dat die pamflette gepubliseer en versprei is. Hy het gesê hy het geen verdere kommentaar nie en beskou die hele affêre nou as sub judice.

Hy het gesê sekere mense sal probeer om publisiteit uit die voorval haal, maar hy is nie van plan was om enigiets vir die media te gee nie.

Die 1820 Stigting was nie bereid om kommentaar te lewer nie en het joernaliste aangeraai om met prokureurs te praat.

'n Woordvoerder vir die Stigting het gesê: "Ons verstaan dat hulle die saak gaan opvolg, maar ons het nog niks van hulle gehoor nie. Verder het die Stigting geen kommentaar nie.

"Mnr Opperman sal ook nie in 'n posisie wees om nou met u te praat nie," het sy gesê. - Albany News

Dié week in die nuus

Suid-Afrika

'n Treinongeluk by Industria, Johannesburg, eis die lewens van twee mense; 72 word beseer.

Diamantdiewe steel 20 000 karaat geslypte en ongeslypte diamante ter waarde van R10 miljoen in Johannesburg.

Ministers Pik Botha en Magnus Malan getuig voor die Harms-kommissie. Botha vertel die kommissie van geskenke wat hy aan Albert Vermaas gegee het en besoeke, op die Departement van Buitelandse Sake se onkoste, van buitelandse besoekers aan Vermaas se jagplaas.

Kuba en Suid-Afrika onderhandel oor die uitruil van krygsgevangenes - onder andere van Johan Papenfus wat verlede jaar in Angola gevange geneem is.

Die Windhoekse Hooggeregshof beslis dat 'n sertifikaat wat PW Botha uitgereik het om die vervolging van ses Weermaglede oor die dood van Swapo-lid Immanuel Shifidi stop te sit, ongeldig is.

Sam Nujoma, president van Swapo, sê dat Swapo nie basisse vir die ANC in Namibia sal skep as Swapo die verkiesing wen nie, maar wel die ANC sal steun deur die organe van die VVO en die OAE.

Mzwakhe Mbuli, 'n digter van Soweto, word in hegtenis geneem weens die besit van plofstof.

NP-, KP- en ANC-lede stem almal in om 'n beraad oor Suid-Afrika in Bermuda by te woon.

Carletonville se Kamer van Koophandel stel 'n regsgeding in teen die KP-beheerde stadsraad.

'n Dienspligtige wat in raaiselagtige omstandighede dood aangetref is in 'n voertuig in die Caprivi, se pa en suster betoog voor die Verdedigingshoofkwartier in Pretoria.

Die verhoor van drie vermeende Suid-Afrikaanse terroriste, wat daarvan beskuldig word dat hulle ANC-geboue opgeblaas het, begin in Harare.

'n Negende beskuldigde verskyn in die Landdroshof oor die moord op Stompie Mokhetsi Seipei.

Die Publikasieraad laat 'n beperkte vertoning toe van The Cry Of Reason - Beyers Naudé: An Afrikaner speaks out.

Hongerstaker Sandile Thusi se gesondheid gaan vinnig agteruit nadat hy 34 dae laas geëet het.

Die Appèlhof bevestig dat 'n aanhoudingsbevel onder die noodmaatreëls, wat deur die Minister van Wet en Orde teen Ian MacKenzie uitgereik is, onwettig is.

Internasionaal

El Salvador se nuutverkose president Alfredo Cristiani, wie se regse party van die gebruik van moordbendes beskuldig is, vra om nasionale eenheid nadat hy die linkses en die Amerikaans-gesteunde regerende party verslaan het.

'n Noord-Koreaanse agent sê hy het die bom op die Suid-Koreaanse vliegtuig geplant wat in 1987 die dood van al 115 mense aan boord veroorsaak het.

Boris Yeltsin, voormalige hoof van die Kommunistiese Party in Moskou, ontken dat hy sal probeer om die presidentskap by Mikhail Gorbachev oor te neem, sou hy verkies word tot die nuwe Sowjet-parlement.

Studente in Zaïre gaan terug klas toe, vyf weke nadat die Universiteit van Kinshasha gesluit is na oproerigheid.

Die Europese Gemeenskap besluit dat lidlande toegelaat moet word om hul ambassadeurs terug te stuur na Iran.

Die Organisasie van Afrika-Eenheid maak beswaar teen die gebruik van Afrikalande as stortplek vir ontwikkelde lande se gifafval.

Vyftig mense sterf in die geweld tussen strydende faksies in Sri Lanka.

Sosialiste wen die munisipale verkiesings in Frankryk.

'n Amerikaanse helikopter bots teen 'n berg in Suid-Korea en 22 mariniers aan boord sterf.

Aartsbiskop Desmond Tutu en nog ses Anglikaanse aartsbiskoppe vra dat Contra-rebelle in Nicaragua gerepatrieer word.

Ses Arabiese betogers word in die naweek deur Israeliese troepe in die besette Gasa-strook doodgeskiet.

Vroue in Ciprus betoog teen die 14 jaar lange verdeling van hul eiland.

Dodelike chemikalieë word in die Engelse Kanaal gestort.

'n Iraanse vader wie se drie seuns 75 brode 'n dag eet, kry verlof om 'n bakkery in sy huis te bou.

Tennisster Steffi Graf besluit om na die VSA te verhuis.

63 mense verdrink toe 'n oorvol boot aan die Chinese kus omslaan.

Burgerlike patrollies word voorgestel vir Londense strate.

Sudanese vlugtelinge in Noord-Uganda se kos raak op.

Alle politieke kommentaar in hierdie uitgawe van Vrye Weekblad is deur Max du Preez, en opskrifte deur Koos Coetzee. Albei is van Breëstraat 153, Newtown, Johannesburg.

ANC nie beïndruk deur FW en 'hervorming'

LUSAKA - Die ANC verwerp gerugte dat die aanstelling van FW de Klerk as hoofleier van die Nasionale Party noemenswaardige veranderinge in Suid-Afrika teweeg sal bring.

In 'n verklaring wat uitgereik is na 'n konferensie van ANC-verteenwoordigers en streektesouriers in Oslo, Noorweë, het die organisasie gesê dat werklike verandering slegs sal plaasvind as die regering die atmosfeer vir sinvolle onderhandeling skep.

Tydens die konferensie, wat deur die Noorweegse minister van buitelandse sake, Thorvald Stoltenberg, geopen is, het die ANC gesê: "Die mense van Suid-Afrika sal aanhou om onder apartheid te ly. Die regering staar 'n dieper en meer permanente politieke en ekonomiese krisis in die gesig wat deur die stryd van binne en buite Suid-Afrika veroorsaak is."

Die afgevaardigdes het die ANC geprys vir die aanstelling van Thabo Mbeki as hoof van sy departement van buitelandse sake in die plek van Johnny Makatini, wat oorlede is.

Die konferensielede het gesê die situasie in Suid-Afrika bly onveranderd. Dit vereis dat die ANC, die demokratiese beweging en die mense van Suid-Afrika met die stryd teen apartheid moet voortgaan en dit versterk moet word.

"Daarvolgens moet ons die gewapende stryd en die politieke offensief uitbrei," lui die verklaring.

'n Woordvoerder van die ANC in Lusaka het gesê die ANC sal nie die "gewapende stryd" vir enige ander strategie prysgee nie en geen druk van enige regering sal hulle oorhaal om dit te doen nie.

Die ANC ontken ook dat die Sowjet-Unie hulle gevra het om geweld te staak: "Die ANC is nie van plan om van hulle beleid van geweld af te sien nie en enige voorstelle van enigiemand in hierdie verband word verwerp.

"Die gewapende stryd is vir ons baie belangrik en vorm 'n belangrike element van ons poging om die Suid-Afrikaanse regering tot ander insigte te bring.

"Dit sal selfmoord wees as ons ons beleid laat vaar. As ons die gewapende stryd laat vaar, sal ons die demokratiese beginsels waarvoor ons pleit ook prysgee."

Volgens die Sowjet-Unie se ambassadeur in Botswana, Viktor Krivda, is die gerugte dat daar 'n verandering in die Sowjet-Unie se beleid oor die gewapende stryd in Suid-Afrika is 'n poging om 'n wig tussen die ANC en die Sowjet-Unie te dryf.

Geen geskille

Krivda het gesê dat sy land die "edele saak" van die ANC se pogings om 'n demokratiese, nie-rassige samelewing in Suid-Afrika te skep sal bly ondersteun.

Tydens onlangse samesprekings in Moskou het Juri Joekalof, hoof van Afrika-administrasie in die Sowjet-Unie se buitelandse departement gesê daar is geen geskille tussen die ANC en die Sowjet-Unie nie.

"Die Sowjet-Unie en die ANC glo dat die afskaffing van apartheid deur middel van politieke ooreenkomste bereik moet word en dat dit in die belang van alle Suid-Afrikaners is.

"Dit is nodig om omstandighede wat geweld uitsluit te skep, maar dit hang nie van die Sowjet-Unie of die ANC af nie, maar van die Suid-Afrikaanse regering."

Die konferensie in Oslo het ook die Suid-Afrikaanse regering daarvan beskuldig dat hulle 'n veldtog begin het om legitimiteit te verkry "sonder om doeltreffende stappe te neem om werklike veranderings mee te bring".

Die konferensie het ook besluit om die veldtog vir sanksies te versterk en het spesiale aandag geskenk aan spesifieke vraagstukke soos die wapenverbod, ekonomiese sanksies en die moontlikheid van verdere optrede vanuit Japan, die VSA en die Europese gemeenskap. - ANO

FW de Klerk

Matie SR-lede vier dae in Zambië

Anton Steenkamp

AGTIEN studente van die Universiteit van Stellenbosch, onder wie agt SR-lede, het gister (Woensdag) op 'n toer na Zambië vertrek, waar hulle waarskynlik lede van die ANC sal ontmoet - net meer as drie jaar nadat agt Maties wat met die ANC in Lusaka wou gaan praat, se paspoorte ingetrek is.

Die SR-lede gaan in hul persoonlike hoedanigheid en systap so 'n SR-mosie wat Maandagaand aanvaar is en verklaar dat "lede van die Stellenbosse Studenteraad van die 1988/89-termyn nie met die ANC in gesprek sal tree nie".

Die toer sal skielik 'n gedaanteverwisseling na 'n "amptelike" toer van die Stellenbosse Politieke Ondersoek- en Gesprekskomitee (Spog) ondergaan so gou soos dieselfde groep Zambië verlaat en in Namibia aankom vir die tweede deel van hul toer. Spog is 'n sub-komitee van die SR.

"Uit die staanspoor was daar geen amptelike skakeling met die ANC op ons program nie. Die punt is egter dat 'n mens in geen Afrika-land kontrole het oor wie watter forums bywoon nie," het Mark Behr, SR-lid vir Spog, aan Vrye Weekblad gesê. "Die moontlikheid bestaan dus dat 'n mens lede van die ANC raakloop by akademiese forums."

Volgens Behr sal die groep as gaste van die Zambiese president, dr Kenneth Kaunda, onthaal word en onder andere regeringslui, kerkleiers, lede van die Southern African Development Co-ordinating Committee (SADCC) en Afrikaanse inwoners van Zambië ontmoet.

Hulle sal net vier dae in Zambië bly, en gaan dan agt dae lank Namibia toe om met verteenwoordigers van Swapo, die VVO, die tussentydse regering, vakbonde, boere en die Nasionale Party te praat.

Die groep het baie teenkanting van die NP-jeugtak en Jeugkrag op die kampus gekry oor gerugte dat hulle met die ANC sou gaan praat.

Dit het uitgeloop op die SR-vergadering waar die mosie wat gesprekvoering met die ANC afkeur deur twee van die meer konserwatiewe SR-lede ingedien en aanvaar is.

Afgesien van die SR-lede, bestaan die res van die groep uit bestuurslede van die studentetak van die Nasionale Demokratiese Beweging, redaksielede van die studentekoerant Die Matie, 'n koshuisprimaria en die voorsitter van die Stellenbosse tak van Regslui vir Menseregte.

NGK finaal op pad van isolasie

Elsabé Wessels

DIE Nederduitse Gereformeerde Kerk se volgehoue weiering om een kerk met sy susterkerke te vorm en apartheid ongekwalifiseerd te verwerp, het Suid-Afrika se grootste wit kerk nou finaal op die pad van isolasie geplaas.

Met hul weiering om apartheid te verwerp, soos uitgespel deur die onlangse beraad in Vereeniging, het die NGK homself verder van die swart kerke in die NGK-familie gedistansieer, sê die kerkleier dr Beyers Naudé.

Die NGK het gister (Woensdag) in 'n verklaring weer eens beklemtoon dat hy nie "kerkeenheid op gemeentes sal afdwing nie."

Die persoonlike standpunt wat die Moderator van die NGK, prof Johan Heyns en ander NGK-leiers ingeneem het deur sekere vorme van apartheid te probeer goedpraat, het 'n verdere wig van wantroue tussen die NGK en die res van die NGK-familie ingedryf en die kerk se rol in die handhawing van rasse-diskriminasie in Suid-Afrika beklemtoon, het Naudé gesê.

Deur die NGK wel die geleentheid te gee om 'n belangrike versoeningstap vorentoe te neem, het die swart kerke "meer as net die tweede myl geloop. Die swart kerke kan nie langer wag vir die NGK nie. Die swart kerke gaan nou effektief oor tot eenwording," het Naudé gesê.

Verandering in die NGK beweeg so stadig dat die kerk homself meer en meer geïsoleer het en irrelevant gemaak het ten opsigte van die proses van bevryding in Suid-Afrika, het hy gesê.

Ander leidende figure in die swart kerke het ook die isolasie van die NGK beklemtoon.

Die swart kerke, waaronder die NGK in Afrika en die NG Sendingkerk dring daarop aan dat die NGK die sleutelwette van apartheid, die Wet op Rasseklassifikasie, die Groepsgebiedewet, die Wet op Grondbesit en die Wet op Afsonderlike geriewe verwerp en hul afskaffing bepleit.

Ná 'n twee week lange eierdans, by die onlangse kerkberaad in Vereeniging en die daaropvolgende standpuntinname van die Algemene Sinodale Kommissie (ASK), het dit duidelik geword dat Heyns en ander NGK-leiers nie bereid of gereed is om hulself van hul posisie in die amptelike beleidstuk van die NGK, Kerk en Samelewing te distansieer nie.

Kerk en Samelewing veroordeel net die ideologie van apartheid en nie die praktiese toepassing daarvan nie.

Heyns het persoonlik daarop aangedring dat "sekere vorme" van apartheid nie tot sonde verklaar kan word nie. Aan Vrye Weekblad het Heyns onder meer gesê dat "liefde vir eie taal en kultuur ook 'n stuk apartheid is" wat hy "weier om as sonde te verklaar".

Alhoewel dit aanvanklik geblyk het dat Heyns en die ander NGK-afgevaardigdes wat die beraad van Vereeniging bygewoon het tog bereid sou wees om die swart kerke tegemoet te kom, blyk dit nou dat die NGK se standpunt onveranderd is, het Naudé gesê.

Die kwalifisering van apartheid word egter deur die swart kerke as 'n politieke spel ter ondersteuning van die NP-regering beskou.

Naudé wat in 1960 ná die Cottesloe-beraad die NGK verlaat het nadat NGK-leiers hul aan die kant van die regering geskaar het oor belangrike kerk-politieke standpunte, het beklemtoon dat die NGK nog nie die posisie van Cottesloe herwin het nie.

Dit is duidelik dat die NGK skeuring op wit party-politieke gronde probeer verhoed ten koste van eenheid met swart susterkerke, het hy gesê.

Johan Heyns en Beyers Naude

Ons piekniek die groepsgebiede dood

Anton Steenkamp

DIE Groepsgebiedewet is verlede Sondag doodgekuier toe swart, bruin, blanke en Indiërgesinne saam in Homestead Park in die weste van Johannesburg piekniek gehou het.

Terwyl die kinders op die gras baljaar en sokker gespeel het, het die grootmense weggelê aan halaalhoender, samoesas, vrugtesap, koek en tee.

'n Bejaarde blanke inwoner van die "wit" woonbuurt, waar minstens 42 Indiërgesinne woon, het probeer om 'n stokkie voor die kuiery van sy mede-inwoners te steek.

Hy het die Indiërs uit die park probeer verjaag en hulle selfs met 'n rewolwer gedreig, maar hulle het hom geïgnoreer.

Hy ontbied toe die polisie, wat saam met die ander aan die versnaperinge weggelê het en toe hul gang gegaan het.

Nassiem Pahad, 'n bestuurslid van Actstop, wat die piekniek bygewoon het, het gesê dit was 'n groot sukses.

"Ons het dit duidelik gemaak dat ons hier is om te bly, en behalwe vir dié een gesin lyk dit asof ons nuwe bure bereid is om dit te aanvaar en in vrede saam te leef. Kyk hoe lekker speel die kinders al klaar saam," het hy beduie.

Passtoors binnekort vry?

Elsabé Wessels

DIE veroordeelde ANC-aktivis Helena Passtoors kan binnekort vrygelaat word indien die Suid-Afrikaanse en Belgiese regerings 'n voorlopige ooreenkoms bekragtig.

Volgens diplomatieke bronne word die saak vandag (Donderdag) deur die Kabinet en môre deur die Belgiese regering bespreek. Die ooreenkoms is verlede week deur Pik Botha en die Belgiese minister van buitelandse sake, Leo Tindermans, opgestel.

België oefen lank reeds druk op die Suid-Afrikaanse regering uit om Passtoors, 46, wat vir hoogverraad tien jaar tronk toe gestuur is, te deporteer.

Passtoors se seun Fabrice, 15, word vandag in Suid-Afrika vir 'n besoek aan sy ma verwag.

Passtoors is in Mei 1986 skuldig bevind omdat sy wapens vir die ANC gesmokkel het.

Sy is kort na haar man, Klaas de Jonge, in hegtenis geneem. De Jonge het lank in die Hollandse ambassade in Pretoria geskuil, en is later uitgeruil.

Na verneem word ly Passtoors aan ernstige senuwee-probleme, en het 'n paar maande gelede epileptiese aanvalle gehad.

Volgens diplomatieke bronne het die Suid-Afrikaanse regering reeds in 1987 in beginsel ingestem om haar te deporteer, maar sy moes eers in 'n hofsaak getuig. Sy is nooit gevra om te getuig nie.

In Januarie 1988 het hernieude druk uit België tot die skorsing van drie Suid-Afrikaanse diplomate uit dié land gelei.

Daar is beweer dat Botha nie sy woord gehou het nie.

Passtoors is in Julie verlede jaar uit die Kroonstad-gevangenis na die Sentrale Gevangenis in Pretoria oorgeplaas.

Die vier aangehoudenes voordat hulle die Duitse ambassade Woensdag verlaat het

Foto: Philip Littleton

Inperking 'n 'tronk buite 'n tronk'

Elsabé Wessels

UITERS streng voorwaardes vir die vrylating van aangehoudenes onder die noodtoestand is dié week as "'n tronk buite 'n tronk" en " 'n nuwe strategie vir onderdrukking" deur regslui en menseregtegroepe veroordeel.

Sowat 90 persent van aangehoudenes wat vrygelaat is, is so te sê onder huisarres, het Audrey Coleman van die hulpsentrum vir vrygelate aangehoudenes in Johannesburg gesê.

Streng inperkingsmaatreëls is dié week onder die soeklig geplaas nadat vier aangehoudenes wat uit die Hillbrow-hospitaal ontsnap het en in die Duitse ambassade in Pretoria gaan skuil het, op "onvoorwaardelike vrylating" aangedring het.

Die vier, Epraim Nkoe, Mpho Lekgoro, Clive Radebe en Job Sithole, was in die hospitaal nadat hulle op 'n eetstaking was.

'n Regsverteenwoordiger het dié week gesê die voorwaardes waaronder aangehoudenes vrygelaat word, is daarop ingestel om betrokkenes van alle politieke aktiwiteite te isoleer. Die regering het vir hulle "'n tronk sonder tralies" geskep.

Aangehoudenes word na vrylating tot 'n bepaalde landdrosdistrik beperk, op sekere tye tot 'n bepaalde terrein beperk, en verbied om in die teenwoordigheid van meer as tien mense te wees. Geen byeenkoms waar die staat, regeringsbeleid of plaaslike regering gekritiseer word, mag bygewoon word nie.

In sommige gevalle moet mense soveel as twee keer 'n dag by 'n polisiestasie aanmeld. "Dié maatreël plaas nog groter geldelike druk op aangehoudenes wat reeds van inkomstes beroof is. Die maatreëls verhoed ook dat aangehoudenes ná hul vrylating na skole, universiteite of 'n werk kan terugkeer," het Coleman gesê. Baie van hulle word ook toelating tot skole geweier.

'n Woordvoerder van die Kommissie vir Menseregte het die streng voorwaardes as 'n "nuwe strategie vir onderdrukking" beskryf wat die "bona fides van die regering onder verdenking plaas".

Regslui, kerkleiers en familie van aangehoudenes wat op 'n eetstaking gegaan het, het die Minister van Wet en Orde, Adriaan Vlok, 'n maand gelede gespreek. Daarna is begin om aangehoudenes vry te laat.

Volgens die regering is sowat 580 van die sowat 1000 aangehoudenes wat in Februarie in aanhouding was sedert die onderhandelinge met Vlok vrygelaat.

'n Woordvoerder van die Kommissie vir Menseregte het dié week egter bekend gemaak dat 80 aangehoudenes landwyd nog op 'n eetstaking is. Drie van die sowat 35 aangehoudenes wat in die hospitaal opgeneem is, se toestand is ernstig. Die eetstakers eis onvoorwaardelike vrylating.

Daar heers veral groot bekommernis oor die 17 aangehoudenes wat by John Vorster-plein in Johannesburg aangehou word. Twee van die 17 is in die hospitaal opgeneem, maar omdat hulle onder artikel 29 van die Wet op Binnelandse Veiligheid aangehou word, kon familie en regsverteenwoordigers hulle nie besoek nie. Hulle toestand is onbekend.

Die kommissie het beklemtoon dat die gevangenisowerhede alles in die stryd werp om eetstakers van mekaar te isoleer om so te verhoed dat die staking uitbrei.

"Die dood van 'n enkele aangehoudene nou sal die regering groter skade berokken as die dood van Steve Biko in 1977," het die Menseregtekommissie dié week in 'n verklaring gesê.

Duisend dae van wanhoop

Elsabé Wessels

NA amper 'n duisend dae in aanhouding in 'n beknopte sel saam met twintig ander is Goliath Kwandele verlede week uit Krugersdorp se gevangenis vrygelaat - sonder dat hy ooit aangekla is.

Toe hy aangehou is, was Kwandele 18 jaar oud. Hy was 'n skrander matriekleerling wat 'n graad aan die Universiteit van die Witwatersrand wou volg. Sy ma, 'n huishulp van Westonaria, het spaarsaam geleef om haar seun verder te laat leer.

Om halfdrie die oggend van 30 Julie 1986 is hy aangehou. Hy het nie matriek geskryf nie en van die geld wat vir sy studies moes betaal, is gebruik om sy ma elke tweede week Krugersdorp toe te neem.

Vandag probeer Kwandele sy jong lewe in orde kry. Hy is een van honderde aangehoudenes wat ná sy vrylating by dienssentrums om hulp gaan aanklop.

Kwandele is die skuilnaam van een van duisende aangehoudenes wat sedert 1986 sonder verhoor onbepaald onder die noodtoestand aangehou is.

Hy was 30 dae in aanhouding voordat redes verstrek is vir die drastiese stap wat hom 32 maande lank uit die samelewing geneem het. Die regering het beweer dat hy as lid van die Azanian Students Movement die staat sou wou ondermyn en die huidige regering met 'n alternatiewe struktuur wou vervang. Hy is ook beskuldig dat hy betrokke was by die bus- en verbruikersboikot.

Hy is nie aangekla nie en is net een keer ondervra - daarná was dit net dae en nagte van onsekerheid en 'n eindelose gewag.

Kwandele het probeer studeer, maar ongure tronkomstandighede het die oorhand gekry. Met slegs 'n paar meter vloerruimte waar twintig mense slaap, eet en was, het hy neerslagtig geword.

Die eens opgewekte en ambisieuse bestuurslid van die Azanian Students Movement het vinnig gewig verloor, al hoe moeiliker begin kommunikeer en in 'n swart depressie verval. Dit was asof die wêreld van 'n mens vergeet het, het hy ná sy vrylating gesê.

Kwandele is hierdie week deur sy prokureur as 'n uitsonderlike jong man beskryf. "Ek dink hy sal herstel van die skade, maar van sy vriende wat saam met hom in aanhouding was, het erger emosionele letsels opgedoen," het hy gesê.

Kwandele se "vryheid" is egter 'n halwe vryheid - hy is ingeperk.

Maer koeie laat Anglo plaaswerkers afdank

Anton Steenkamp

SOETVELDE-LANDGOED, 'n filiaal van Anglo American Corporation, het 17 plaaswerkers op die Uitvlucht-voerplaas naby Vereeniging afgedank.

Die bestuur van die voerplaas het gesê hulle is genoodsaak om die werkers af te dank omdat die toestande op die voerplaas, waar beeste vetgevoer word net voordat hulle na die slagpale gestuur word, sodanig verswak het dat die beeste nie meer vetgevoer kon word teen 'n wins nie.

Die Orange Vaal General Workers Union (OVGWU), wat die werkers verteenwoordig, het nadere besonderhede oor die redes vir die afdanking gevra, waarop die bestuur toe ander redes ook aangevoer het, onder andere die daling in die aanvraag na beesvleis.

Volgens 'n OVGWU-woordvoerder is die beesvleis-mark op die oomblik egter heel stabiel.

Volgens 'n Amfarms-nuusbrief van Mei 1988 het die voerplaas 'n stewige wins getoon in die vorige jaar.

Die Amfarms-nuusbrief het verder in Oktober 1988 berig dat die maatskappy nog ses plase gaan huur, aangesien dit in die lig van die "onsekerheid van die winsgewendheid van droëlandgewasse wenslik is om die produksie van bees-, skaapen varkvleis uit te brei."

OVGWU het op samesprekings met die bestuur op 13 Maart daarop gewys dat Amfarms se Indiensnemingsvoorwaardes wat in 1984 aanvaar is, bepaal dat die maatskappy sal probeer om afdankings te voorkom deur alternatiewe maatreëls te oorweeg.

Die woordvoerder van OVGWU het vandeesweek gesê hulle het die bestuur daarop gewys dat Amfarms 18 plase besit en dat hulle aandeelhouers is van groot industriële maatskappye.

Die vakbond wou weet waarom die werkers nie by een van dié maatskappye in diens geneem kon word nie.

Die bestuur het gesê dis onmoontlik, omdat die werkers nie vir industriële werk opgelei is nie, en dat die maatskappy nie daarvoor verantwoordelik is om vir hulle ander werk te kry nie.

Mark Allen, mannekraggroepsbestuurder van Amfarms, het gister gesê die voerplaas moes gesluit word omdat dit nie meer winsgewend was nie.

Van die 40 werkers op die voerplaas is 13 na ander plase oorgeplaas, maar die orige 17 moes afgedank word.

Amfarms probeer nog die afhanklikes van die afgedankte werkers akkommodeer.

Die werkers is drie maande kennis gegee om van die plaas af pad te gee.

* Intussen het die bestuur van die Grootvlei-myn, 'n filiaal van Genmin, Dinsdag aangekondig dat 1700 werknemers van die myn oor die volgende drie maande afgedank sal word.

'Dronk' kitskonstabels van moord aangekla

Beverley Garson en Peter Auf Der Heyde

'N KITSKONSTABEL van Cathcart word op Grahamstad aangekla van moord op sy meisie en dat hy 'n vuurwapen op 'n vriendin gerig het.

Simon Dyantyi, 26, het onskuldig gepleit op die aanklag van moord op Nosipho Busani en die afdreiging van Sindiswa Lamani, 18.

Verlede week is 'n munisipale polisieman ook hier aan die moord op twee mense skuldig bevind, en het 'n effektiewe vonnis van ses jaar gekry.

Die staat het aangevoer dat Dyantyi gedurende 'n argument in Junie 1987 sy meisie met 'n haelgeweer in die bors geskiet het. Dyantyi het in die hof gesê dat hy tydens die gebeure dronk was en dat hy niks daarvan kan onthou nie.

Hy het vier bottels bier en twee bottels wyn gekoop wat hy saam met die oorledene en Lamani by Lamani se huis gedrink het.

Hy het aan die hof gesê dat hy nie kan onthou dat hy haar geskiet het nie en dat hy eers tot sy sinne gekom het toe hy in die polisiesel beland het.

In nog 'n hofsaak is 'n munisipale polisieman verlede week skuldig bevind op aanklag van moord met versagtende omstandighede.

Didimus Ketsekele, 32, van Molteno, het tereggestaan op twee aanklagte van moord, poging tot moord en dat hy 'n vuurwapen op iemand anders gerig het.

Nadat hy skuldig gepleit het op die aanklag van moord met versagtende omstandighede, het die staat die ander aanklagte teruggetrek.

In 'n verklaring aan die hof het Ketsekele erken dat hy Archie Kupa en Pokonono Nokanda op 6 Desember 1987 doodgeskiet het.

Ketsekele het aan die hof gesê dat hy op dié dag dronk was. Hy was op pad huis toe toe 'n groep mense hom gekritiseer het oor sy betrokkenheid by die SAP. Hulle het hom daarvan beskuldig dat hy 'n verklikker of "impimpi" is.

"Ek was kwaad en het my diensrewolwer gebruik om myself te verdedig. Die groep het uiteen gegaan en die gevaar was verby. Ek het aangehou om na die twee mans te skiet omdat ek baie kwaad was," het Ketsekele gesê.

Hy het erken dat hy die grense van selfverdiging oortree het deur aan te hou skiet toe die gevaar reeds verby was.

"Hoewel ek baie dronk en kwaad was, het ek nog steeds geweet wat ek doen," het hy gesê.

Nokanda is ses keer en Kupa vier keer geskiet. Ketsekele is vir nege jaar, waarvan drie jaar vir vyf jaar opgeskort is, tronk toe gestuur.

Plakkershuise het 'net in vlamme uitgebars'

Ayesha Ismail

'N VOORMALIGE lid van die spoorwegpolisie se taakmag het dié week in die Hooggeregshof in Kaapstad betwis dat die bemanning van twee Casspirs huise in die KTC-plakkerskamp aan die brand gesteek het.

Baie duisende mense van KTC het in 1986 hul huise verloor nadat dit aan die brand gesteek is.

Luitenant Eugenus Erasmus het getuienis gelewer in die eis van R200 000 teen die Minister van Wet en Orde deur KTC-inwoners wat hulle huise verloor het toe die grootste gedeelte van KTC tussen 9 en 11 Junie 1986 deur "witdoeke" verwoes is.

Erasmus het gesê hy kan onthou dat die Casspirs stadig gery het, maar nooit gestop het nie. Die plakkershuise het net "in vlamme uitgebars".

FDJ Brand, wat namens die minister optree, het aan Erasmus gesê dat een van die skuldeisers, Iris Dyanti, gesê het dat sy met een van die taakmaglede, wat naby haar gestaan het, gepraat het.

"Sy het selfs die registrasienommer van die voertuig waarin hulle was aangehaal," het Brand gesê. Volgens hom het Dyanti ook gesê dat sy twee Casspirs tussen 9 en 10 vm gesien het wat KTC vanaf Terminusweg binnegekom het, en toe hulle verby die plakkershuisies gery het, het die huisies in vlamme uitgebars.

"Sy het geïmpliseer dat die Casspirs die hutte aan die brand gesteek het," het Brand gesê.

Erasmus het gesê dat hy na 12-uur daardie dag in KTC was, maar dat hy dit nie vanaf Terminusweg bereik het nie. Hy het gesê hy het KTC vanaf Dunestraat binnegekom.

Brand: "Toe jy KTC binnegekom het, het jy die hutte aan die brand gesteek?"

Erasmus: "Nee, ek het nie."

Brand het gesê dat getuienis in die hof gelewer is dat die polisie gesien het hoe witdoeke met gesteelde goedere by hulle verby stap en dat hulle niks daaraan gedoen nie.

Erasmus het gesê dat dit sinneloos sou wees om op te tree teen duisende witdoeke en comrades wat met tuisgemaakte wapens teen mekaar veg.

Intussen word daar bereken dat die regsonkoste in hierdie marathon eis-saak nou op 'n verstommende R2,5 miljoen staan en dat die uiteindelike koste meer as dubbel sal wees.

Regskenners was baie skepties dat die saak voor die middel van volgende jaar verby sal wees, wat die onkoste van die staat en die Legal Resources Centre tot R5 miljoen sal laat styg.

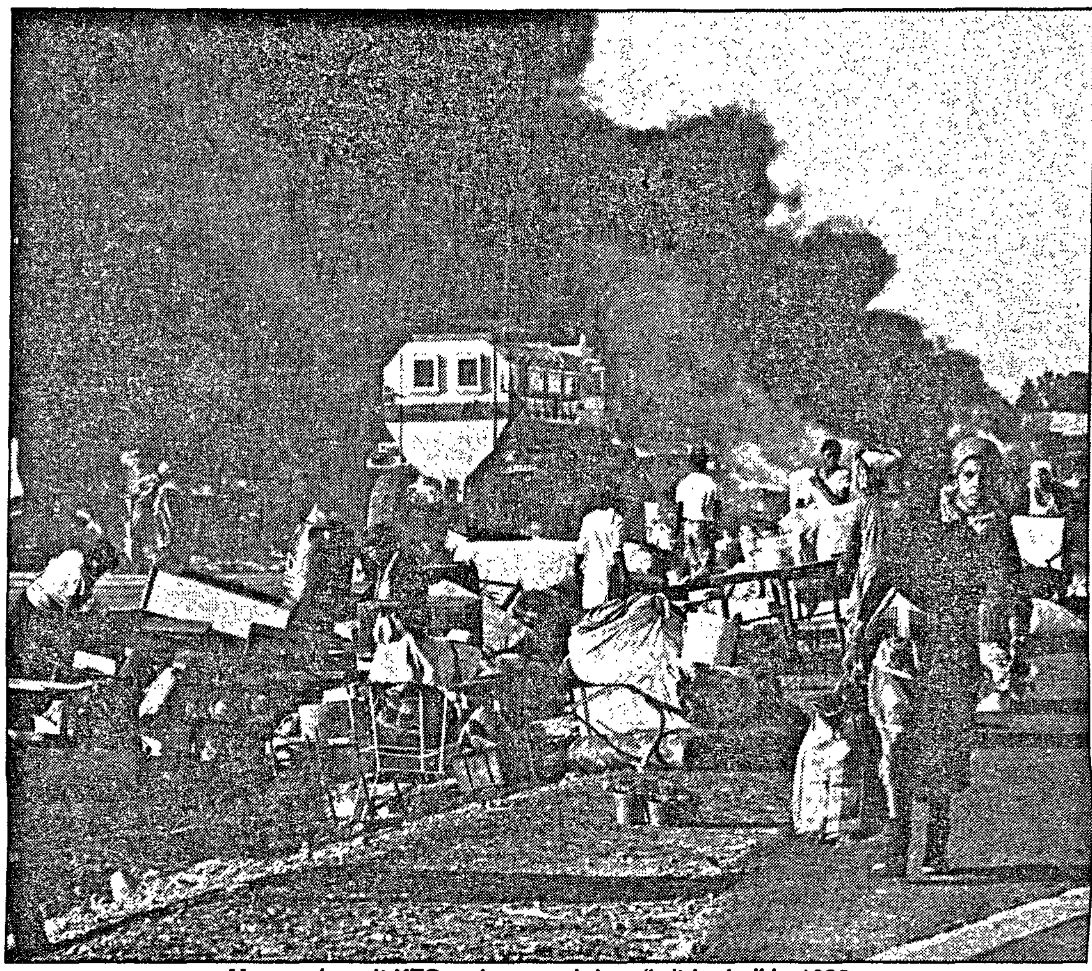

Mense vlug uit KTC na 'n aanval deur "witdoeke" in 1986

Foto: Afrapix

Upington: bokser verwys vir waarneming

Marius Bosch

'N BESKULDIGDE in die "Upington 25"-verhoor wat verlede week in die hof opgespring en die regter huilend gesmeek het hom die doodstraf op te lê, is dié week vir psigiatriese waarneming verwys.

Xolile Yona, 'n voormalige professionele bokser, moes verlede week deur van sy mede-beskuldigdes onder beheer gebring word na sy emosionele uitbarsting.

Die regter het die hof verdaag en Yona is na die selle geneem.

Yona het ook vroeër tydens die verhoor ontsteld geraak nadat hy 'n brief van sy vriendin ontvang het waarin sy hom vertel het dat sy 'n kind verwag van 'n ander man.

Dié week het Yona en sy vriendin elke dag tydens hofverdagings met mekaar deur 'n hofvenster gepraat. Yona se seuntjie is verlede week na die hof gebring en sy pa het hom tydens die verdaging sjokolade gevoer.

'n Kliniese psigiater, Dr Herman Raath, is deur Regter Jan Basson verlof gegee om Dinsdag vir Yona na die Oranje-hospitaal in Bloemfontein te vergesel ná 'n versoek van die verdediging.

Basson het vroeër tydens die verhoor gelas dat die polisie beweringe van Yona dat hy deur polisie in Kaapstad gemartel is en dat daar pogings aangewend is om hom menslike ontlasting te laat eet nadat hy gekla het hy is honger - te ondersoek.

Sy advokaat, Ian Farlam SC, het gesê dat Yona ook beweer het dat hy aangerand is en elektriese skokke toegedien is.

Yona se broer Lesley het gesê hy wil sy broer ná die verhoor Transvaal toe om sy bokstalent te ontwikkel.

Yona se groot belangstelling is boks, en een van sy stokperdjies is tradisionele Xhosadanse, het prof Martin West van die Universiteit van Kaapstad getuig.

Yona se verhoor is dié week geskei van die res van die "Upington 25" en die saak teen hom is uitgestel tot 8 Mei.

REGSLUI VIR MENSEREGTE (WES-KAAPLAND)

het 'n pos vir Streeksorganiseerder in Kaapstad en omliggende gebiede

Aansoeker moet oor die volgende beskik:

- 'n liberale politieke siening
- formele opleiding in die regte
- 'n vermoë om goed te kan kommunikeer met die oog op progressiewe en gemeenskapsorganisasies
- kennis van Afrikaans en Xhosa (vlotheid 'n aanbeveling)
- bestuurderslisensie

Die salaris is onderhandelbaar en sal afhang van kwalifikasies. Stuur aansoeke en 'n CV saam met die name van minstens twee referente na: Die Direkteur, Regslui vir Menseregte, Posbus 6139, Stellenbosch 7612

Navrae: (02231) 3189 of 98035

Shell ondersteun die reg van alle mense om te woon waar hulle wil

Ons werk om nou 'n verskil te maak.

'n Enkele blom op Sharpeville-grafte tussen die bossies

Jeffrey Mailane by sy pa se graf
Foto: Philip Littleton

Elsabé Wessels

OP 69 grafte in die Sharpeville-begraafplaas is daar Dinsdag elk 'n enkel blom geplaas. Met hierdie gebaar het familie en politieke aktiviste die dood van 69 inwoners voor Sharpeville se polisiestasie op 21 Maart 1960 herdenk.

Die 69 mense is doodgeskiet, meesal in die rug, toe sowat 300 polisiemanne losgebrand het op 'n skare van 5000 tydens die PAC se versetveldtog teen die paswette. Pasboeke is onder meer op georganiseerde wyse verbrand.

Maar sedert 1985 is dit nie net Sharpeville se slagoffers wat onthou word nie. In Uitenhage is ten minste 29 mense in 1985 op dieselfde dag tydens 'n Sharpeville-herdenkingsdiens doodgeskiet.

Dit was egter 'n klein groepie wat Dinsdagoggend dou voor dag met pikke en grawe opgedaag het om die lang ry onversorgde Sharpeville-grafte oop te skoffel - onder die waaksame oog van die SAP en SAW.

By die begraafplaas en die gemeenskapsaal in die township waar 'n herdenkingsdiens gereël was, het die polisie eerste stelling ingeneem. Hul teenwoordigheid is versterk deur soldate in pantservoertuie wat die strate deurkruis het.

Van die aktiviste het die opsigtelike teenwoordigheid van die polisie en weermag as rede vir die klein opkoms aangevoer. Ander het beweer dat die Swart Bewussynsgroepe nie dieselfde ondersteuning geniet as dié wat die sentimente van die UDF en ANC huldig nie.

By die grafte het die getal later die oggend aangegroei tot sowat sestig - almal ondersteuners van die Swart Bewyssynsbeweging volgens die embleme en slagspreuke op hul T-hempies: "Nactu", "Azanian National Youth Unity" en "Sobukwe lives".

Die saluut by die grafte en die gemeenskapsaal was die oophandsaluut van die PAC. Die leier wat in gedagtenis geroep is, was PAC-leier Robert Sobukwe, en die krete wat geroep is was vir Afrika-eenheid. "Van die Kaap tot Kaïro een Afrika, Van Marokko to Madagaskar een Afrika!"

Die teenwoordigheid van die burgemeester van Lekoa, Samuel Kolisang, het van die mense effens ongemaklik gelaat. Die stadsraadslede word nie in die township aanvaar nie.

Toe die verrigtinge later na die gemeenskapsaal verskuif is - dit was die eerste keer dat die herdenkingsdiens op raadsgrond plaasgevind het - is Kolisang die geleentheid gegee om 'n herdenkingsrede te lewer.

Teen dié tyd het die skare - ondanks die teenwoordigheid van veiligheidspolisiemanne in slenterdrag en koeldrank in die hand - tot sowat 150 aangegroei.

"Ek staan hier as 'n burgemeester en 'n vader," het Kolisang gesê. "Dit is ons verantwoordelikheid om ons dooies te onthou. Wat op 21 Maart 1960 gebeur het mag nooit deur die inwoners van Sharpeville vergeet word nie. Ons het ons vaders en ons broers verloor."

Van die manne wat die verrigtinge waargeneem het, was kinders toe polisie losgetrek het met koeëls op die skare wat in die hitte van die PAC se pasboekverset voor die polisiestasie vergader het.

Onder hulle was Jeffrey Mailane, seun van een van die Sharpeville-slagoffers, John Mailane.

Hy was vyf jaar oud toe sy pa die Maandagoggend doodgeskiet is. Sedertdien het hy elke jaar sy pa se graf kom besoek. Dinsdagoggend het hy en sy broer Henry blomme op hul pa se graf kom sit.

Vanjaar het die March 21 Coordination Committee die reëlings vir die herdenking getref.

"Sharpeville-dag is die Afrikaniste se dag," het een van die organiseerders gesê. Almal het verwag dat die PAC-leier Zeph Motopheng wat onlangs vrygelaat is, sou opdaag om die herdenkingsvergadering toe te spreek.

Maar Motopheng het nie opgedaag nie. Sy afwesigheid het 'n demper op die verrigtinge geplaas.

Studente herdenk Sharpeville-dag op die Wits-kampus
Foto: Philip Littleton

'n Lekker huis, maar waar is my bene?

Michel Muller

'N Koeël in die rug het vir Lawrence Gqubule 'n gerieflike huis in Kwanobuhle gekoop. Maar sy bene moes afgesit word en hy is van sy middel af ondertoe verlam.

Dié week is 'n hartseer tyd vir Uitenhage en in besonder vir die inwoners van Langa. Vier jaar gelede, op 21 Maart 1985, is 29 inwoners deur die polisie doodgeskiet tydens 'n vreedsame begrafnisoptog. 'n Jaar later is 50 000 mense deur gedwonge verskuiwings van hulle woonplekke ontneem.

"Ek het nog nie eintlik aan die toekoms gedink nie," sê die Gqubule, wat R450 000 skadevergoeding ontvang het.

"Dit is die grootste bedrag wat nog deur een persoon in 'n skikking buite die hof ontvang is.

Die totale bedrag wat deur die staat vir die slagoffers en familielede uitbetaal is, beloop R1,3 miljoen vir 51 burgerlike eise.

Gqubule, wat bedlêend is, het onlangs 'n huis gekoop in Kwanobuhle, nadat hy uit Kabah geskop is. Maar hy sê hy is nie meer bitter oor die gebeure van 21 Maart 1985 nie.

"Maar die geld het my ook nie gelukkig gemaak nie."

Hy het voor in die vreedsame optog na die begraafplaas geloop toe hy die polisieversperring in die pad sien.

"Die mense voor my het skreeuend neergeval, terwyl dié agter my begin weghardloop het. Ek is deur 'n koeël in my knie getref. Ek het omgedraai om te hardloop, maar 'n koeël het my in my rug getref en ek het geval," sê hy.

Dennis Worrall, wat toe nog Suid-Afrika se ambassadeur in Londen was, het die Langa-voorval as 'n keerpunt in Suid-Afrikaanse buitelandse betrekkinge beskryf.

Die Kannemeyer-Kommissie van Ondersoek het gesê dat die blaam vir die dood van die mense en die besering van baie "nie aan 'n oordeelsfout of die menslike swakheid van een enkele persoon toegeskryf kan word nie".

Regter Kannemeyer het ook gesê dat as daar ordentlike toerusting beskikbaar was, die mense sonder enige besering uiteen sou gegaan het.

"As die begrafnis nie onnodiglik en onder twyfelagtige omstandighede verbied was nie, sou die optog waarskynlik sonder enige voorval kon plaasvind," het hy gesê. - Pen

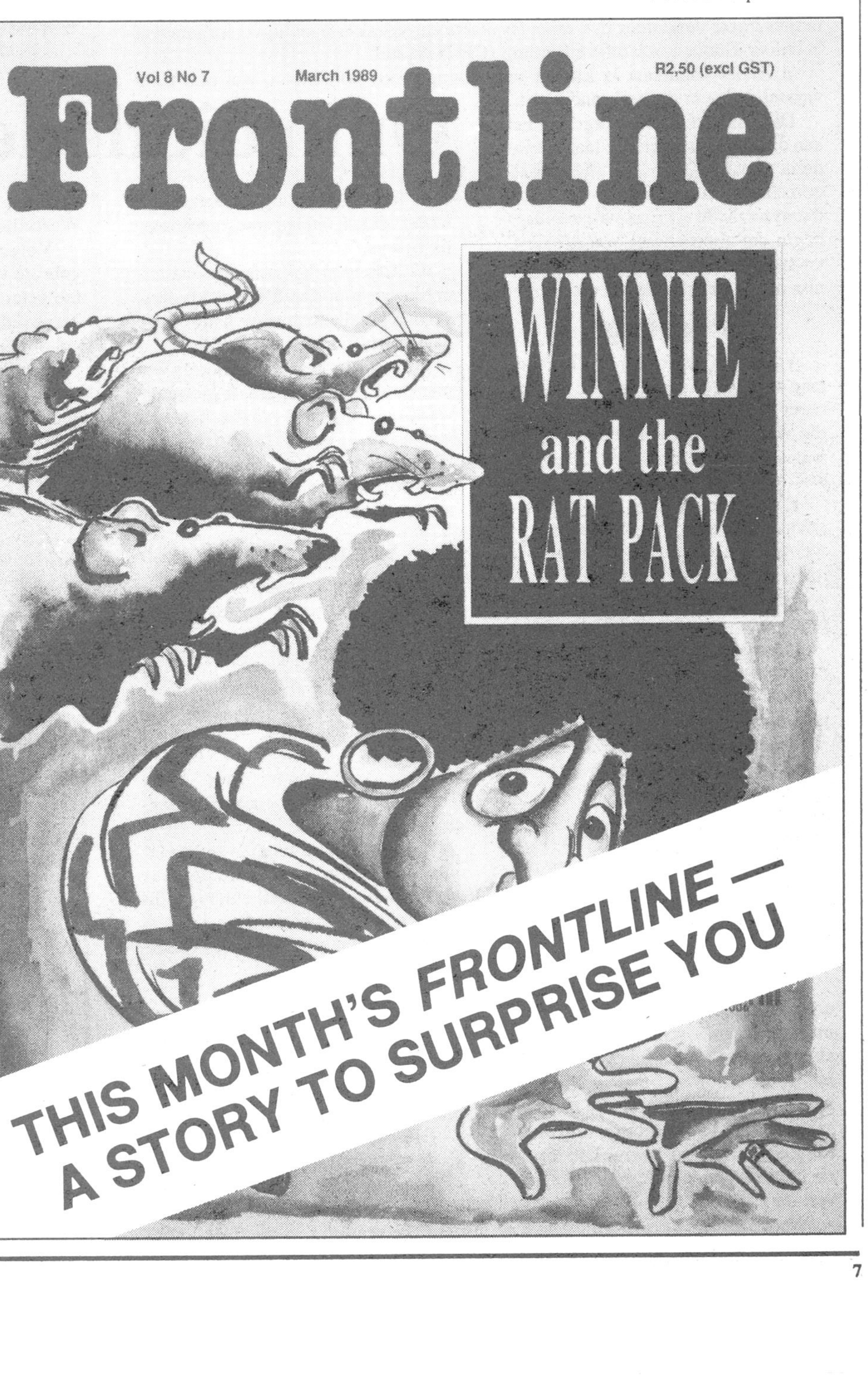

Vernietig ons ons eie woonplek?

Is die mens besig om die wêreld vir homself onbewoonbaar te maak?

Te oordeel na wat ons aan ons omgewing doen, lyk dit so.

Die osoonlaag het reeds 'n gat in; suurreën vernietig landerye en woude, en verlaag sodoende die suurstofgehalte van die lug; nywerhede en motors pomp gifgasse die lug in; kernafval word in Noord-Kaapland geberg; hormoon-onkruiddoders vernietig oeste; voedselbestraling verleng groente se raklewe, maar wat doen dit aan die proteïensamestelling?

En dan praat ons nie eens van die onmiddellik duidelike vorms van omgewingsbesoedeling soos rommelstrooiery en die sigbare lugbesoedeling in die Vaaldriehoek nie.

ANTON STEENKAMP het gaan kyk wat die mens met sy omgewing aanvang, en GREG JACOBS, 'n lid van Earthlife Africa, vertel meer van dié bewaringsgroep.

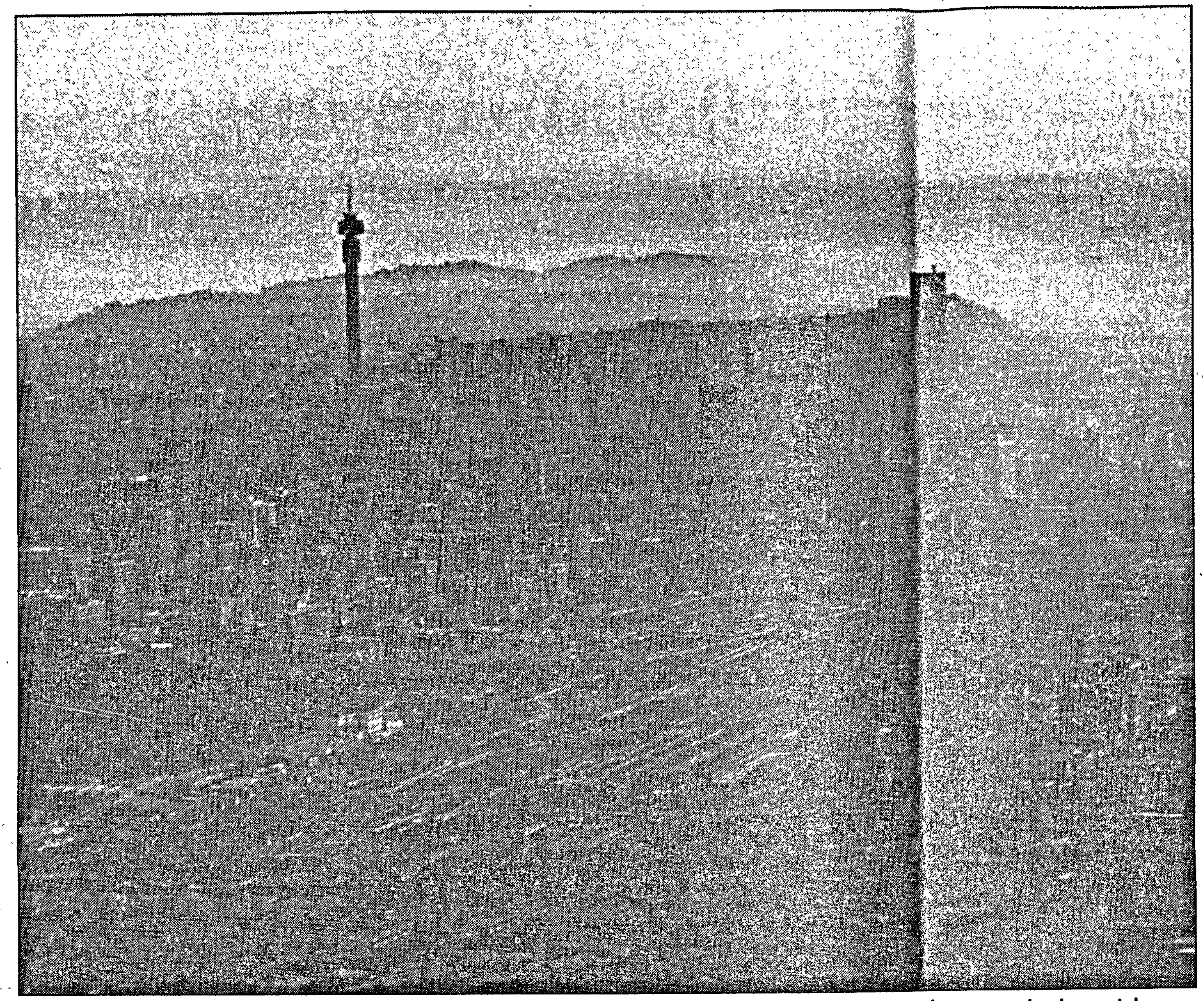
Johannesburg, sewe-uur op 'n Maandagoggend — nog voordat die fabrieke en motors nóg meer rook en gasse begin vrystel *Foto: The Star*

"DIE natuur maak homself skoon, maar daar kom 'n punt waar dit onmoontlik word," sê prof Jan Giliomee van die Entomologie-departement aan die Universiteit van Stellenbosch.

Met die hoeveelheid gemors wat die mens in die lug inpomp en oor die aarde strooi, is daardie verteervermoë van die natuur oorskry.

Die konsentrasie koolsuurgas in die lug, wat die atmosfeer verwarm, neem voortdurend toe weens die verbranding van petrol en fossielbrandstof soos steenkool.

Terselfdertyd word die tropiese reënwoude, wat koolsuurgas verbruik, vernietig.

Dit veroorsaak dat 'n "kombers" van koolsuurgas om die aarde gevorm word wat die hitte binnehou - die sogenaamde kweekhuis-effek ("greenhouse effect") wat die klimaat oor die hele wêreld versteur.

Dit bring mee dat droë gebiede natter word, en omgekeerd - wat natuurlik die natuur en landboubedryf in groot mate beïnvloed.

Osoonlaag

Al hoe meer ultraviolet-strale dring ook die aarde se atmosfeer binne omdat die osoonlaag deur die mens vernietig word - wetenskaplikes het al reeds 'n gat in die osoonlaag oor die Suidpool opgespoor.

Dit word veroorsaak deur huishoudelike produkte soos aerosol-spuitkannetjies, maar veral deur nywerheidsyskaste en -vrieskaste en lugversorgers wat 'n chloor-fluoor-koolstof-verbinding (CFC) vrystel.

'n Ander sondebok is kitskos-verpakkings soos polistireen, wat ook CFC vrystel wanneer dit verbrand word.

Die Suid-Afrikaanse regering het aan die einde van verlede jaar uiteindelik besluit om die Montreal-ooreenkoms te onderteken, wat vereis dat nywerhede na 'n aantal jare moet begin om alternatiewe wat nie CFC vrystel nie, te gebruik. Dit is egter nog nie in wetgewing vervat nie.

Regering

Volgens Giliomee het die regering wel oor die afgelope paar jaar meer omgewingsbewus geword, en die Wet op Omgewingsbewaring sal waarskynlik in die huidige Parlementsitting hersien word.

Hier en daar kom "wildebok"-gevalle wat die omgewing versteur, wel nog voor - soos die grootpad wat regdeur Wildernis sou sny - maar volgens hom lyk dit asof hulle harder probeer om die omgewing te bewaar.

Impakstudies word gedoen voordat groot projekte aangepak word, en 'n Raad vir die Omgewing is 'n paar jaar gelede gestig.

Aan die ander kant wys Peter Lukey, 'n bestuurslid van die bewaringsgroep Earthlife Africa, daarop dat die regering die wette oor afvalstorting wil dereguleer sodat oorsese gifstowwe hier verwerk kan word, en dat hulle steeds voortgaan met kernkrag-projekte wat potensieel gevaarlik is.

Petrol

Loodvrye petrol is skynbaar ook nog nie op die regering se agenda nie, maar Giliomee meen dit sal waarskynlik geleidelik ingevoer word omdat 'n skielike omskakeling na loodvrye petrol die petrolprys drasties sal opstoot - iets waarmee min verbruikers genoeë sal neem. Die lood- en oktaanvlak is reeds in Januarie verlaag.

Wetenskaplike toetse het die gevaar

Onkruiddoders, gasse en lood besoedel omgewing

van loodvergiftiging, hoofsaaklik weens motor-uitlaatgasse, onteenseglik bewys.

Giliomee sê dit kan lei tot verstandelike gestremdheid onder kinders, veral in gevalle waar skole naby besige paaie of raffinaderye gebou is.

Lukey wys daarop dat motors wat met katalisators toegerus is, geen uitwerking in Suid-Afrika het nie, aangesien die katalisator (wat giftige koolstofmonoksied in skadelose koolstofdioksied omsit) net met loodvrye petrol werk.

Bestraling

Nog iets wat volgens Lukey die ekologie versteur, is voedselbestraling.

Kos (veral vrugte en groente) wat met radio-aktiewe stof bestraal word, het 'n raklewe van tot twee maande, wat dit veral vir uitvoerders voordelig maak - alhoewel omgewingsbewuste lande soos Wes-Duitsland weier om voedsel te aanvaar wat bestraal is.

"Die radio-aktiwiteit is wel sover ons weet te min om skadelik te wees vir die mens se gesondheid, maar dit versteur die proteïenbalans en verminder sodoende die voedingswaarde van die kos," sê Lukey.

Onkruiddoders

Boere in die Tala-vallei in Natal vat 20 vervaardigers van chemikalieë hof toe nadat hul oeste vernietig is deur hormoon-onkruiddoders.

Die saak sal op 26 April in die Hooggeregshof op Pietermaritzburg verhoor word. Intussen is die gebruik van hormoon-onkruiddoders reeds deur die regering in die Tala-vallei verbied. Die munisipaliteit van Westville het dit ook verbied.

Volgens boere in die vallei het die gebruik van die onkruiddoders daartoe gelei dat hulle hul oeste verloor het en dat mutasies van groente voorgekom het.

Hormoon-onkruiddoders word veral in die suikerbedryf in Natal gebruik. Dit maak breëblaar-plante dood en bevat dieselfde bestanddele as die berugte "Agent Orange" wat in die Viëtnam-oorlog gebruik is om bosse te vernietig.

Vervaardigers in die VSA het onlangs meer as 240 miljoen dollar aan Viëtnam-veterane uitbetaal nadat hul gesondheid onder die gebruik van Agent Orange gely het.

Omdat onkruiddoders oor 'n groot gebied versprei word en in drinkwater kan beland, kan dit mense se gesondheid benadeel, afgesien van die regstreekse beskadiging van oeste, sê Molly Kudla, voorsitter van die Natal Environment Network.

Dr Victor Breeze, 'n Britse wetenskaplike wat deur die Departement van Landbou na Suid-Afrika genooi is, het verlede week by die Cedara-landboukollege gesê selfs 'n uiters lae konsentrasie hormoon-onkruiddoder is skadelik vir plante.

Navorsing van Breeze het aan die lig gebring dat 'n ontsaglike klein deeltjie van 'n gram hormoon-onkruiddoder in een kubieke meter lug skadelik is vir plante.

Volgens Molly Kudla is een van die grootste probleme van dié gifstof dat dit maklik deur die wind oor honderde kilometer verprei word, en dus 'n skadelike uitwerking oor 'n wye gebied kan hê.

Dit het sekerlik tyd geword dat lede van die publiek, soos die boere van die Tala-vallei, iets begin doen aan die bewaring van hul omgewing.

Suurreën in Oos-Transvaal ergste ter wêreld

DIE suurreën op die Oos-Transvaalse Hoëveld is die ergste in die wêreld.

Volgens 'n verslag van die WNNR wat verlede jaar vrygestel is, word 31,25 ton swael elke jaar oor elke vierkante kilometer van die Oos-Transvaal vrygestel - die hoogste konsentrasie op enige plek ter wêreld.

Namate nuwe kragstasies in die gebied oor die volgende paar jaar in werking kom, sal dié syfer toeneem tot meer as 40 ton per jaar - tussen vyf en tien keer meer as in Wes-Duitsland, waar suurreën (wat deur swael gevorm word) al groot dele van die beroemde Swartwoud vernietig het.

Selfs nou al is die vrystelling van swael oor die Oos-Transvaal waarskynlik die ergste ter wêreld - beslis erger as enige gebied in Wes- of Oos-Duitsland, Brittanje, die VSA en Kanada - en in Brittanje het suurreën al selfs die forelle op die koningsgesin se Balmoral-landgoed vergiftig.

Private ondersoeke soos dié van Geoff Craig, besturende direkteur van 'n firma wat lugskoonmaak-toerusting maak, beweer die syfer op die Oos-Transvaalse Hoëveld (OTH) kan nou al so hoog as 57 ton per jaar wees, en dat dit tot meer as 80 ton kan styg.

Kragsentrales, nywerhede, chemiese aanlegte en motors stel jaarliks sowat 400 000 ton besoedelingspartikels in die lug oor die landerye en dorpe van die OTH vry.

Dit bestaan hoofsaaklik uit swaeldioksied, koolstofmonoksied, stikstofoksied en koolwaterstof, wat met mekaar en met waterstofione in die lug verbind om die gevreesde suurreën te vorm, wat plantegroei en oeste vernietig en selfs visse in riviere doodmaak.

Omdat die suurreën die suurgehalte van die grond en van drinkwater beïnvloed, word dit ook deel van die voedselketting en kan dit uiteindelik die mens se gesondheid aantas.

Volgens die WNNR-verslag, saamgestel deur dr Fred Kruger, dr Wynand Louw en prof Peter Tyson, het die grond in die OTH 'n baie hoër suurgehalte as wat normaalweg die geval is.

Die Benoni-meer is reeds met suurstof "ingespuit" omdat die suurstofgehalte weens die uitwerking van suurreën erg gedaal het, sê Jenny Mufford, die voorsitter van die Anti-besoedelingsgroep APAC in Vanderbijlpark.

Volgens die WNNR-verslag het die OTH die mees ongunstige atmosferiese besoedelingsklimaat in die Suidelike Halfrond.

Die hoogdrukstelsels in die OTH veroorsaak dat besoedeling tussen die luglae in die atmosfeer vasgevang word en nie oor 'n wye gebied versprei en uitgedun word nie.

Sodoende word die besoedeling en gepaardgaande suurreën oor een gebied gekonsentreer - en die Oos-Transvaal gaan nie meer vir lank dieselfde lyk nie tensy drastiese stappe gedoen word om besoedeling te bestry.

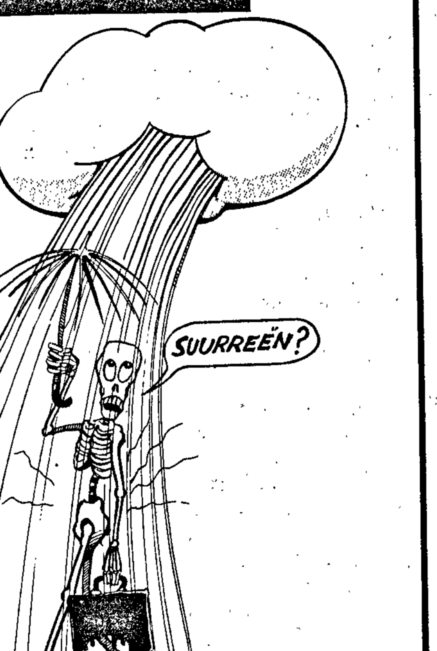

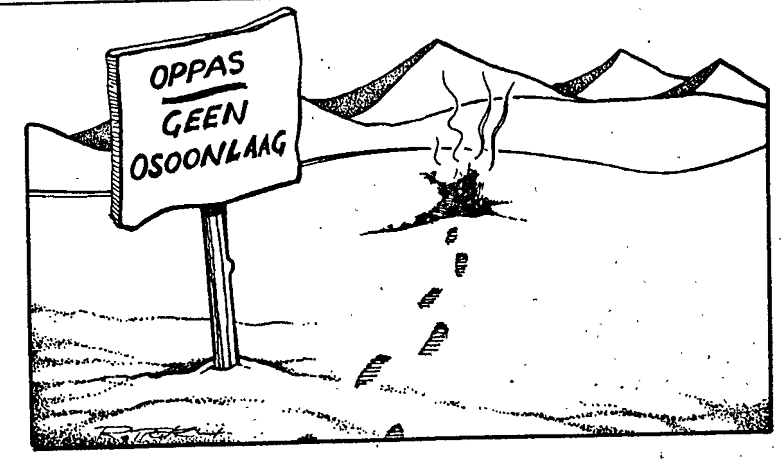

Nee dankie, die koffie is te sleg

JAN TROMP boer op 'n kleinhoewe naby Vereeniging. Die ondergrondse water wat hy nog al die jare gebruik het, is nou al só besoedel met fabrieksafval dat al sy plante gevrek het, en hy nou munisipale water moet gebruik.

"Dit het geleidelik toegeneem, totdat al my plante begin vrek het," vertel Tromp.

"Ek het herhaaldelik by Yskor, wie se chemikalieë die water besoedel, gekla, en hulle het uiteindelik ingestem om self vir my water aan te ry."

Self het sy gesin eers nie agtergekom hoe erg hul water besoedel is nie.

"As 'n mens dit elke dag gebruik, raak jy mos naderhand gewoond daaraan. Maar ons het vriende wat elke Sondagaand hier kom koffie drink, en toe hulle op 'n aand vir my sê nee dankie, hulle kan die smaak van dié koffie nie meer staan nie, het ek eers besef hoe erg dit al is."

Deesdae is die boorgatwater heeltemal ondrinkbaar.

Dis hoes, proes en snuif in Vaaldriehoek

LUGBESOEDELING in die Vaaldriehoek is nie net onooglik nie - dit het 'n regstreekse invloed op die inwoners van die gebied se gesondheid.

Dr Piet Bresler, 'n oor-, neus- en keelspesialis op Vereeniging, sê hy het al die ouers van kinders wat met neusprobleme, asma en bronchitis sukkel, gevra om die kinders na familie of vriende in 'n ander omgewing te stuur - en na skaars drie weke buite die Vaaldriehoek was daar 'n definitiewe verbetering.

'n Ondersoek na die invloed van lugbesoedeling op gesondheid in die Sasolburg-gebied wat in die Suid-Afrikaanse Mediese Tydskrif verskyn het, bevestig dat dit die inwoners erg benadeel.

Prof AM Coetzee en andere se vergelykende ondersoek onder skoolkinders in dié omgewing en in relatief besoedelingsvrye gebiede soos Parys, Heilbron en Frankfort het getoon dat lugbesoedeling veral die longfunksies van jong kinders in die Sasolburg-omgewing aantas.

Lugbesoedeling in die Vaaldriehoek is waarskynlik die ergste in die land, erken Martin Lloyd, hoofbesoedelingsbeampte van die Departement Gesondheid.

Een van die mense wat nie bereid is om die besoedeling van die gebied sommer so te aanvaar nie, is Jenny Mufford van Vanderbijlpark.

Sy het verlede jaar die Anti-Besoedelings Aksiegroep (APAC) gestig "omdat ek moeg was daarvan om te sien watter effek die besoedeling op my kinders se gesondheid het".

Mufford se baba, Fay, sukkel al van geboorte af met 'n loopneus - maar as hulle vir 'n tydjie buite die gebied gaan vakansie hou, klaar dit op, sê sy.

Meer as 100 inwoners wat gereageer het op 'n vraelys wat Mufford uitgestuur het, het dieselfde klagte.

Sy het die saak al met FW de Klerk, die LP vir Vereeniging, en met dr Willie van Niekerk, Minister van Gesondheid bespreek, maar alhoewel hulle simpatiekgesind was, is niks daadwerkliks skynbaar nog gedoen nie.

Kragstasie

Die lugbesoedelingsvlak by Drie Riviere, naby Vereeniging, het die afgelope 12 maande met meer as 350 persent toegeneem.

Inwoners skryf dit veral toe aan die Lethabo-kragstasie.

Die probleem is die ergste in die winter, sê Mufford.

As gevolg van die koue lug naby die grondoppervlak word die vuil lug en fabrieksgasse vasgevang en kan dit nie hoër in die atmosfeer op beweeg nie.

Dit word verder vererger deurdat die windvlak in die Vaaldriehoek besonder laag is en die partikels dus nie versprei word nie.

In Julie 1988 was die vlak van atmosferiese besoedeling by die stadsraadskantoor in Vereeniging meer as dubbeld soveel as die internasionaal-aanvaarde maksimumstandaard, volgens die stadsraad se eie meettoestelle.

Mufford stel voor dat daar baie strenger opgetree word teen fabrieke en ander aanlegte wat die lug besoedel, en dat meer doeltreffende filters gebruik word - al sal dit vir die fabriekseienaars baie geld kos.

Op die oomblik gebruik die meeste maatskappye, onder wie Eskom, elektrostatiese presipitators (ESP's) om ten minste die vaste steenkooldeeltjies wat die lug in geblaas word, te filtreer.

Dit is wel 70-80 persent doeltreffend, maar, sê Mufford, die onsigbare gasse wat vrygestel word, is selfs gevaarliker, en die filtrering daarvan is baie oneffektief.

Sy stel voor dat duurder, meer doeltreffende sakfilters gebruik word.

Die "hoogstapel-teorie", waarvolgens fabriek-torings teoreties hoog genoeg gebou word om die koue luglaag op die aardoppervlak deur te dring, het ook misluk, sê Mufford.

Dit het wel die besoedelingsvlakke in die onmiddellike omgewing van kragstasies en fabrieke laat daal, maar meegebring dat die partikels net oor 'n wyer gebied versprei word.

Alhoewel die grootste skade reeds gedoen is, meen Mufford dis nog nie te laat nie.

As die regering nou ingryp, en strenger wetgewing aanvaar, kan fabriekseienaars gedwing word om meer effektiewe voorkomingsmaatreëls te tref.

Mufford stel ook voor dat daar 'n algehele verbod op nuwe nywerhede en fabrieke in die Vaaldriehoek en Oos-Transvaalse Hoëveld geplaas word, tensy die eienaars kan bewys dat hulle besoedeling doeltreffend kan beheer.

Ons probeer die planeet red, dis al

Greg Jacobs

ONS het almal die planeet aarde in gemeen.

Verlede jaar rondom September het 'n paar mense bymekaargekom en gesels oor "groen" politiek, omgewingsbewaringsgroepe soos Greenpeace, en wat ons kan doen omtrent ons omgewing en die gemeenskap - kortliks, wat ons kon doen om die wêreld 'n beter plek te maak om in te woon.

In Suid-Afrika was daar vantevore geen spesifieke "groen" groepe nie. Daar was honderde klein klubs, organisasies en bekommerde individue, maar niemand was gemotiveerd of keelvol genoeg om kant te kies vir die omgewing nie.

'n Bewaringsgroep is toe gestig, bestaande uit boere, fotograwe, huisvrouens, gesondheidsbewustes, studente, bosbouers - wie ook al omgee oor hul omgewing.

Dit was die begin van Earthlife Africa.

Earthlife is daarop uit om iets daadwerkliks te doen. Inisiatief en deelneming word aangemoedig - ons doen dinge self, en maak nie staat op ander mense om dit vir ons te doen nie.

Ons hoop om verskillende splintergroepe saam te voeg in 'n nasionale beweging om die omgewing te red.

In Suid-Afrika doen die sakegemeenskap, die publiek en die staat nog hopeloos te min om die omgewing te bewaar.

Geen poging is nog aangewend om chloor-fluoor-koolstof-verbindings (CFC's) te verbied nie. Die verdedigingsbegroting vir 1989 beloop sowat R10 miljard (selfs nadat "vrede" vir Namibia beding is), en slegs R160 miljoen word begroot vir omgewingsbewaring.

Ons het geen sê in die bou van kernkragsentrales nie, ons eet skadelike kossoorte (soos kos wat met onkruiddoders in Natal besmet is), en asem gifgasse in.

Earthlife probeer 'n nuwe gemeenskap skep - een waar respek vir en bewaring van die omgewing 'n prioriteit is.

Ons is deel van 'n wêreldwye beweging wat glo dat die argaïese stelsel van uitbuitingspolitiek verantwoordelik is vir die gemors waarin ons ons bevind.

'n Vuil skoorsteen is 'n vuil skoorsteen, of dit nou deur 'n ryk kapitalis of 'n arm werker besit word.

Die planeet aarde is besig om 'n hoë prys te betaal en ekologie is vir ons 'n simbool van hoop.

Ons probeer die planeet red, dis al.

Angola hou karnaval en hoop vir vrede

Hoewel die ekonomie van Angola weens die oorlog omtrent tot stilstand gekom het en duisende mense dood of vermink is, hou die Angolese dié maand karnaval in die hoop dat vrede uiteindelik na hierdie oorloggeteisterde land sal terugkeer. 'n Spesiale Korrespondent doen verslag uit Luanda.

DIE Angolese hoofstad Luanda en die hele Angola leef steeds onder spesiale oorlogswette. Teen sononder verskyn militêre patrollies in die stad se strate en op sy pleine en wagte neem stelling in om regeringsgeboue en -installasies te beskerm.

Daar is 'n tekort aan water en elektrisiteit. Baie mense is kreupel gelaat deur anti-personeelmyne wat nog steeds deur Unita geplant word. In die hoofstad sien jy nie net soldate nie, maar ook ou mans, vrouens en kinders op krukke.

Weens die gevare wat heers in die Republiek van Angola, is militêre distrikte tot oorlogsfronte verklaar. Die rede is duidelik. Die Unita-rebelle het nog nie wapens neergelê nie, en sommige gebiede van die land word steeds deur hulle beheer.

Nuwe gevegsoefeninge sou op die dag van my aankoms begin, het die top militêre adviseur van die Sowjet-Unie, luitenant-generaal Pyotr Gusev, aan my gesê. Die minister van verdediging sal die oefeninge naby Caxito in die Bengo-provinsie bywoon.

Wil ék dit bywoon? Dit het 'n paar minute geneem om weermagsklere aan te trek. Ek is in 'n motor lughawe toe geneem, waar Gusev se MI-17 helikopter reg gestaan het.

Getref

Met my aankoms op die lughawe het netjies geklede soldate met oop gesigte hulle in volgorde van senioriteit aan my voorgestel.

Pyotr Gusev het na die helikopter se masjiengeweer gekyk, gevra hoeveel ammunisie aan boord was en ook vir 'n koeëlvaste onderbaadjie vir my gevra. Alles was in orde. Ons het opgestyg.

Ons het gesels oor generaal Pedro Maria Tonha Pedale, minister van verdediging en 'n lid van die MPLA se politburo, 'n man wat 'n legende geword het. Hy was 'n vriend van Agostinho Neto, die eerste president van Angola, en het die guerrillabeweging MPLA in die Cabindagebied teen die Portugese aangevoer.

In Oktober 1967 is hy deur 'n myn getref, en was ses maande lank blind. Daarna het hy weer sy pligte opgeneem.

Angola het op 11 November 1975 onafhanklik geword, maar onafhanklikheid het nie vrede gebring nie. Die suidelike gedeelte van Angola was voortdurend in 'n oorlog met Suid-Afrika en Unita gewikkel.

Baie mense is dood of vermink in mielielande waar Unita myne geplant het.

Angola is bekend vir sy vrugbare grond en ryk mineraalafsettings (olie en diamante). Tog is Angola, met sy bevolking van nege miljoen, een van die armste lande in Afrika. Oor die afgelope klompie jare het die landbou-opbrengs met 80 persent gedaal. Die ontginning van diamante, wat voorheen 'n belangrike bron van inkomste was, het omtrent tot stilstand gekom.

Die regering bestee omtrent die helfte van sy begroting op die gewapende magte, en die helfte van sy buitelandse skuld van omtrent drie miljard dollar is weens militêre uitgawes opgebou.

Voedseltekorte is veral akuut in die suide, wat tot onlangs die gebied van hewige gevegte was. Volgens amptelike inligting is 20 tot 30 persent van die kinders chronies ondervoed.

Luanda se sentrale mark, veral die groente- en visstalletjies, is 'n opwindende plek. Ek het varkvis gesien wat tot 20 kg weeg, sowel as tjokka, oktopusse, garnale, krewe en krappe.

Maar die pryse was ongelooflik hoog. Inflasie het die nasionale geldeenheid baie verswak, wat dit baie moeilik maak om vis te koop.

Terselfdertyd is groot hoeveelhede vleis, groente en ander landbouprodukte besig om in klein dorpies op te gaar. Weens 'n verskeidenheid redes is kleinboere nie in staat om dit in dorpe af te lewer nie.

Dit is gevaarlik om per pad te reis omdat paaie en brûe óf beskadig óf gelandmyn is óf deur Unita beheer word. Dit is ook nie baie winsgewend om landbouprodukte op die dorpsmarkte te verkoop nie omdat die waarde van die kwanza soveel afgeneem het dat die kleinboere nie die nodige goedere kan koop nie.

Die regering probeer die mees belowende sektore van die ekonomie stimuleer. Die parlement het onlangs voorsiening gemaak vir die instelling van 'n staatsliggaam vir koffie, wat saam met olie en diamante een van Angola se belangrikste inkomstebronne is.

In die afgelope tien jaar het die koffieproduksie met 90 persent gedaal weens die ingewikkelde militêre en politieke situasie en die gebrek aan beleggings en geskoolde mannekrag.

Vertroue

Koffieplantasies word nou herbeplant en vergroot. Die regering het onlangs nog twee liggame daargestel wat om koffiekwekers - staatsplase, kleinboerverenigings of individuele kleinboere - van kunsmis, implemente en vervoermiddels te voorsien.

Toe ons helikopter naby Caxito land en sand die lug in waai, was die eenhede van die President se Regiment reeds aangetree.

Hoewel luitenant Elter Batista Elter jonk is, het hy vol vertroue voorgekom. Volgens die tolk het Elter hom herhaaldelik onderskei in operasies teen Unita, waarin hy gewond is.

"Dié sentrum is daargestel om soldate in vredestyd op te lei," het Elter ironies gesê. "Sy doel is om die paraatheid van die weermag op hoë vlak te hou."

Dit was middag en die temperatuur het op 40 grade Celsius gestaan. Ons het na 'n gemotoriseerde peloton in 'n opleidingsaanval gekyk, en ook hoe 'n tenk-eenheid en 'n artillerie-eenheid skietoefeninge hou.

Dié oefeninge verskuil egter die Angolese se soeke na vrede. Baie mense het oor die komende Maart-karnaval gepraat.

Die karnavalmars in Luanda is iets om te aanskou.

Saans wanneer dit koeler word, marsjeer 'n eindelose stroom mense in feestelike gewaad, sowel as dansgroepe en orkeste langs die kaai in Luanda. Tussen hulle is baie mense uit nabygeleë dorpies en die platteland.

Die Maart-fees word amptelik die "oorwinningskarnaval" genoem. Dit is deur Agostinho Neto ingestel en 'n lied wat deur Neto geskryf is, "Ons sal terugkeer", word tydens die optog gesing.

"Ons sal terugkeer na Angola,
na die warm grond,
en die goue sand van sy kus ...
Ons sal ons rykdom herwin -
diamante en goud,
olie en koper.
Ons sal terugkeer!"

Vanjaar vier die Angolese fees in die hoop dat die konflik in hul land uiteindelik beëindig sal word. Hulle hoop dat die ooreenkoms tussen hul land, Kuba en Suid-Afrika vrede sal bring. - ANO

Rivierblindheid dalk genees

'n Amptenaar van die Wêreld-Gesondheidsorganisasie gesels met 'n slagoffer van rivierblindheid in Burkina Faso

Baffour Ankomah

'N REUSE deurbraak in die behandeling van rivierblindheid (onchocerciasis) is in Wes-Afrika gemaak.

'n Nuwe geneesmiddel, Mectizan, wat oor die afgelope 12 jaar deur 'n Amerikaanse firma ontwikkel is, was baie suksesvol in die elf lande in Wes-Afrika waar dit van Oktober verlede jaar af gebruik word.

"Uit proeflopies word duidelik bewys dat Mectizan maklik aanvaar word deur pasiënte en dat dit nie net die mense help nie, maar blykbaar ook die besmetting deur swartvlieë (wat die siekte versprei) help bekamp," het 'n beampte van die Wêreld-Gesondheidsorganisasie onlangs gesê.

Sowat 17 miljoen mense, van wie 340 000 reeds blind is, is al deur die siekte aangetas, en 85 miljoen mense in 35 ontwikkelende lande loop die gevaar om rivierblindheid op te doen.

Swartvlieg

Die siekte kom veral in Wes- en Sentraal-Afrika, die Midde-Ooste en in Sentraal- en Suid-Amerika voor. Die WGO skat dat 78,2 miljoen mense in Afrika die risiko loop om aangetas te word.

Die siekte word veroorsaak deur die "swartvlieg" wat in riviervalleie hou. Die vrugbaarste broeigrond van dié vlieë is in die Bui-gebied van Ghana, sê 'n WGO-beampte.

Die geneesmiddel word gratis verskaf aan arm lande wat dit nie kan bekostig nie. 'n Komitee van deskundiges is deur die WGO aangestel om sulke lande van raad en kundigheid te bedien.

Teen Desember verlede jaar is sowat 100 000 pasiënte in Wes-Afrika al met Mectizan behandel, en die doeltreffendheid daarvan het alle verwagtinge oortref.

"Dit is die geval omdat die liggaam dit so maklik verdra en dit pasiënte baie beter laat voel," sê Douglas Marr, 'n WGO-beampte.

Mectizan waarborg nie algehele genesing nie, maar sorg vir 'n groot mate van verligting. Die volgehoue gebruik daarvan sal die siekte moontlik genees. - New African

Vrye Weekblad

Is jy die soort wat alles sluk wat vir jou gevoer word?

Is jy tevrede dat ander mense namens jou besluit wat jy moet glo?

As jou antwoord "ja" is, moet jy asseblief nie die vorm hieronder invul nie. Dit sal jou baie ongelukkig maak om elke week Vrye Weekblad te lees.

Om seker te maak jy kry Vrye Weekblad elke week, stuur die vorm aan ons en ons gee jou sommer 15% afslag. Dit sal jou R52 (AVB ingesluit) kos om vir 'n jaar in te teken, en R28 (AVB ingesluit) vir ses maande. Stuur dit aan: Vrye Weekblad, Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Ek wil graag vir 6/12 maande op Vrye Weekblad inteken en sluit hiermee 'n posorder/tjek in vir

R ....

Naam..

Adres:..

....

....

ONS STEEK NIKS WEG NIE

Regter Pickles in die pekel?

Helen Suzman, LP vir Houghton, het onlangs 'n petisie en 'n mosie in die Parlement ingedien dat regter Jan Strydom van sy pos onthef word oor sekere van sy uitsprake. Ook in Brittanje is regters onderhewig aan kritiek, skryf MAX DU PREEZ

LONDEN - Dit is nie net in Suid-Afrika waar daar tans omstredenheid is oor regters en hofuitsprake nie. Skerp debatte oor twee hofsake woed in Brittanje met sterk aandrang dat een van die betrokke regters onmiddellik afgedank moet word.

Terselfdertyd hou Suid-Afrikaanse regslui die huidige debat hier oor planne dat prokureurs voortaan soos advokate in die Hooggeregshof moet kan optree, met groot belangstelling dop.

Soortgelyke voorstelle in Suid-Afrika is tot dusver suksesvol afgeskiet, en verskeie senior lede van die Britse Hoërhuis en selfs regters dreig nou om te bedank as die Thatcher-regering voortgaan met die planne om groter kompetisie onder regslui in te voer en die reg so meer toeganklik vir die gewone man te maak.

Die mees omstrede hofsaak in 'n lang tyd in Brittanje is dié van regter James Pickles wat die 24-jarige Michelle Renshaw tot sewe dae tronkstraf gevonnis het weens minagting van die hof nadat sy te bang was om teen haar gewese kêrel te getuig.

Renshaw het verlede week in die hof aan Pickles gesê sy het tien dreigoproepe van haar gewese kêrel ontvang wat haar glo aangerand het, en is te bang om teen hom getuienis te lewer.

Pickles het haar 'n nag lank laat opsluit, en toe sy die volgende dag herhaal dat sy steeds te bang is, het hy die aangeklaagdes vrygespreek en Renshaw sewe dae lank tronk toe gestuur.

Renshaw, die ma van 'n vyfjarige seun, het ná haar vrylating gesê sy gaan beslis appelleer in die hoop dat "Pickles van die rol geskrap sal word en nooit weer toegelaat word om iets so verskrikliks aan iemand te doen nie". Verskeie regslui en lede van die Laerhuis het ook geëis dat Pickles bedank of afgedank moet word.

Pickles, wat al tevore baie mense ontstel het met uitlatings wat daarop neerkom dat vroue wat verkrag word daarna soek, het in 'n TV-onderhoud prontuit gesê niemand kan hom afdank nie en hy is beslis nie van plan om self te loop nie. Renshaw het die wet verbreek en hy het reg opgetree deur haar te laat opsluit.

Hy glo ook nie regters moet hulle "aan openbare kritiek steur en die hele tyd oor hul skouers loer nie".

In 'n ander saak is Ernest Barrie, 34, in die Hooggeregshof van Glasgow vrygespreek nadat 'n TV-program ernstige twyfel op sy vroeëre vonnis van 18 jaar gewerp het.

Barrie is in 1986 daaraan skuldig bevind dat hy 'n bank in Lanarkshire van 40 000 pond beroof het. Die BBC-program Rough Justice het egter later bewys dat dit nie Barrie was wat op die bank se film van die roof verskyn het nie.

Die program het met behulp van 'n metode wat "digital advancement" genoem word, bewys dat die man wat verfilm is, nie dieselfde lengte of gesigvorm as Barrie gehad het nie.

Die aanklaer, lord Fraser van Carmyllie, het in die hof gesê hy kan nie meer die skuldigbevinding steun nadat hy die video bestudeer het nie.

Regter Emslie het daarop beslis dat Barrie vrygespreek moet word. Hy het ook gelas dat 'n vonnis van drie maande wat aan Barrie opgelê is nadat hy voorverlede jaar 'n tronkbewaarder aangerand het, ter syde gestel moet word.

Die saak het heelwat ooreenkomste met 'n opspraakwekkende saak in Amerika waar 'n rolprent nou die onskuld van 'n man bewys het wat byna tereggestel is en al twaalf jaar lank in die tronk sit.

Die Hooggeregshof van Texas het Randall Adams se vonnis ter syde gestel nadat 'n sleutelgetuie in die staat se saak teen hom in 1976 nou in die dokumentêre film Thin Blue Line sê dit was hy, en nie Adams nie, wat 'n polisieman doodgeskiet het.

Die getuie, David Harris, het sy bekentenis teenoor filmregisseur Errol Morris gemaak terwyl hy in die dodesel was vir 'n ander moord. Twee ander staatsgetuies erken ook in die film dat hulle tydens die verhoor gelieg het.

Adams se doodsvonnis is kort voordat dit voltrek sou word, deur die Hooggeregshof versag. Sy vonnis is nou ter syde gestel en hy sal waarskynlik binnekort vrygelaat word.

Onderhandel, selfs oor die politiek!

Arbeidsrubriek deur Theo Heffer, 'n konsultant in nywerheidsverhoudinge

'N AMPTENAAR van die National Union of Mineworkers (Num) het verlede week in sy reaksie op die begroting weer die bekende kreet "geen belasting sonder verteenwoordiging" na vore gebring.

Volgens dié vakbondleier het die tyd aangebreek dat werkers ernstig besin oor die vraag of die regering dit kan regverdig dat hy persone kan belas wat geen verteenwoordiging in die regering het nie.

Dié wat gewoond is om namens bestuur met vakbonde te onderhandel, weet dat daar dikwels in die verlede tydens loononderhandelings gevra is dat werkgewers moet weier om belasting van werkers se lone af te trek.

Sulke eise bring dikwels negatiewe reaksies van bestuur se kant mee, en word dikwels as onregverdig, onwettig, en polities-gemotiveerd beskou.

Num beweer dat die begroting sal bydra tot 'n afname in die lewenstandaard van swart werkers en dus die meerderheid van die bevolking en die armstes in die land.

Uit 'n heel ander oord is daar steuning vir hierdie bewering. Die uitvoerende direkteur van die Vryemarkstigting, Leon Louw, het ook die begroting gekritiseer.

Hy redeneer dat die mate van staatsinmenging in 'n landsekonomie regstreeks verband hou met ekonomiese groei, werkloosheid en inflasie. Hoe meer daar deur 'n regering ingemeng word, hoe laer die land se ekonomiese groei, en hoe hoër inflasie en werkloosheid.

Die mate van inmenging word vasgestel deur te kyk na watter persentasie belasting uitmaak van die bruto binnelandse produk. Omdat die regering in die begroting versuim het om sy deelname in die ekonomie wesenlik te verlaag, meen Louw dat ons verseker kan wees van 'n lae ekonomiese groeikoers, wat onder meer beteken dat die armes nog armer sal word.

Num sal natuurlik nie Louw se vryemarkstelsel steun nie. So ook Numsa, die reuse Cosatu-vakbond van metaalwerkers. Numsa se kritiek teen die begroting is veral dat hopeloos te min aan behuising en sosiale dienste bestee word.

Hulle beweer dat die regering sy verantwoordelikheid in die behuisingskrisis wil ontduik en dit op die privaatsektor wil afskuif.

Dit is nie my bedoeling om in hierdie rubriek kant te kies tussen die ondersteuners en teenstanders van die vryemarkstelsel nie. Nog minder wil ek die meriete van die kritiek teen die begroting bespreek.

Ek wil bogenoemde punte van die Vryemarkstigting, Num en Numsa as wesenlik in 'n belangrike debat aanvaar, en eerder die belangrikheid van onderhandelinge tussen werkgewer en werknemergroepe beklemtoon.

In die onmiddellike toekoms is dit onwaarskynlik dat werkers die stemreg sal kry, of dat werkgewers gewillig sal wees om teenstrydig met die wet op te hou om belasting af te trek.

Maar die groot voordeel van onderhandeling is juis dat albei partye aanvaar dat daar na mekaar geluister moet word, en toegewings gemaak moet word. In die soektog na bevredigende oplossings leer die onderhandelende partye mekaar ken, en mekaar se sienswyses en probleme beter verstaan.

Dit dra nie slegs tot 'n groter mate van arbeidsvrede by nie (en dit is belangrik genoeg), maar het ook 'n positiewe uitwerking in die breë samelewing.

Werkgewers kan bydra tot sosiale stabiliteit en orde deur in goeder trou in die werkplek te onderhandel, selfs oor "politieke" eise. Selfs minder aanvaarbare oplossings is beter as geen oplossing nie!

Geen enkele werkgewer - selfs alle werkgewers in die privaatsektor as geheel - kan die land se behuisingsprobleme oplos nie.

Maar onderhandeling gaan nie oor sulke volmaaktheid nie. Dié wat bereid is om probleme aan te pak waar dit hulle raak, vind dat hulle op verskeie maniere tot oplossings kan bydra.

Die privaatsektor kan die regering slegs beïnvloed wanneer die besef daar is dat dié sektor uit werknemers sowel as werkgewers bestaan.

Intussen kan werkgewers, verteenwoordig deur bestuur, en werknemers, verteenwoordig deur vakbonde, deur vrye onderhandeling help om verligting te bring waar daar weens politieke keuses ekonomies gely word.

Nou's dit FW én PW!

Ons inskrywings vir die Teken FW-kompetisie begin nou ietwat verskuif van spotprente van FW alleen na die stryd binne die Nasionale Party. Dié spotprente beeld FW de Klerk en PW Botha gewoonlik saam uit. FW, die oorspronklike Vaalseun, bly moeilik om te teken. Vra maar vir professionele spotprenttekenaars. Daar is altesaam R600 te wen in die kompetisie, en enigiemand kan deelneem. Ons wil ook graag die bydraes van studente aan universiteite en technikons sien. Die sluitingsdatum is 1 April. Stuur inskrywings aan: Teken FW-kompetisie, Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Houvas PW! deur John Taylor

Links: Wie is die baas? deur Costas Kalarytis

Vrye Weekblad

Kobie, die siener

Die geestelike welsyn van die Minister van Justisie, Kobie Coetsee, moet nou ernstig bevraagteken word.

Coetsee dreig nou om 'n koerant te sluit nog voordat die eerste uitgawe op straat verskyn het.

The New African, 'n Durbanse koerant wat beplan om 3 April op straat te wees, het 'n brief aan die minister ontvang waarin hy die redaksie aansê om redes te verskaf waarom die koerant nie verbied moet word nie.

Die minister het die koerant sommer onmiddellik skuldig bevind omdat hy met groepe soos die United Democratic Front en die National Education Crisis Committee gepraat het, en ook kontak gemaak het met ander koerante soos New Nation en South.

Hy sê die koerant sal "waarskynlik" soos New Nation optree, wat nie verbied is nie.

Die koerant het ook reeds 'n besoek van die veiligheidspolisie ontvang.

Het die land nou so ver op die pad van diktatuur geloop dat 'n minister die vermetelheid het om 'n koerant te wil verbied nog voordat hy op straat is?

Die Nasionale regering het 'n horde wetgewing waarmee hy teen koerante kan optree. Minister Stoffel Botha kan selfs 'n koerant sluit indien hy nie van die uitleg hou nie.

Coetsee is ook die minister wat van Vrye Weekblad 'n registrasiefooi van R30 000 gevra het. Dit lyk nou of hy die groot kanon is wat teen die pers optree, en nie meer Stoffel Botha nie.

Botha het ten minste (swak) redes aangevoer voordat hy koerante vir tydperke van 'n maand tot drie gesluit het. Coetsee wil koerante sluit nog voordat hy enige rede het.

Die volk moet buig voor die superieure voorkennis van siener Coetsee. 'n Man met soveel toekomsvisie verdien om staatspresident (of ten minste eerste minister) te word.

'n Tronk sonder tralies

Toe aanhouding sonder verhoor in 1963 deur die regering ingestel is, het Suid-Afrika 'n nuwe era van onmenslike onderdrukking betree.

Duisende het agter die tralies beland sonder dat enige poging aangewend is om hulle te vervolg en meer as 40 Suid-Afrikaners het reeds in aanhouding gesterf.

Die noodtoestand het aanhouding sonder verhoor uitgebrei en duisende is opgesluit, onder wie honderde jeugdiges en selfs kinders.

'n Duisend dae en langer is deur aangehoudenes uitgedien - sonder dat enige getuienis teen die oorgrote meerderheid ingebring is.

Die Minister van Wet en Orde, Adriaan Vlok, se onderhandelinge onlangs oor aangehoudenes moet verwelkom word - ondanks die feit dat dit 'n eetstaking gekos het om die regering tot sy sinne te bring.

Pleks van vryheid, word aangehoudenes wat "vrygelaat" word nou deur streng inperkingsbevele in tronke sonder tralies - hul eie huise - ingedwing.

Die optrede van die vier aangehoudenes wat hierdie week skuiling gesoek het in die Duitse ambassade het die soeklig geplaas op die regering se vrylatingsprogram.

Die verskuiwing van selmure is geen vryheid nie. As daar enige bewyse teen ingeperktes is, moet hulle hof toe geneem word.

So sê hulle . . .

"Magnus, ek het my seun vir jou gegee. Jy het vir my 'n lyk sonder antwoorde gegee." - Willie Ferreira, wie se negentienjarige seun Leon in Februarie vanjaar in raaiselagtige omstandighede in die "operasionele gebied" dood is.

"'n Goeie drag slae vir ernstige oortredings bly steeds goeie boeresielkunde." - Ockie Goosen, skoolhoof.

"Gelykheid bestaan nie, nie eers in die hemel nie, want daar is hoofengele." - Eugene TerreBlanche.

"'n Onafhanklike Namibia sal nie basisse skep vir die destabilisering van enige buurstaat nie." - Swapo-president Sam Nujoma.

"Vir blanke Christene om in die swart wêreld te beweeg, om die konsekwensies van apartheid as't ware aan hul eie vel te voel, om die pyn van verwerping te moet smaak, is nie maklik nie." - Prof Piet Meiring.

"It is a logistical impossibility to prosecute anybody living in a 'seriously infiltrated' Johannesburg." - Prokureur-Generaal Klaus von Lieres oor die toepassing van die Groepsgebiedewet.

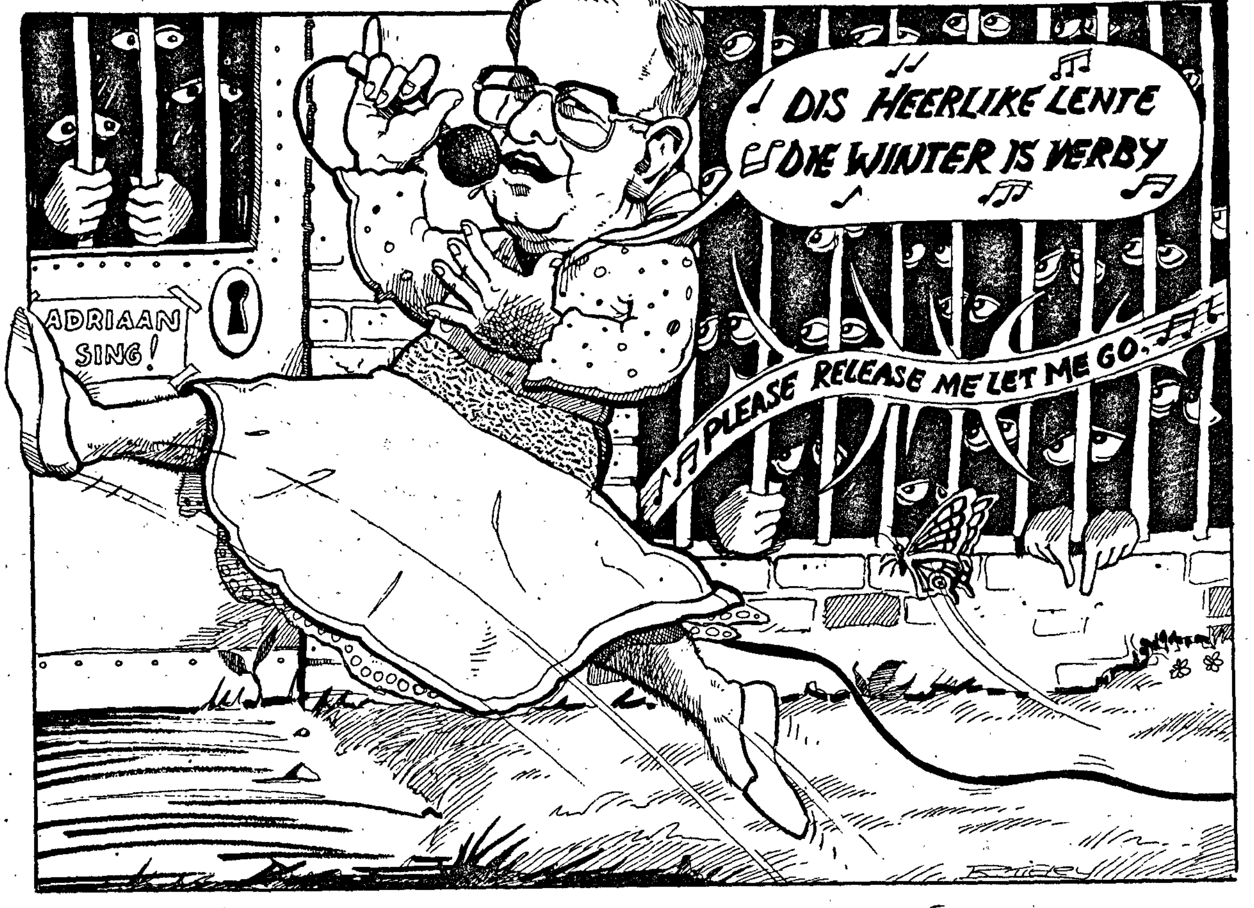

BRIEWE

Vrye Weekblad plaas alle briewe wat nie die wet oortree of lasterlik is nie, mits die korrespondent se naam en volledige adres bygevoeg word as 'n skuilnaam gebruik word. Skryf aan: Die Redakteur, Vrye Weekblad, Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Berig oor 'doodsfabriek' eensydig

Lucas Malan van Kensington skryf:

Ek wil u ten eerste gelukwens met die totstandkoming van u blad en my waardering uitspreek vir die onbevreesde wyse waarop u oor onaanvaarbare insidente en praktyke in die land rapporteer.

Terwyl ons almal in glashuise woon - net nie almal ewe knus verskans nie - vind ek dit nietemin belangrik dat u onthullende verslag lewer oor die skreiende dinge wat openbare figure - en veral hulle gades - hulself veroorloof. ('n Mens verlang byvoorbeeld na die dag wanneer ministersvroue na die voorbeeld van mnr Thatcher tuis en stil sal bly; en hul Engels opknap eerder as om skril toesprake voor niksvermoedende gehore te lewer).

Ten tweede moet ek u egter daarop wys dat die openbaring van ongeregtighede sonder uitsondering gebalanseerd moet wees. Van eensydige beriggewing het ons meer as genoeg. In u (vir my) skokkende artikel verlede week oor die prosedure rondom teregstellings in "Suid-Afrika se doodsfabriek" het u hierdie norm nie gehandhaaf nie.

Uit u weergawe van hierdie grusame praktyk wil-wil dit voorkom asof daar daagliks stringe mense opgehang word wat net gister nog babadoeke omgeruil of ou tannies oor die straat gehelp het. Nêrens in u verslag verneem ons van die redes waarom hierdie mense aangehou is of op grond waarvan hulle hierdie verskriklike straf opgelê is nie.

Het geeneen van hulle self ooit die rol van sinistêre laksman gespeel of die doodskaduwee oor 'n ander laat val nie? U haal ook net swart veroordeeldes aan, asof die "fabriek" net vir hulle bestem is. As u op geloofwaardigheid hoop, is so 'n aanslag nie goed genoeg nie.

Vergeet die verlede

'n Vrye Suid-Afrika Eerste van Pretoria skryf:

Luister nou hier maats. Met verwysing na hierdie aanhoudende onderlinge gekyf, ongelukkig begin deur ons vriende Brolloks en Bittergal wat nou nog sukkel om oor die Boere/Engelse Oorlog te kom en heldhaftig voortgesit deur mense soos Miesies Clogg en Oubaas Hefer.

Hoe lank wil julle outjies soos true blue Kapees in die verlede rondknoei om te kyk of julle gemaalde glas in 'n ou koei kan kry? (Verskoon maar die mixed metafoor). Nee werklikwaar, kom nou by.

Dit gaan nie hier oor wie wat gedoen het in Sandton se broedertwis nie (of in die Boere/Engelse Oorlog nie). Ja ons weet ons klink asof ons vir kinders preek, maar dis hoe julle optree.

Dis nou tyd dat ons vergeet van al daai strooi en aangaan met die taak op hande. Dit is om 'n nuwe Suid-Afrika te skep - nou. Ja, ons smeek om Suid-Afrikaanse eenheid want ons is nou hartlik keelvol vir hierdie jammerlike behepheid met die verlede terwyl die toekoms nou al ons aandag verg.

Baie mense het baie goed gedoen binne en buite die parlement, en daar was ook baie wat ter bevordering van hulself baie k.. aangejaag het. Dis egter te vroeg om nou te begin pluimpies of pakslae uitdeel - die hoofdeel van die werk begin nou.

(Enkele sinsnedes geskrap. - Red)

Moet lesers nie onderskat

Lou-Marie Kruger van Aucklandpark, Johannesburg, skryf:

Die Vrye Weekblad is met groot opwinding deur progressiewe/alternatiewe/andersdenkende (wat die term ook al mag wees) Afrikaanssprekendes ingewag. 'n Intelligente Afrikaanse koerant wat "die nuwe stem vir 'n nuwe Suid-Afrika" wou word sou 'n leemte vul wat al lank gevoel word deur baie Afrikaanssprekendes.

Dit het egter gou duidelik geword dat so 'n nuwe stem baie maklik die wysie kan verloor en baie wanklanke kan voortbring. Ek voel dat die Vrye Weekblad op die oomblik besig is om sy lesers te onderskat.

Ons praat miskien toevallig Afrikaans, maar dit beteken nie ons het 'n obsessie met boereskandes en boereverneukery nie. Ons wil graag hê dat wanadministrasie, wanbestuur en oneerlikheid blootgestel word, maar dit beteken baie beslis nie ons wil in detail weet van perverse KP-lede en hul eienaardige slaapkamergedrag (VW 24 Februarie) nie. Watter punt die storie oor polisiemanne se "perversies" op die Pretoria-pad (VW 17 Maart) maak, is 'n raaisel.

Nie net hinder dit dat irrelevante en onbelangrike stories die koerant haal nie, maar dat sulke stories (soos die bogenoemdes en die afgesaagde Eugéne Terre'Blanche en Jani Allen-storie - 24 Februarie) prominent op die voorblad geplaas word, is werklik onverstaanbaar.

Selfs Rapport plaas sulke stories op sy agterblad.

Die waghondfunksie van enige koerant is baie belangrik, maar as iets onthul word, moet dit relevant wees. So byvoorbeeld was Anton Steenkamp se voorbladberig oor Regter Jan Strydom belangrik omdat dit 'n punt gemaak het: die regter se onlangse ongelukkige uitspraak was nie toevallig of 'n ongelukkie nie, dit kan verstaan word teen die agtergrond van sy vorige uitsprake.

Vrye Weekblad het nog te veel sensasionele onthullings en te min in-diepte kritiese artikels. Ons lees die koerant om op hoogte te bly van ontwikkelinge waaroor ons nie in ander Afrikaanse en selfs Engelse koerante kan lees nie.

Berigte oor debatte in die Left (bv Jacques Pauw se onderhoud met Laurie Ackermann, 3 Maart) en nuwe strategieë van demokratiese organisasies is uiters belangrik.

Die Vrye Weekblad is ook in die unieke posisie dat hy die mite van die Afrikaner en sy glorieryke geskiedenis in Afrikaans aan die kaak kan stel. Hoe Afrikaanse Suid-Afrikaners se geskiedenis verdraai en verwring is deur koelbloedige nasionaliste, is 'n ware skandaal wat onthul moet word as ons Afrikaans wil praat in 'n nuwe Suid-Afrika.

Volgens 'n advertensie in die uitgawe van 3 Maart is die Vrye Weekblad gerig op "beroepsmense, sakemense en senior administrateurs, akademici, studente, kunstenaars en skrywers". Moet hierdie mense nie onderskat deur 'n blad tot stand te bring wat meer sensasioneel as krities is nie.

Die doelwit is tog seker om Suid-Afrika deur eerlike intelligente joernalistiek vry te maak en nie om maar net op 'n Vrydag lekker te kan skinder nie.

Nog briewe verskyn op bladsy 14

Rozanne, Rozanne, waar is jy heen?

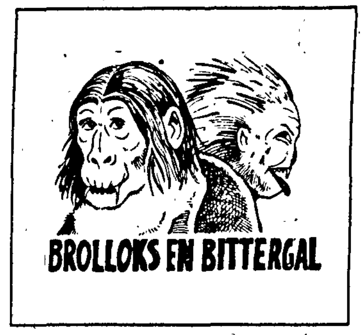

Rozanne Botha, lieflingskrywer, het die trekpas gekry by Beeld, wat lank en volhardend haar geliefde rubriek oor die wel en wee van al die mooi dinge in die lewe - soos pappie, mammie, boetie, perdry, die son, blomme, hartseer, trane, lag en sommer nog baie ander - week na week geplaas het.

Senior redaksielede van die koerant is blykbaar al lankal keelvol vir die Groot Krokodil se liewe dogter se pragtige gebabbel, maar nou ja, wie kan teen jou redakteur opstaan as hy dink Rozanne se rubriek sal die koerant laat verkoop?

Nou is daar 'n briefie aan Rozanne geskryf waarin daar gesê word dat haar dienste nie meer benodig word nie. Is dit die invloed van die redakteur wat moet oorneem, of is selfs Willem Wepener siek vir die gesanik?

Maar ewe skielik het Brolloks 'n blink gedagte: Rozanne is in onguns omdat pappie in onguns is by die Afrikaanse pers-establishment. Miskien moet hulle nou begin navraag doen of FW 'n dogter het ...

Rozanne, waar is jy nou?

Rozanne en Rossouw, PW se babas

His Master's Voice

Die inwoners van Rondebosch en omstreke in die Kaap is omgekrap oor die doenighede by die Volksleier (by die ter perse gaan) se Westbrooke-landgoed, waarvan Rozanne so mooi skryf.

Waaroor die waarde here en dames so omgekrap is, is dat Die Stem elke oggend douvoordag uitgebasuin word oor die landgoed, en oor die naburige huise.

Moet hulle nou uit die bed uit spring en op aandag staan? wou een patriotiese burger weet.

En wat van PW en al sy amptenare (en Rozanne)? Stop hulle net so hul dagtake en spring op, hande styf teen die sye?

Daar's darem 'n tyd en 'n plek vir alles. Hoe sou PW-hulle nou daarvan gehou het as hulle in Bishop's Court gebly het en daai Turbulent Priest trakteer hulle vroegoggend op Nkosi Sikelel' i'Afrika?

Back in Nam, Bruce...

Die Untag-soldate wat nou so stuk-stuk in Namibia aankom, is besig om die plaaslike inwoners heelwat pret te besorg.

Veral die Aussies voel hulle blykbaar geroepe om, soos hul pioniervoorvaders, die Rambo-beeld uit te leef. Viëtnamibia, kan 'n mens amper sê.

(Kyk maar weer bietjie na die foto van daai twee tawwe manne van Daar Onder op verlede week se voorblad van Vrye Weekblad. Nie eers 'n SAW-chopper pilot kan hulle dit nadoen nie).

Eers het hulle, tot groot vermaak van die omstanders, met hul aankoms op JG Strijdom-lughawe met groot gebaar uit die vliegtuig gespring, bosklere en al, masjiengewere gereed, om die vliegtuig te beveilig ... teen die bakoorjakkalse in die lang gras?

Skaars het hulle hulle tuisgemaak, of hulle begin weglê aan die Windhoek Lager. Nou wel nie Foster's nie, maar as 'n man ver van die huis af is en jy't nie 'n "image" om voor te sorg nie ...

Só dorstig was die manne van die Afrika-son en stof, dat hulle glo sommer die eerste aand 'n weermagkroeg leeggedrink het - iets wat geslagte geharde PF's nie kon regkry nie.

Maar as 'n mens so in die omstreke van 200 Amerikaanse dollar 'n dag betaal word, moet jy dit seker op iets uitgee. Die Windhoekers kla net dat party winkels se pryse nou sommer verdriedubbel het.

Vlokspele

Adriaan Vlok, die man wat na aangehoudenes omsien, is 'n kêrel met verskuilde talente, blyk dit.

Op 'n Nasionale Party-stryddag het hy vir Innes en Franna Benade die stryd aangesê en self agter die mikrofoon ingeklim, nie om te vertel van die Totale Aanslag nie, maar om Partygenote op tradisionele Afrikaanse liedjies te trakteer.

As hy so aanhou ('skies!), sal hy nog langer onthou word as Louis Info se liedjie.

Adderjan se stuitighede hou ook nie daar op nie.

Toe die KP-lid vir Losberg hom Dinsdag in die Parlement vra wat 'n polisie-helikopter by die Volkswag se Geloftedagfees gemaak het, laat hoor hy: "Nie vir Jani gesoek nie."

So tussen Losberg en Paardekraal se klippe kan die KP- en AWB-bedmaatjies maar nie wegkom van die blondine se dinge nie.

Kan Saunders nie lip-ice bekostig nie?

WEES rustig vrinde, ons leef in gevaarlike tye. Die Volksheld sê self so, en jy kan nie teen sulke feite stry nie.

Dalk voer hy self iets in die mou waarvan ons nie weet nie, maar so ondemokraties sal ons tentatiewe leier darem seker nie wees nie.

Ons TV-skerms is die afgelope dae oorheers deur Sy Merkwaardigheid Admiraal Savimbi, verowweraar van 471 doringbome en dies meer.

Die admiraal sit daar voor die kamera soos 'n reusagtige sonsverduistering en praat die interessantste en onverstaanbaarste Portugees-Engels.

In die onverstaanbaarheid lê juis sy krag, want dan hoef 'n mens net die woorde te volg wat sy woordvoerder vir hom voer.

En wie beter as Cliff Saunders, daardie onverskrokke oorlog-oorliegkorrespondent?

Die onderbetaalde Saunders kan klaarblyklik nie lip-ice bekostig nie, en in hierdie gevaarlike tye is dit 'n vreeslike ding.

Die woorde uit sy mond moet tussen die koorsblare deur koes-koes en kom dan skeef by Sy Merkwaardigheid uit.

Nietemin kon ons darem wys word dat die admiraal saamstem met Saunders wat saamstem met Magnus PI dat Swapo Angola destabiliseer.

Deur intimidasie, vrinde, wil hulle die verkiesing beïnvloed. En dit net mooi wanneer ons hoor van intimidasie deur magte van ons wye en droewe land.

Dit lyk al hoe meer na Rhodesië all over again.

Gaan Biskop Muzorewa dalk uit die solder gesleep word as 'n verrassingskandidaat?

Egbertus Klaagvoort

Admiraal Savimbi is nie net geknel deur die ogie wat hy vir sy goeie ou bondgenote op die sestiende breedtegraad hou nie.

Nee, nou kom daar boonop dinge aan die lig wat 'n mens 'n wrange glimlaggie veroorloof.

Onthou julle nog hoe het die regses gekraai oor die sogenaamde gebeure by die ANC se sogenaamde Quatro-kamp? Wel, hier hoor ons nou van Sy Merkwaardigheid se eie ou kampie, en die joligste doen en late wat daar plaasvind. Veral doen.

Dit verbaas Egbertus natuurlik nie, ons leef immers in gevaarlike tye, julle weet. Maar sou onse regering dan sulke vriende aanhou?

Wat praat julle dan nou, ons kuier by die beste martelartieste wat jy kan kry. Ons vriendekring strek van Stroessner, saliger gedagtenis, tot by Chile. Tot by Brixton.

In 'n roerende toespraak wat weer eens sy verbysterende oratorskap ten toon gestel het, het Magnus PI, hy met die silwertong, gerugte oor Savimbi se wandade as 'n politieke set beskryf.

Om die kêrel te diskrediteer.

Haai, hoe klink dit dan nou alte parallel aan die stories oor Quatro. Moeder wonder of admiraal Savimbi dalk soos ons ander vriend Bokassa ook 'n mensvreter kan wees, by al sy ander sondes.

Maar voorkoms kan misleidend wees.

Die verkiesing in Namibia begin allerhande heerlikheidjies oplewer. Die pragtigste ironie van die week is die naamverandering van die ou Nasionale Party. (Tekens van die tye?)

Dit word glo nou verander na Aksie Christelik-Nasionaal. ACN.

Nou sal 'n koerant darem sy alfabet moet uitsort.

Stoff-all neem seker op hierdie oomblik lesse óór die besigheid.

Poleer jy die beeld van die ANC, word jy in die bek geruk en jou koerant óf afgedreig óf gesluit.

Poleer jy nié die beeld van die ACN nie, beval dieselfde lot jou dalk.

ANC, ACN - what's in a name? Koop jou Voëlvrye weekblad by die CNA, dis voorlopig veilig, as enigiets kan wees in hierdie gevaarlike tye.

Ons eie Da Vinci

Soos Europa destyds, het ons ook nou ons eie, ek bedoel eie universele genie. Watwou kompeteer met Da Vinci of Erasmus die Kosmopoliet, hulle staan almal in die stof van Rozanne Both, direkte afstammeling van 'n voormalige volksheld en huidige volksverleentheid.

Reeds sing hierdie geniale talent na bewering, skryf sy nie lawwe liedjies nie, maar komponeer hulle, skryf sy prosa en "dig".

Is daar 'n enkele Afrikaanssprekende wat nie 'n gedig of 'n gedoente gepubliseer het nie?

Resensies van die Volksdogter se digkuns laat nie reg geskied aan hierdie kunstenares nie, daarom laat Egbertus julle self die delirium van haar werk ervaar. Die kragtoer heet "Geel Blommetjie".

"... Eendag kom 'n werker en spit haar worteltjies uit/ In haar liggaam skreeu die pyn hard, ja luid / Sy krul en draai soekend, smekend na die aarde,/ die grond, die vastigheid!"

Ek dog maar julle sou wou weet.

Miesies Klaagvoort is gefassineer deur die pas-onthulde eretitel wat Broeder TerreBlanche van Paardekraal verwerf het: Die Groot Karwats. Sou Jani Allen daaroor kon getuig?

'n Goeie seisoen vir Howabeker-krieket

Met nog 'n seisoen om die Howabeker-kompetisie agter die rug, neem ANDRE VAN WYK die afgelope seisoen se nie-rassige krieket in oënskou

DIT lyk asof die Westelike Provinsie se alleenheerskappy van die Howabeker-kompetisie binnekort tot 'n einde gaan kom.

Die meteoriese opgang wat Transvaal die afgelope seisoen gemaak het, het vir die WP heelwat probleme besorg. Aanstaande jaar se Howabeker-kompetisie kan in een van die interessantste in jare ontwikkel as Transvaal gaan voortbou op sy vertonings van vanjaar.

Vir die WP, wat die beker die afgelope drie seisoene gewen het, was die afgelope seisoen een groot treurmare. Waar hy voorheen wedstryde teen Transvaal binne twee dae afgehandel het, het hy in sy twee wedstryde teen Transvaal duidelik die slegste daarvan afgekom.

In die kragmeting in die Kaap het Transvaal die oorhand gehad en was dit die pynlik stadige kolfwerk van die WP wat 'n uitslag onmoontlik gemaak het.

In die laaste wedstryd in Johannesburg was dit deurdringende reën wat Transvaal van 'n moontlike oorwinning beroof het.

Transvaal se uitblinkers vanjaar was Nazier Dindar, kaptein Jack Manack, Ravin Ramnarain, Haroon Lorgat, en die Kaapse aanwinste Armien Jabaar, Munsoor Abdullah, en Nilton Muller, wat sedertdien weer terug Suide toe is.

Die WP se interne probleme het beslis 'n uitwerking op die spelers se vertonings gehad. Toe Vincent Barnes, die kaptein, hom aan die span onttrek het as gevolg van dié probleme, het die kampioenspan se spel drasties verswak.

Ook die skorsing van Mogamat Galant, Shukri Conrad en Nazeem White het die span nadelig getref.

Indien die WP nie sy probleme gou uitstryk nie, is Transvaal gereed om die kroon volgende seisoen by hom oor te neem.

Vir die WP moet die vertoning van sy twee opwindende middelkolwers, Faiek Davids en Deon Kemp, egter bemoedigend wees. Davids en Kemp het hulle gevestig as twee van die voorste middelkolwers in Suid-Afrika met hul vloeiende houespel.

Ook Charles Hendrickse, wat laat in die seisoen in die WP-span opgeneem is, het ontpop as 'n waardevolle veelsydige speler.

Die ander twee spanne in die kompetisie, Natal en die Oostelike Provinsie, het nie juis groot hoogtes bereik nie. Natal was die melkkoei van die ander spanne en het al sy wedstryde verloor.

Die OP, tradisioneel die WP se sterkste teenstander, het teleurstellend begin. Hy het wel sy twee wedstryde teen Natal en die laaste een teen Transvaal verrassend gewen, maar dit was net nie die ou OP nie.

Vir die OP het Roderick Yearwood, Geronimo Piedt, Richard Dolly en Donovan Reid hul merk gemaak en getoon dat hulle vorentoe nog goed kan vaar.

Die gehalte van Natal se krieket is kommerwekkend en dié unie sal beslis 'n daadwerklike poging moet aanwend as hy sy status wil behou.

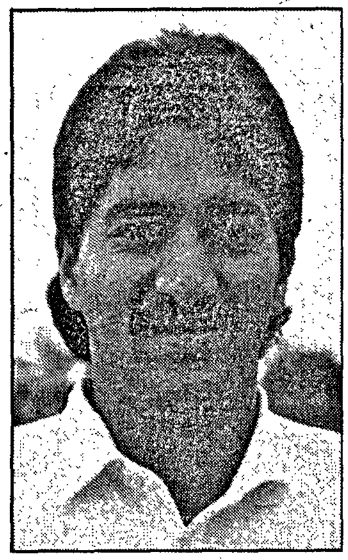

Een van Transvaal se uitblinkers, Nazier Dindar

Op die keper beskou was dit weer 'n goeie seisoen vir die Suid-Afrikaanse Krieketraad. Was dit nie vir die verrassende nederlaag van Transvaal teen die OP nie, kon die Howabeker dalk vanjaar 'n nuwe eienaar gehad het.

Transvaal het uiteindelik met 75 punte geëindig, tien punte agter die WP en 14 punte voor die OP, wat 61 punte ingesamel het.

Geen nuwe era vir Sacos

Cheryl Roberts

DIE South African Council on Sport (Sacos) het die afgelope naweek in Kaapstad bymekaargekom vir hul agtste tweejaarlikse vergadering.

Dit was 'n ander Sacos as die een van die sewentigerjare se konferensiedae toe beleid gemaak en besluite geneem is om onderskeid te tref tussen nie-rassige en veelrassige sport.

Terwyl daar geen twyfel was dat Sacos 'n anti-apartheid sportorganisasie is nie, wat nie-rassige sport organiseer en die internasionale sportmoratorium ondersteun, het die tweedaagse geleentheid gewys dat Sacos as organisasie in 'n oorgangsfase is.

Debatte en ontwikkelinge op die gebied van politieke weerstandbewegings het Sacos duidelik nie onaangeraak gelaat nie.

Dit is die beste weergegee in Colin Clarke se sekretarisverslag, waarin hy verwys het na die ernstige spanninge wat besig is om in die organisasie te verskyn.

"Daar is nou al vir 'n tyd lank tekens van spanning in Sacos. Spanninge, wat as dit nie opgelos gaan word nie, die moreel van nie-rassige sportmense en hul ondersteuners ernstig gaan ondermyn," het Clarke gesê.

Waarnemende president Joe Ebrahim het ook na die spanninge verwys en vir eenheid onder geaffilieerdes gevra.

Beide Ebrahim en Clarke het die uitdagings wat Sacos in die gesig staar, aangespreek. Dit het gewissel van aanvalle op Sacos deur anti-apartheidsgroepe, die Nasionale Sportkongres tot die politiesgelaaide strydpunt oor verwantskap met 'n spesifieke politieke groepering.

Verbittering

"Dit is vanweë verskillende politieke groeperinge binne Sacos dat ons die pad van onverbondenheid gekies het. As ons nou sou kant kies, sal ons bydra tot verdere verbittering tussen die groeperinge," het Ebrahim verduidelik.

Mense wat gedink het dat onderhandelings op die konferensie 'n nuwe era vir Sacos sou inlei, is diep teleurgestel. Oor belangrike kwessies soos herorganisasie, verbondenheid en borgskap is nie gedebatteer nie.

Die konferensie het darem nou hul verhouding met die South African Non-racial Olympic Committee (Sanroc) duidelik uitgespel. Daar is eenstemmig aanvaar "ons werk deur Sam Ramsamy, wie, tesame met Sanroc, ons amptelike verteenwoordiger in Londen sal wees."

Ebrahim het ook versoek dat die verskillende faksies wat daarop aanspraak maak dat hulle Sanroc verteenwoordig, hul geskille bylê.

Internasionale boodskappe van steun het van Sanroc, die International Committee Against Apartheid Sport (Icaas), die Franse Anti-Apartheidsbeweging, die Hollandse Komitee oor Suider-Afrika en die Australiese Werkersunie, gekom.

Daar is besluit om 'n konferensie soortgelyk aan die Natal Council on Sport (Nacos) se "Sport - Mobilisering en Verandering"-konferensie te hou. Op hierdie indaba sal die 1983 Sacos sportmanifes op datum gebring word.

Die nuwe Sacosbestuur is: president, Joe Ebrahim; onder-president, Stan Gumede; sekretaris, Colin Clarke; assistent-sekretaris, Beth Ellman; publisiteitsekretaris, Abe Adams; en addisionele lede Reggie Feldman, Harry Hendricks, John Bennett en Wilfred Delport.

BRIEWE

Rassisme by Wingerdfees

Riaan Röscher van die Paarl skryf:

Met die gees van positiewe hervorming in die harte van regdenkende Suid-Afrikaners, en daadwerklike pogings tot gesonde rasseverhoudings in die land, het 'n voorval by die pasafgelope Paarlse Wingerdfees my opnuut tot groot kommer en verleentheid gestem.

Die Wingerdfees is jaarliks 'n pragtige en plesierige geleentheid in ons vallei, waarheen mense van heinde en verre kom om gesellig saam te kuier rondom die vrug van die wingerdstok en ander vermaaklikheid.

Dié Saterdagmiddag was 'n groot groep, oorwegend jongmense, in 'n halfmaan saamgetrek rondom 'n orkes wat bygedra het tot die feestelikheid op die terrein. 'n Groepie van 4 bruinmense het, tot groot vermaak van die toeskouers, hulle passies op die grasperk voor die orkes uitgevoer.

Dit was duidelik dat dié 4 dansers die vrug van die wynstok net so geniet het soos baie van die blankes, meestal studente, wat óók op maat van die musiek in die halfmaan voor die orkes gedans het.

Niemand het enige aanstoot gegee nie, inteendeel, die dansers is aangemoedig tot groter vlugvoetigheid. Die spontaneïteit van die dansers was so reg in die atmosfeer van die feestelikheid, en ek het sommer tuis gevoel in die Boland. Boksburg is mos baie ver!

Na 'n rukkie het 'n blanke man probeer om die bruin dansers te verwyder, maar sonder sukses. 'n Feesorganiseerder het nadergestaan, en tot misnoeë van die skare, die 4 van die toneel af weggewys. (Dit terwyl die blanke jongmense onverhinderd op dieselfde plek kon voortdans).

Toe een van die bruin dansers terugkeer - die blankes dans dan, hoekom kan hy nie? - is hy deur 'n fris blanke boer bo-oor een van die luidsprekers gestamp. Hy het opgestaan, en wou moontlik na die rede vir die man se optrede verneem, maar is deur dieselfde man, met 'n harde klap teen die kop, neergevel.

('n Student het gesien hoe daar na die man geskop is, terwyl hy op die grond gelê het).

Dit het alles gebeur voor 'n geskokte skare feesgangers, en die SA Polisie wat omtrent 30 treë van die toneel af gestaan het. Toe die polisie gevra is om teen die blanke man op te tree, het hulle gesê hulle kan niks doen nie, en ons na die feesorganiseerders verwys.

Dié het net nors gesê dat hy nie 'n samedrommery wil hê nie, want "die kameras is op ons gerig".

Ek moet dit baie duidelik stel dat die bruinmense wel onder die invloed was (baie blankes was immers verder heen), maar in geen stadium aanstoot gegee het, of 'n oorlas was nie. Soos elke ander feesganger het hulle ook hul ingangsgelde en koepons betaal.

Die blanke man het net weer by sy "trotse" familie en vriende aangesluit, terwyl die bruinmense van die toneel verwyder is. Die 4 dansers wou net spontaan uiting gee aan hul blydskap en vrolikheid, wat eintlik so kenmerkend is van ons mense uit die bruin gemeenskap. So ken ons hulle!

My betoog is teen die blatante diskriminasie, aangesien die blankes toegelaat is om verder te dans, en die polisie nie 'n vinger verroer het om die aggressiewe man aan te spreek nie. (Wat nog te sê in hegtenis te neem vir aanranding!)

Ek ys om te dink wat sou gebeur as 'n bruinman, in dieselfde situasie, 'n blanke so moes te lyf gaan.

Wat my egter bemoedigend stem, is die onmiddellike beswaar wat 'n klompie Afrikaner-jongmense by die polisie en organiseerder gemaak het. As die mense wat die wet en orde (en vryhede) konsekwent moet toepas dan nie in sulke gevalle wil of kan optree nie (onthou Mayfair), moet regdenkende Afrikaners my bystaan deur teen sulke barbaarse en ruwe optrede beswaar te maak. Dis immers ons volk se beeld wat deur sulke optrede beswadder word.

Baie dankie egter vir die polisie se teenwoordigheid by die fees, en julle onmisbare diens as ons beskermers. Ons moet net verhoed dat optrede van dié aard, en die passiewe goedkeuring daarvan deur die meerderheid blankes, ons vyande meer skietgoed gee.

(Brief effe verkort)

Brink word gedaag...

Wilhelm Liebenberg van Wits skryf:

André P Brink laat blyk in sy brief in Vrye Weekblad van 17 Maart dat hy bedenkings het oor 'n sogenaamde "klein handjievol 'mislukte skrywers' oor wie nou al lankal in alle literêre kringe in Afrikaans gepraat word". Waarom dit nou eintlik vir hom gaan, sê hy, is "die afdwing van 'n baie eng stalinistiese programmetjie op die literatuurbeskouing."

As voorbeeld noem hy dat "hulle" dit "selfs in die kolomme van Vrye Weekblad begin doen het mbt Breyten Breytenbach, Joan Hambidge, Gawie Kellerman, ens." Aangesien ek die een was wat die afgelope tyd resensies oor net mooi hierdie drie skrywers se jongste werke vir Vrye Weekblad geskryf het, blyk dit duidelik dat hy onder andere ook vir my in gedagte het. In dié verband is daar 'n paar dingetjies waaroor ek graag meer helderheid sou wou hê.

Laat ek net begin deur te sê dat daar iets is wat my al hoe meer begin bekommer. Hierdie bedenkinge van Brink - oor die "klein handjievol" wat so "stelselmatig" te werk gaan om 'n "stalinistiese" program te kom "afdwing" op "die literatuurbeskouing" - klink al te veel na iets wat 'n minister oor die TV sou kon gesê het.

Kan dit nou werklik waar wees dat André P Brink, wat reeds soveel beteken het vir die stryd teen apartheid, homself nou sien as die "last outpost" van 'n bedreigde "literatuurbeskouing" waarteen sluwe "kommuniste" hul duiwelse komplotte smee?

Asof almal links van hom nou teen André P Brink eerder as teen apartheid sou wees?

Ek hoop van harte nie, want dis bitter nodig dat die klein handjievol Afrikaners wat teen apartheid is, skrywers en "mislukte skrywers" inkluis, moet saamstaan teen dit wat ons almal se grootste vyand is.

André sê hy "pleit juis vir 'n 'verantwoordelike debat' oor die saak". Dit is te verwelkom, want 'n debat oor waar ons dan verskil, en selfs kritiek, sou kon help dat ons mekaar beter verstaan. Om so te staan en spoke van Stalinisme opjaag, lyk my egter nie baie "verantwoordelik" te wees nie.

Ek wil hom daarom graag tot 'n debat uitdaag en hom vra om sy vae aantygings van 'n "eng stalinistiese programmetjie" te verduidelik. Laat hom dan kom wys waar in enige van my resensies daar tekens van so-iets is, en wat presies hy daarmee bedoel.

En kan André dan nie maar asseblief tog ook sê wie nou presies al die ander "mislukte skrywers" is oor wie hy so te kere gaan nie? "Hul taktiek," weet hy te vertel, "sluit onder meer in dat kop-aan-kop debat gewoonlik vermy word." Dis egter hy wat nie wil name noem nie. Vir wie probeer hy beskerm deur alles so vaag te hou, vra mens jou af - vir "hulle" of vir homself?

As Brink dan nie bang is nie, wil ek vra dat hy dinge en mense op hul name begin noem en, soos hy sê, "kop-aan-kop" praat. Dalk goed dit lig op wát hom so pla.

Pretoriusse gesoek

DJ O'Neill van Ladysmith skryf:

Ons maak graag aan ons medefamilielede Pretorius bekend dat daar gewerk word aan 'n omvattende stamregister asook 'n familiegeskiedenis vir die bykans 6 500 blanke Pretoriusname in Suid-Afrika.

Pretorius en aanverwante families wat nog nie gesinsblaaie ontvang het nie, kan mev Nel kontak.

Sal alle persone wat reeds navorsing oor die Pretorius-familie gedoen het en in besit van voltooide registers is, asseblief die volgende adres kontak:

Mev C Nel
Vierdeweg 191
Klipvallei 1965

Nuwe renformule goeie nuus vir motorsport

Len Wagenaar

GOEIE nuus vir Suid-Afrika se motorsportgeesdriftiges!

Met die aankondiging van 'n nuwe renformule verlede week in Johannesburg loop die sogenaamde "vernaamste" renformule in die land - Formule GTi - gevaar om vinnig uit die kussings gelig te word.

Dié nuwe formule - die Groep C-uitdaagreeks - is niks nuut in wêreldmotorsport nie en die land se motorsportgeesdriftiges het die afgelope twee jaar al van die motors hier in aksie gesien.

Dis juis as gevolg hiervan dat Suid-Afrikaanse renjaers soos Guiliano Verolini verlede jaar besluit het om Suid-Afrikaanse weergawes van dié motors te bou.

Hoewel die motors - vier van hulle - gereed was om op Kyalami in die Geel Bladsye C1 en C2-wedren deel te neem, is hulle nie toegelaat nie omdat hulle nie aan al die internasionale regulasies voldoen het nie.

Dié stap het groot onmin tussen die renjaers en motorsportbeheer veroorsaak. Ná onderhandelinge is besluit om 'n Suid-Afrikaanse Groep C-reeks op die been te bring - 'n stap wat allerweë verwelkom is.

En hier is dit nou...

Met die Formule GTi-reeks wat klaar in 'n eenman-oorheersing ontaard het en nie aan die verwagtinge voloen nie, is dié reeks seker die beste ding wat in die laaste tyd met SA motorsport kon gebeur.

Die motors verskil van oorsese C2-motors net wat enjinkeuses aanbetref. Volgens die regulasies moet motors enjins gebruik wat reeds in gesinsmotors hier gebruik word.

'n Keuse van 2000cc-enjins met vier kleppe per silinder of 2001cc tot 3000cc-enjins met twee kleppe per silinder word toegelaat. By laasgenoemde keuse word die 12A en 13B-roteerenjins ingesluit.

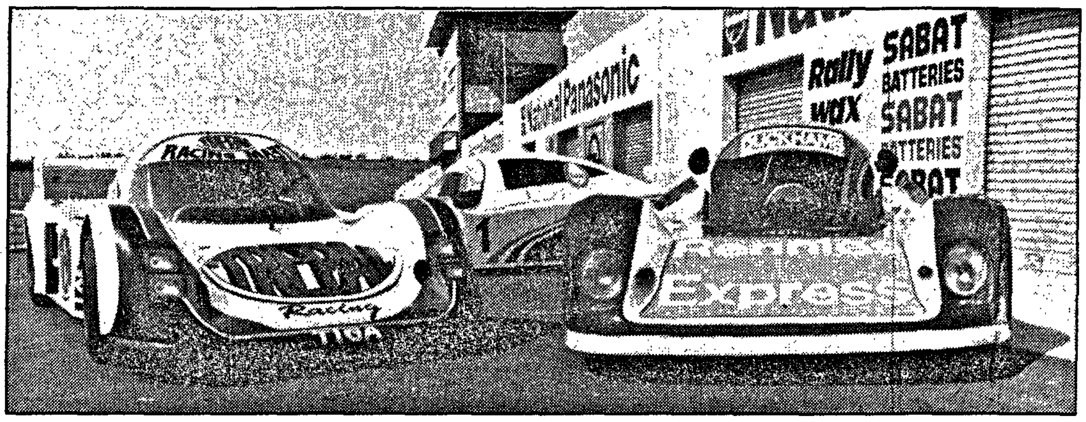

Dorino Trecon se Trepal-Tiga (links), Tony Martin se Lant-Mel Lahner en Billy Maloney se Rennie Express

Vyftien van die motors word reeds op 15 Mei op Killarney verwag. Van die renjaers wat dan sal deelneem is Tony Martin, wat reeds die Daytona 24 uur-wedren in Amerika gewen het, in een van die drie Lant-motors wat te siene sal wees, Bernard Tilanus en Giorgio Cavalieri in 'n Sachs C2-motor.

'n Paar Tiga C2-motors sal ook deelneem, asook 'n De Tomaso Pantera met 'n 3 liter Alfa Romeo-enjin in die hande van Dorino Treccani.

Wedrenne in die reeks op die Lichtenburg- en Zwartkops-renbane word ook beplan. 'n Naguithouwedren oor 200km word ook in die vooruitsig gestel en Verolini, voorsitter van die Groep C-renjaersvereniging, hoop méér motors sal - soos die seisoen vorder - aan die reeks deelneem.

Die kersie op die koek is dat die Suid-Afrikaanse renjaers ook teen einde vanjaar sal kan deelneem aan die internasionale C1 en C2-wedrenne op Kyalami en Killarney.

Met al die geesdrif vir dié formule onder die renjaers en die verwagte strawwe mededinging in die reeks kan Suid-Afrikaners hul gereg maak vir 'n fees van wedrenne vanjaar...

Bokke van gister en vandag in krieket-hoogtepunt

Chris van Vuuren

DIE krieketseisoen is besig om sy laaste stuiptrekkings te gee, maar voordat hy in sy winterslaap ingaan, kry Wanderers se skare vir oulaas 'n geleentheid om gister en vandag se Springbokke in aksie te sien wanneer 'n Suid-Afrikaanse onder 35 XI Dinsdag teen 'n bo 35 XI in 'n dag-aand-wedstryd speel.

Dié wedstryd is ook moontlik die laaste geleentheid wat die meester Graeme Pollock in 'n eersterangse wedstryd in aksie sal wees.

Hierdie kragmeting vorm deel van Henry Fotheringham se bonusseisoen en 30 persent van die inkomste word aan liefdadigheid geskenk.

Vir oulaas sal die gedugte aanvangspaar van Fothers en Jimmy Cook, wat al net so bekend soos Laurel en Hardy en so onskeibaar soos kerrie en rys geword het, saam na die paaltjies stap om 'n beurt te begin. Die twee wil dit 'n vennootskap maak waaroor nog lank gepraat sal word.

Opwinding

Clive Rice sit sy tweestryd met WP-kaptein Adrian Kuiper voort en die Kapenaar wil sy heerskappy van die laaste ruk onderstreep. Kuiper slaan die bal harder as wat 'n muil skop en met hom voor die penne is opwinding die toeskouers se voorland.

Ander jong belowende spelers soos Mark Rushmere, Mike Rindel, Daryll Cullinan, Brian McMillan, Fanie de Villiers en Eric Simons sal sorg dat die Wanderers volgepak is om op 'n hoë noot van die wilgerlat-seisoen afskeid te neem.

Die spanne is: SA onder 35: Adrian Kuiper (k), Mark Rushmere, Roy Pienaar, Peter Kirsten, Daryll Cullinan, Mike Rindel, Brian McMillan, Eric Simons, Ray Jennings, Dave Rundle, Fanie de Villiers.

SA bo 35: Mike Proctor (k), Jimmy Cook, Henry Fotheringham, Kenny McEwan, Graeme Pollock, Clive Rice, Kevin McKenzie, Lee Irvine, Alan Kourie, Vincent van der Bijl, Rupert Hanley.

Veerpyl-toernooi is ernstige sake

Charles Leonard

MENSE wat van 'n sigaretjie en 'n koue bier saam met hul veerpyltjies hou, moet maar hul lus sluk as hulle gaan kyk hoe die kampioene van môre af sake in die Malabar-Gemeenskapsentrum in Port Elizabeth uitspook.

Hierdie is veerpyltjies van die ernstige soort. Geen beamptes of spelers mag rook of drink terwyl hulle deelneem nie.

Die South African Darts Board of Control (Sadboc) se jaarlikse kampioenskap vind die naweek plaas wanneer 30 spanne uit 17 provinsies mekaar pak.

Elke span bestaan uit vier lede plus 'n reserwe wat in vier afdelings deelneem. Drie hiervan is op 'n ligabasis en een is 'n uitklopliga.

Alle oë gaan op afdeling A wees waar die kampioene, Suid-Natal, sterk teenstand van Westelike Provinsie en die tuisspan, Oostelike Provinsie, kan verwag.

Individuele spelers wat die toeskouers op hul voete gaan hê is die Noord-Nataller Baboo Harrypersad, WP se Brevis Williams en die staatmaker George Cottle van Suidwestelike Distrikte. Hierdie pionier van nie-rassige veelpyltjies het in 1976 sestiende op die eerste Wêreld Meesterstoernooi in Londen geëindig.

Veerpyltjies se gewildheid het só toegeneem dat sommige provinsies busse vir hul geesdriftige ondersteuners gereël het om hulle in die Baai aan te moedig.

Sadboc is 'n volwaardige lid van die World Darts Federation (WDF). Hy is een van twee South African Council on Sport (Sacos) -liggame wat bande met die internasionale beheerliggaam het. Die ander een is vir tafeltennis.

Die kompetisie vind onder WDF-reëls plaas. Volgens die reëls staan die gooier 2,37 meter van die bord en is die bul se oog 1,73 meter van die grond af.

Die toerusting is van die hoogste gehalte. Die nuutste veerpyltjie op die mark is van tungstenstaal wat nie net 'n gat in die bord maak nie, maar ook in jou sak. Vir 'n stel van drie betaal 'n mens R200. 'n Gewone stel kos tussen R60 en R80.

Die elektroniese telbord - die eerste in Afrika - wat Sadboc onlangs aangekoop het kos R25 000. Benewens die telling wys dit 'n vergrote weergawe van die pylbord onmiddellik nadat gegooi is.

Noord-Nataller Baboo Harrypersad mik vir die bul se oog
Foto: Weekly Mail

Veerpyltjies is meer as fynkorrel, sê Michael Khan van die Suid-Transvaalse Veerpyltjievereniging. Daar is 'n sielkundige sy aan verbonde.

"Jy kan jou nie laat intimideer deur 'n goeie opponent nie. 'n Mens moet die regte temperament hê," sê hy. "Dit verg ook baie oefening. Jy moet ten minste 'n halfuur 'n dag oefen om enigsins te kan meeding."

Red Heart Rum borg die Nasionale Kampioenskap. Hulle is Sadboc se enigste borge.

Los vir Tegnies, kry Verbeelding

MISKIEN gee ek nou my jare weg. Nie dat dit op my ouderdom seker meer saak maak nie. 'n Wyse ou het mos eendag gesê dat as 'n man 35 is, glo hy as hy 50 is hy sy middeljare sal betree. Breek sy vyftigste verjaardag die dag aan, dan besef hy dat toe hy 35 was, was hy in sy middeljare.

Die ding oor die ouderdom het by my opgekom toe ek laas Saterdagaand op televisie moes kyk hoe Pierre Coetzer teen James Pritchard veg. Ek wou dadelik die tikmasjien gryp en begin baklei met die manne in die toring by Aucklandpark.

Toe onthou ek dat ek verlede week nie met al hul doen en late saamgestem het nie en as ek nou weer met hulle swaarde kruis sal mense dink ek het net een snaar...

Sedert ek as kind - en dit is waar die ouderdomstorie nou inkom - na Chris Blignaut en sy "ryperd, brakkie en ek" moes luister omdat goeie Afrikaanse seuns na Chris geluister het en as Chris nie beskikbaar was nie, na orrelmusiek, het ek 'n weersin in 'n man met een snaar.

Maar nou moet u maar skiet. Die vertoning van Pierre, van wat ek kon uitmaak, was waarskynlik sy beste nog. Die vertoning van die SAUK was, en dit kon ek uitmaak, seker die swakste nog.

Die geveg het heel skaflik begin. Toe begin die skerm skotteljons dans en van die tweede en derde ronde weet ek nie veel nie, behalwe dat daar êrens bloed was. Die volgende oomblik kyk ek na 'n geveg in Amerika.

Aangesien ek my voorberei het om boks te kyk, toe kyk ek maar. Alles begin my toe boei, veral toe die verloorder begin wen. Net toe die storie mooi op sy spannendste is, is ek terug by Pierre en sy derde ronde.

En toe lyk dit asof hulle van die maan af uitsaai met 'n skerm wat begin wikkel.

Ek weet dat Pierre gewen het met 'n omstrede soort van beslissing, maar die kennis kon ek slegs opdoen omdat ek teen daardie tyd my oë al gekondisioneer het om in my kaste rond te spring. So kon ek toe die geveg volg en die volgende oggend maar die hoofpyn afskryf as ondervinding.

Ek weet nie wat die probleem was nie. Seker Tegnies, want dit is mos die ou wat al die moeilikheid by die Toring op die Bult maak, noudat Koedoe geskiet is.

Ek wens egter die SAUK wil maar vir Tegnies afdank. Die ou maak darem nou sake heeltemal onaanvaarbaar vir die kyker.

As Tegnies se pos vakant raak, kan hulle gerus vir Verbeelding aanstel. Met Verbeelding daar sou die geveg van die lug afgehaal gewees het en sou ons klaar kon kyk na wat in Amerika aangegaan het. Daarna kon ons almal 'n nuwe afspraak gemaak het met die skerm om na Pierre te kyk op 'n tyd wanneer almal dit kon geniet.

Lappe Laubscher
op die skoonveld

Vrye Weekblad word uitgegee deur Wending Publikasies Beperk van Breëstraat 153, Newtown, Johannesburg. Die telefoonnommer is 836 7236. Die posadres is Posbus 42637, Fordsburg 2033.
Die blad word gedruk deur Excelsior Drukkers (Edms) Bpk van Lautreweg 2, Stormill. Dit word versprei deur Allied Uitgewers Bpk van Wepenerstraat 32, Booysens, Johannesburg.

SPORT Vrye Weekblad

Laurel en Hardy op die Wanderers - 15

Veerpyltjies tref Port Elizabeth - 15

Amazulu-binnegevegte duur voort

Dan Pienaar

VIR buitestaanders moet dit totaal absurd lyk.

Maar vir die sokkerwêreld en veral die -geesdriftiges, is die interne stryd wat op die sokkervelde en in die Hooggeregshof woed oor die regmatige eienaarskap van die Amandhla Amazulu klub 'n absolute tragedie.

Amazulu is potensieël die tweede grootste klub in die eerste liga van die Nasionale Sokkerliga (NSL) se Castle-liga. Met steun grotendeels gegrond op etnisiteit en onder die beskerming van die Zoeloe-koning, trek Amazulu reuse skares op hul tuisveld en ook as hy wedstryde aan die Rand speel.

Net Kaizer Chiefs is meer suksesvol finansieël en wat ondersteuning aanbetref as Amazulu. Dit is juis sy groot ondersteunertal wat die wortel van die meeste probleme in die Amazulu-kamp is sedert die klub in 1972 gestig is.

Toe was daar 'n klub genaamd Zulu Royals, maar 'n dispuut oor eienaarskap het 'n faksie laat wegbreek en Amazulu is gestig.

Dit lyk asof die kwessie van regmatige eienaarskap elke keer kop uitsteek wanneer die span goed vaar.

In 'n poging om die aansprake van ondersteunerskomitees dat húlle die klub behoort te beheer vir eens en altyd te weerlê, het die voorsitter, David Dlamini, die saak vroeg verlede jaar na die Hooggeregshof geneem.

Maar die boekdele mondelingse geskiedenis wat feitlik elke Amazulu-aanhanger kan voorlê, het die dispuut laat voortsloer en meer probleme geskep as wat opgelos is.

Die hof het besluit 'n arbitrasiekomitee moet uiteindelik besluit oor die onderskeie aansprake, maar intussen het die verskillende groepe ondersteuners die reg in eie hande geneem en hul affiliasie op onaanvaarbare maniere gewys.

Vroeër vandeesmaand is 'n ligawedstryd tussen Amazulu en Cape Town Spurs 'n uur lank vertraag deurdat die aanhangers van ondersteunerskomitee-voorsitter Albert Masinga 'n sitbetoging gehou het.

Die ondersteunerskomitee het hul eie afrigter, Dave Roberts, aangestel en 90 persent van verlede seisoen se span gelok om in húl Amazulu-weergawe te speel.

Die "rebelle" het die eerste twee wedstryde van die seisoen gespeel voordat Dlamini 'n hofbevel aangevra het om hul daarvan te weerhou.

Die "lojaliste" het vir die eerste keer daarna op die veld verskyn. Maar wangedrag deur "rebelle"-ondersteuners het Amazulu 'n opgeskorte vonnis van die NSL besorg. Dlamini het besluit om die "rebelle" weer te laat speel eerder as om uit die liga geskors te word.

Hy sal wag tot die hofbeslissing einde vandeesmaand hopelik die gemors opklaar.

Al verkry Dlamini wetlik beheer oor die klub wat hy die afgelope drie jaar beheer, moet nog gesien word of die groep "rebelle"-ondersteuners Dlamini se span sal toelaat om hul wedstryde ongesteurd te speel.

Die "amptelike" afrigter, Gordon Ingesund, skaaf nou aan 'n nuwe span en Dlamini is bereid om nooit weer sy gereelde eerstespanspelers van verlede jaar te sien nie.

Saru-krag word getoets

DIE gehalte van klubrugby in die Suid-Afrikaanse Rugbyunie (Saru) sal die volgende paar dae onder die loep kom wanneer die jaarlikse Top Agt-toernooi in Kaapstad gespeel word.

Die jaarlikse toernooi word as Saru se klubkampioenskapstoernooi beskou, want slegs die ligakampioene van agt unies word genooi om op City Park te speel.

Die toernooi, wat met R5000 deur Aden Motors en R1000 deur Eerste Nasionale Bank geborg word, het reeds gisteraand afgeskop en duur tot Maandag wanneer die eindstryd plaasvind.

Vanjaar word van die taaiste rugby nog in die bestaan van die toernooi verwag. Al die spanne lyk gedug en as Wallabies, die verdedigende kampioen, weer die beker wil terugvat Port Elizabeth toe, sal hy sy storie moet ken om die manne van sy doellyn af weg te hou.

Daar is gelukkig darem ietsie ekstra op die spel. Die wenspan sal R1500 aan prysgeld verdien, terwyl die naaswenner R900 sal kry. Die span wat die meeste drieë druk en die span wat die mooiste rugby speel, sal elk R250 verdien.

'n Speler van die Toernooi sal ook aangewys word en hy sal ook R250 ryker wees. Dié prys word deur Fairplay Sports geborg.

Die Universiteit van Wes-Kaapland, wat sy debuut maak in die Top Agt, lyk vuurwarm. Hy speel vanaand teen Wallabies en 'n reusestryd word verwag.

Wallabies se kaptein Allister Coetzee
Foto: Saru-jaarboek

André van Wyk

UWK spog met groot name soos Irvine October, Gabriel Noble en Gary Boshoff, wat almal Saru-spelers is. Hul ervaring kan jonger spanmaats soos Trevor Jasper, Gawie Carelse, Roger Adams en Nicky van Heerden tot groot hoogtes aanspoor.

UWK speel opwindende hardlooprugby en Wallabies sal hul keer moet ken, veral as October en Noble op dreef is.

Wallabies sal egter nie sommer sy titel sonder 'n geveg afstaan nie. Hy spog self met 'n hele paar aanwinste onder wie Clive Loots (Sedruslot) en Eugene Tommy (Kwaruvleuel).

Verder is die kern van verlede jaar se wenspan nog daar en Allister Coetzee, Newton Kennedy en Anton Arendse sal weer manne wees met wie rekening gehou moet word. Veral die Saru-skrumskakel, Coetzee, se besielende leierskap kan baie beteken vir sy span.

Westelike Provinsie se kampioenspan, Collegians, het in 1987 die titel gewen en sal beslis vanjaar met 'n groot aanslag vorendag kom. Sy Saru-losvoorspelers, Yaja Sakir en Cassiem Noordien, sal die manne wees op wie Collegians sal steun vir 'n goeie vertoning.

Villagers kan dalk sorg vir 'n verrassing. Hy beskik oor 'n ervare span, met 'n blitsige agterlyn en 'n stewige pak voorspelers. Agterspelers soos Ivor Myburgh (Boland heelagter), Devon Williams, Frank Myburgh, Gary Adams en Christo Jephta kan die wêreld warm maak vir hul teenstanders.

Voorlangs beskik Villagers oor die gewese SWD-slot, Stephen Myburgh, Trevor Adams en Charles en Vernon Stubbs.

Die Mosselbaai-klub, Tuine (Uitenhage), Walmers, en Strand United kan ook nie onderskat word nie. Mosselbaai vaar gewoonlik goed en beskik oor heelwat SWD-spelers.

As dit van moed en deursettingsvermoë afhang, is Walmers beslis die span om dop te hou. Dié span van City and Suburban beskik nie oor soveel groot name nie, maar hulle speel as 'n eenheid saam.

Hoe dit ookal sy, 'n paar dae van opwindende rugby lê voor en die span wat Maandagmiddag bekroon word, sal 'n waardige kampioen wees.

Die eerste wedstryd begin Maandag om 12h00 en die eindstryd om 16h00.

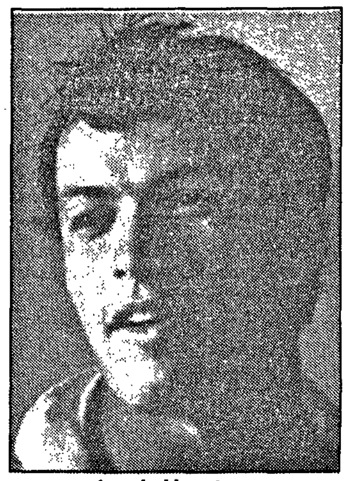

Louis Vorster

Hou op vergelyk en bou spangees, Transvaal

Chris van Vuuren

DIE nadoodse ondersoek na Transvaal se krieket is in volle swang en uit alle oorde word redes aangevoer waarom die trofeërak op die Wanderers vanjaar leeg is.

Die eens magtige reus van Suid-Afrikaanse krieket het gewys dat hy voete van klei het en waar Transvaal 'n maand gelede nog in 'n posisie was om skoonskip in die drie belangrikste kompetisies te maak, moet hy nou tevrede wees met 'n hoop kritiek en kwelvrae oor wat nou presies tot sy val gelei het.

Wat baie doemprofete miskyk, is dat alhoewel Transvaal in die pylvlak nog 'n sê in al drie wedlope gehad het, hulle van die begin van die seisoen af nie werklik so goed gespeel het nie.

Hul reeks nederlae teen die einde was dus nie so vergesog as wat dit gemaak word nie. Die verlies van sleutelspelers soos Graeme Pollock, Kevin McKenzie, Alan Kourie en Sylvester Clarke het hierdie seisoen eers werklik gemanifesteer.

Jong spelers soos Louis Vorster, Bruce Roberts en Mike James was nog in die proses om hul voete te vind.

Die groot probleem hierdie seisoen was egter die wisselvalligheid van die middelorde en die boulers se onvermoë om gereeld paaltjies te neem. Verder is die span op 'n kritieke stadium van die seisoen verander en kon die nuwelinge nooit behoorlik kans kry om goed in te skakel nie.

Van blaam onthef

Die top-orde van Jimmy Cook, Henry Fotheringham en Roy Pienaar word van blaam onthef. Die boulers Rod Estwick, Clive Rice, Brian McMillan en Mike James moet egter geroskam word. Met die uitsondering van Neal Radford het die res gans en al te wisselvallig geboul.

Op verskeie geleenthede is die teenstaanders toegelaat om uit 'n wurggreep los te breek en het Transvaal die inisiatief verloor.

Dit bring mens by kaptein Clive Rice. Sy geesdrif vir die spel het klaarblyklik gekwyn. Selfs 'n seisoen gelede was dit ondenkbaar dat Rice sou toelaat dat 'n span soos 'n vis van die hoek sal ontsnap, en tog het die telkemale gebeur. Dit was net nie die Clive Rice waaraan ons gewoond is nie.

Aanstaande seisoen, met of sonder Rice, wag 'n uiters strawwe toets op Transvaal. Hulle sal moet wys dat hulle die vermoë en veggees het om van die planke af op te staan en te toon dat hul nog steeds die beste is.

Dit sal harde werk verg, maar daar is genoeg talent om dit te doen. Die jong spelers moet die geleentheid gegun word om in 'n gesonde atmosfeer te ontwikkel.

Vergeet daarvan om Vorster met Pollock te vergelyk of Estwick met Clarke en Eksteen met Kourie. Dit is uiters onregverdig teenoor hierdie spelers en plaas onnodige druk op hulle.

Bou aan 'n span met sy eie karakter wat onafhanklik van dié uit die goue era staan. Op hierdie manier sal die jongelinge hul potensiaal verwesenlik en Transvaal weer na die bopunt voer.

Vrye Weekblad word uitgegee deur Wending Publikasies Beperk van Breëstraat 153, Newtown, Johannesburg. Die telefoonnommer is 836 7236. Die posadres is Posbus 42637, Fordsburg 2033.
Die blad word gedruk deur Excelsior Drukkers (Edms) BPK van Lautreweg 2, Stormill. Dit word versprei deur Allied Uitgewers Bpk van Wepenerstraat 32, Booysens, Johannesburg.

VRYDAG

Bylaag tot Vrye Weekblad, 23 Maart 1989

'n Nuwe versamelbundel, SA in Poësie/SA in Poetry, het pas verskyn. Die bundel verwerp die tradisionele siening van Afrikaanse poësie en beloof om 'n wending in die Afrikaanse literêre geskiedenis te veroorsaak - 5

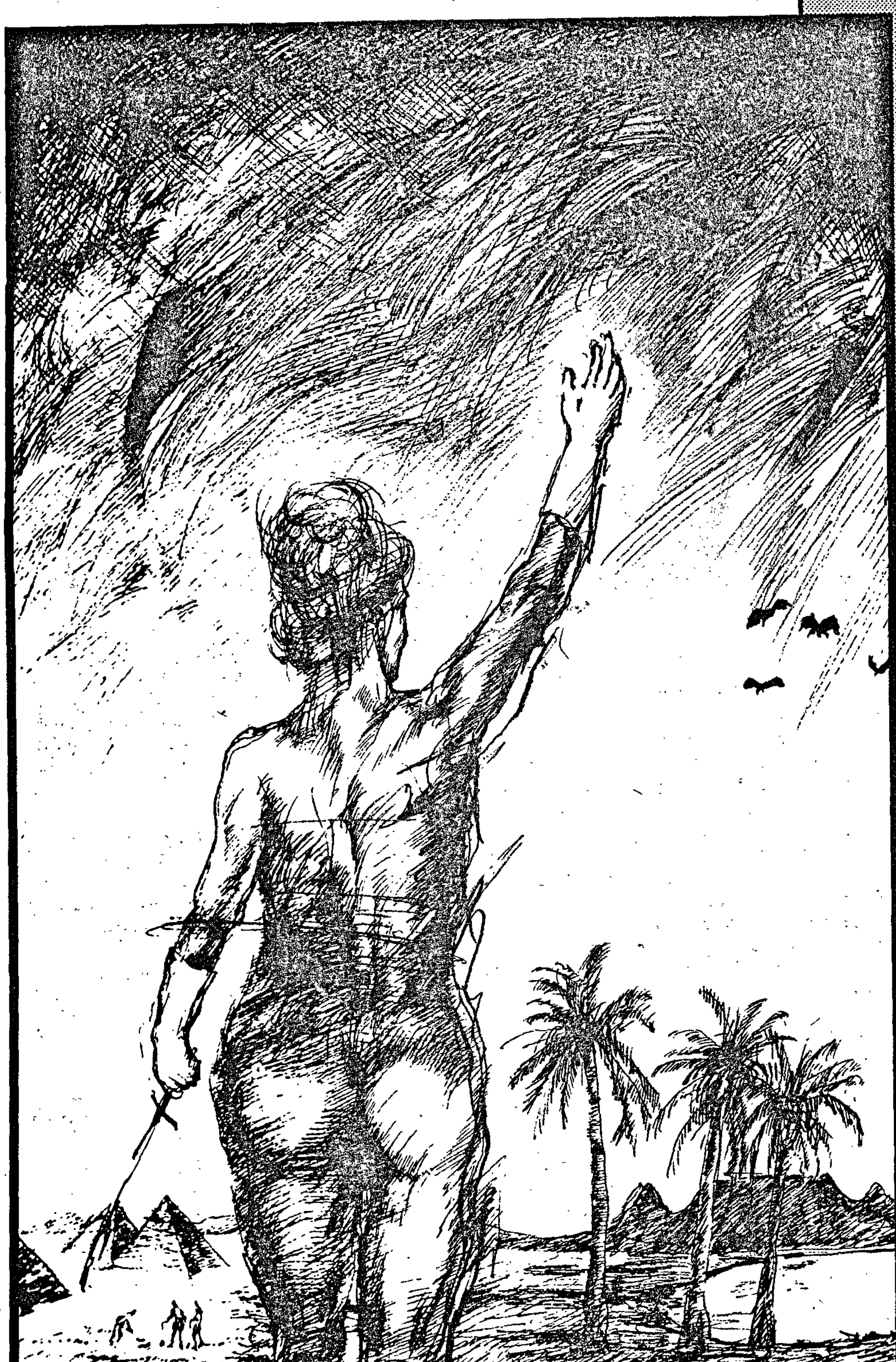

Bo Diddley 'n kommunis? Yul Brunner 'n skinhead? Koop en lees Bits and Pieces: The Penguin Book of Rock and Pop Facts and Trivia - 2

Lou Reed se jongste sonder laagtepunte - 2

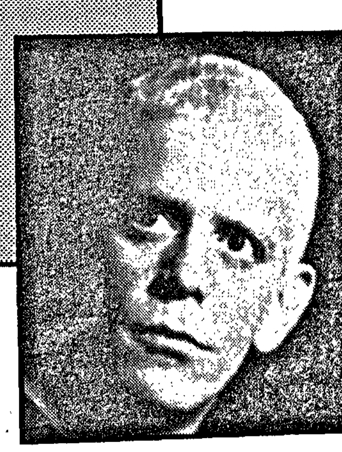

R20 000 vir Clegg se mentor - 3

Stryd om kulturele vryheid in Chinese rolprentbedryf - 3

Hou jy van papgekookte boontjies? - 4

Wie benodig ATKV se koskultuur? - 4

CHARLES LEONARD

Toekoms belangriker as patriotisme of bladskud

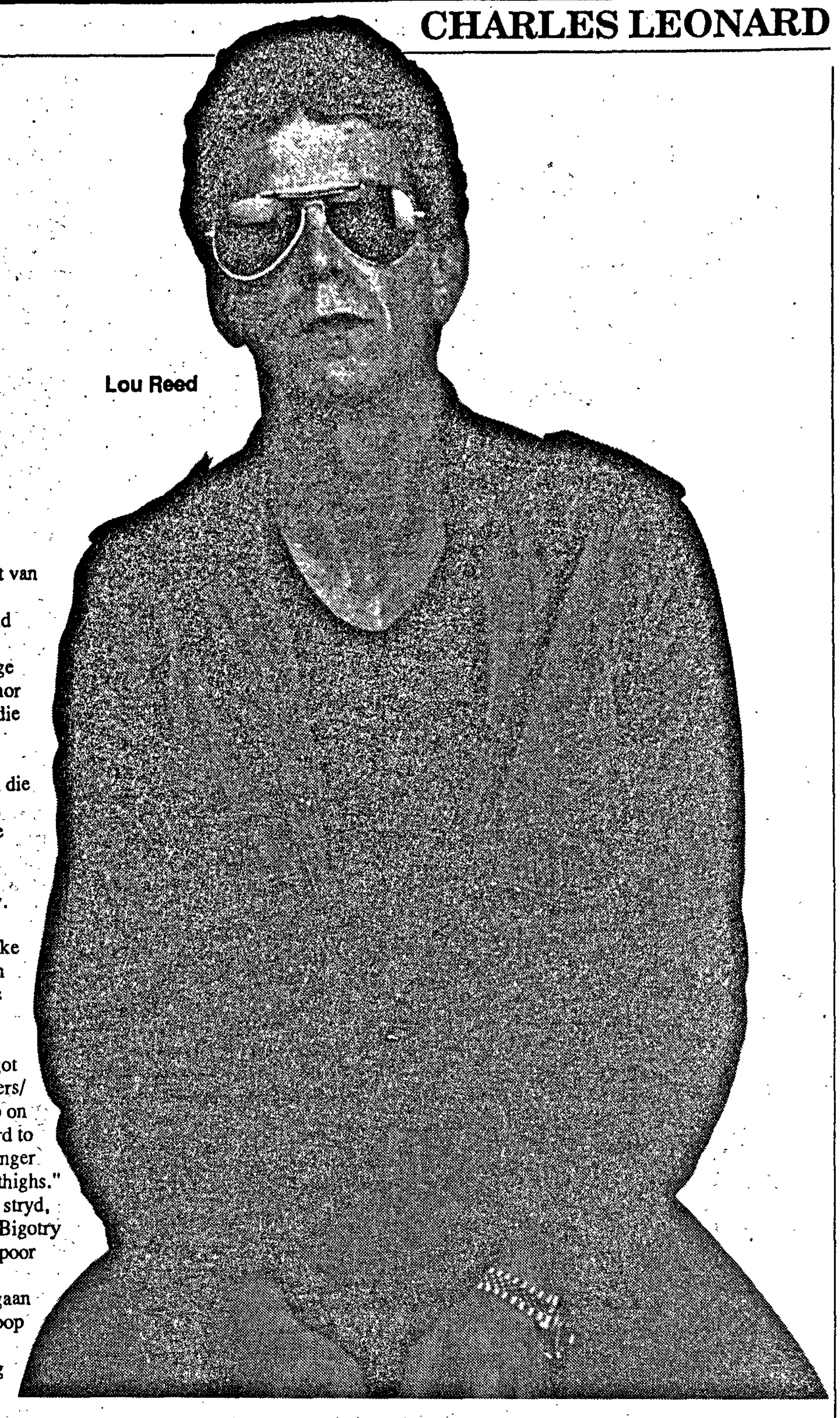

Lou Reed

Plate word beoordeel op 'n skaal van 0 tot 10

BITS AND PIECES:
The Penguin Book of Rock and Pop Facts and Trivia - Steve Smith (Penguin Books, R22,99 + AVB)

HET julle geweet die platemaatskappy Magic Records het 'n langspeler uitgereik met die titel The Wit and Wisdom of Ronald Reagan? Dit het uit twee leë kante bestaan.

Of dat die Doobie Brothers se naam afkomstig is van die "slang" vir 'n daggasigaret, naamlik 'n doobie?

Die Pogues se naam was oorspronklik Pogue Mahone wat Gaelies vir "kiss my arse" is.

Dat daar groepe is met name soos Grab, Grab the Haddock en I Spit on your Gravy en Splodgenessabounds?

Of dat Tina Turner se regte naam Fanny Mae Bullock is?

Dat Elmo and Patsy 'n kersfeesliedjie met die titel "Grandma got run down by a reindeer" uitgereik het?

Die groep Danny Wilson het in 1987 'n partytjie gehou om hul hotelkamer in die ware rock n' roll-tradisie te verwoes. Hulle het egter sulke swape gevoel dat hulle die plek na die tyd netjies opgeruim het.

Dit kom alles uit Steve Smith, 'n Britse musiek-joernalis, se verkneukel-lekker boek.

Die boek bestaan uit lyste oor onderwerpe, soos byvoorbeeld liedjies met akteurs se name in die titels (Yul Brunner was a skinhead - Toy Dolls); liedjies oor Batman (Let's send Batman to Vietnam - Seeds of Euphoria); al Elvis Presley se flieks, die bekendste platemaatskappye, 'n heerlike lang lys met liedjies waarin die name van popsterre voorkom (I've got the Fleetwood Mac Chicken Shack John Mayall can't fail Blues - Liverpool Scene, I love you because you look like Jim Reeves - Half Man Half Biscuit, Bo Diddley is a Communist - Eugene Chadbourne), en die moeilikste name om uit te spreek in rock n' roll (Patricia Andrezejewski - Pat Benetar se regte naam).

Daar is ook 'n lys oor kort en saaklike plateresensies.

Die groep Strangeways se Wasting time is so geresenseer: "Yeh, mine." Dit is deur Robin Banks in die musiektydskrif Zig Zag geskryf.

Verder is daar 'n volledige hoofstuk oor die baie verskillende style in pop en rock van die begin tot vandag se "Indies"-toneel met kunstenaars soos The Cure en Billy Bragg aan die voorpunt.

Dit is loshande een van die vermaaklikste boeke oor moderne musiek wat ek nog gelees het.

Die boek is by Exclusive Books beskikbaar en is 'n moet vir enige persoon wat glo dat musiek en plesier sinoniem is.

NEW YORK - LOU REED (SIRE RECORDS IMPORT) (10)

HIERDIE plaat het my eenvoudig oorrompel. Dit is alreeds op my top- tien langspelers vir 1989.

Lou Reed sê op die omslag: "It's meant to be listened to in one 58 minute (14 songs) sitting as though it were a book or a movie."

Dit klink miskien aanmatigend, maar dit is nie. Dit is so min aanmatigend as vir Flo Jo om te sê dat sy vinnig is.

Reed sluit sy omslagnotas af met: 'You can't beat 2 guitars, bass, drum."

Geen leuen nie, Lou. Veral as hulle gespeel word soos op New York.

Die lirieke het daardie skerpsinnigheid wat mens deur 'n donkerbril raaksien, die wêreldwysheid wat van sypaadjie tot steeg strek, 'n somberheid wat soos rookmis hang, met 'n stewige inspuiting van humor wat lakonies deur die krake borrel.

Die musiek is leerbaadjie-rock in die liga van sy langspelers van die sewentigerjare, Transformer en Coney Island Baby.

Die snit Dirty Boulevard het lirieke wat in die krop van die maag tref: "His father beats him because he's too tired to beg/ He's got 9 brothers and sisters/ They're brought up on their knees/ It's hard to run when a coat hanger beats you on your thighs."

Dit is 'n verlore stryd, want die Statue of Bigotry sê: "Give me your poor I'll piss on them."

Endless Cycle gaan ook oor die kringloop van kindermishandeling waar die slagoffers eindelik self plegers word.

There is no Time vra dat verby patriotisme, bladskud, rugklop en vlag salueer gekyk word en opgetree word vir 'n beter toekoms. Dit word gedoen met feedback ghitaar, polsende basghitaar en galopperende dromme.

Reed lewer kommentaar oor die hopelose toestand in sy gemeenskap. Op Last American Whale: "Americans don't care too much for beauty/ They'll shit in a river, dump battery acid in a stream/ They'll watch dead rats wash up on the beach/ and complain if they can't swim." Al wat oorbly is: "Stick a fork in their ass and turn them over, they're done."

Sy mees sarkastiese kommentaar is op Busload of Faith, waar hy spoeg op geestelike en morele bankrotskap: "You can't depend on the churches/ unless there's a real estate you want to buy."

Reed en sy groep rock op hierdie snit soos die grootvaders van die genre, die Rolling Stones, dit so lekker gedoen het toe die wêreld nog jonk was.

Op Good Evening Mr Waldheim kasty hy dié heer, die pous en Jesse Jackson met die magtige wapen van rock n' roll.

Xmas In February sê meer as enige fliek wat nog oor die lot van Viëtnam-veterane gesê is.

Hy sluit die plaat af met 'n huldeblyk aan sy vriend Andy Warhol. Tesame met sy eertydse kollega in Velvet Underground, Maureen Tucker, word op eg Underground-wyse met feedback ghitare eer betoon aan Warhol.

Daar kan nog baie meer oor New York gesê word. Die plaat se hoogtepunte is hoër as al New York se wolkekrabbers, en daar is geen laagtepunte nie.

As ek ooit 'n plaat móés aanbeveel, dan sou dit dié een wees.

Shifty Records

Maak dadelik gebruik van ons sukkel-vrye posbestel-stelsel — g'n parkeer-probleme — g'n inaseming van giftige gasse — g'n ongepoetste kassiere — stuur net die vorm en die geld om die beste in ware Suid-Afrikaanse musiek teen redelike pryse te kry. 'n Volledige katalogus is beskikbaar. Alle pryse sluit posgeld en verpakking in.

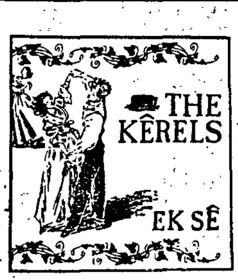

THE KÊRELS EK SÊ
R18 SLEGS PLAAT

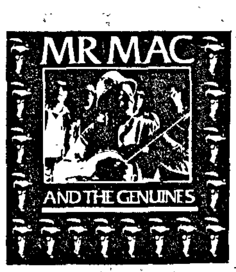

MR MAC & THE GENUINES
R18 PLAAT & KASSET

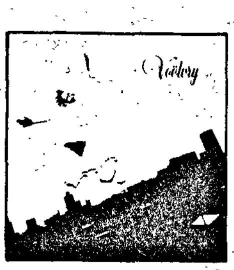

VOËLVRY
R18 PLAAT & KASSET

TANANAS
R18 PLAAT & KASSET

DIE LOW-BUDGIE KASSET-REEKS — TOP KWALITEIT KASSETTE IN 'N BESPARINGSVERPAKKING — 'N KEUSE UIT HAPPY SHIPS / SOFTIES / CHERRY-FACED LURCHERS / KOOS / ISJA / WASAMATA / ABSTRACTIONS / CORPORAL PUNISHMENT / FORCES FAVOURITES & A NAARTJIE IN OUR SOSATIE VIR 'N SKRALE R10 ELK.

Shifty Records Bestelvorm VW

Naam ....
Adres ....
.... Kode ....
Telefoon ....
Pos aan: Posbus 27513 Bertsham 2013

Stuur asb die volgende:
1 ....
2 ....
3 ....
4 ....
5 ....

Ek sluit R .... in. NOTA: Slegs tjeks en posorders wat uitgemaak is aan SHIFTY RECORDS sal aanvaar word.

'Chinese Spielberg' bekyk Japanse wreedheid

Pat Schoeman

RED SORGHUM, die Chinese rolprent wat vandag by Ster Kinekor-bioskope begin draai, is een van die beste verteenwoordigers van die nuwe rigting in die Chinese roprentbedryf.

Die herlewing in die Chinese rolprentbedryf, met sy nuwe jong regisseurs en in besonder die kreatiewe Xi'an-rolprentateljee, is die afgelope paar seisoene dié gesprekpunt in internasionale rolprentkringe.

Na die verskyning van verskeie van Xi'an se sensasionele prente op die Rotterdam-filmfees in 1987 het die ateljee 'n hele paar ander prestige-toekennings ingepalm. Old Well het die top-prys ontvang by die Tokyo-filmfees in 1987 en Red Sorghum die Golden Bear-toekenning by die Berlynse filmfees.

Visueel

Die "Vyfde Generasie", soos die nuwe golf in China bekend staan, het 'n sterk visuele inslag - teenoor die epiese in die vorige - met 'n weergalose fokus op China se minderheidsgroepe.

Xi'an het in 1985 In the Wild Mountains uitgereik wat 'n skerp blik op die landelike leefwyse in China gewerp het. Ten spyte van sterk kritiek deur die sekretaris van die party, Hui Yaobang het die prent die Chinese Oscar en die Golden Rooster-toekenning ontvang.

Hoewel The Black Cannon Incident ('n absurde satire oor burokratiese paranoïa) vir jare van verspreiding in die Weste weerhou is, was dit beide 'n kritiese en 'n populêre sukses in China.

Maar Wu Tianming, die 49-jarige hoof van Xi'an en die man wat bekend staan as die primêre hervormer van die Chinese rolprentbedryf, het nie al sy gevegte vir die bevryding van die rolprentkuns gewen nie. In 1987 is In Their Prime, een van die min Chinese prente met die grensoorlog teen Viëtnam as tema, deur die militêre magte verbied.

Wu het verder met tradisie gebreek deur, as aansporing vir beter kompetisie, kontantbonusse aan te bied vir regisseurs wat toekennings ontvang.

Old Well, wat handel oor 'n klein dorpie se stryd om sy watertoevoer te beskerm, het die Weste geskok met sy strategiese gebruik van spanning, seks en geweld.

Dieselfde elemente het van Red Sorghum 'n sukses gemaak, asook die briljante kinematografie deur Zhang Yimou (ook 'n akteur in eie reg). Red Sorghum is 'n plattelandse melodrama wat handel oor 'n tienerjarige meisie wat deur haar vader, vir die prys van 'n donkie, aan 'n melaatse ou wynmaker verkoop word. Hy gaan egter dood voordat hy sy gesag op haar kan afdwing en sy neem die wynmakery oor. Haar liefdesverhouding met een van die rampokker-draers van die huwelikskaravaan en die wreedhede van die Japanse inval in China is twee van die hooftemas. Dit amper surrealistiese tekenboekgehalte wat deur die visuele beelde en absurde tonele geskep word, het veroorsaak dat Yimou deur sommige kritici as die Chinese Spielberg beskryf is. For better or for worse.

Red Sorghum het na die eerste prys in Berlyn en oorweldigende positiewe kritiek by Cannes verlede jaar, die eerste rolprent uit China geword wat uitgenooi is na die New Yorkse filmfees.

In China alleen het die prent soveel opspraak verwek dat kaartjies na die Berlyn-toekenning teen twee keer die gewone prys verkoop is.

Jeffrey Archer se Beyond Reasonable Doubt open vanaand in die Andre Huguenet-teater. Die toneelstuk het ongekende reaksie oorsee uitgelok en Pieter Toerien glo dat dit ook die geval hier sal wees. Die regisseur Rex Garner (middel) klink 'n glasie saam met John Hussey (links) en Stephen Jennings. Ander akteurs in die rolverdeling is Vanessa Cooke, Neville Thomas, John Whiteley, Diane Appleby, Dennis Folbigge, Grant Preston, Ralph Draper, David Thomas, Stanley Hill, David Bennett en Nan Hamilton.

Dominee kan met oop gemoed gaan kyk

Die vonkel in haar oë, deur Gerhard Beukes. Met Dulsie van den Bergh, Johan Botha, Flip Theron, Limpie Basson, Gustav Geldenhuys, Nico de Beer, Elma van Wijk en Gretha Brazelle. Regie: Paul Malherbe. Dekor- en kostuumontwerp: Peter Krummeck. Beligting: Malcolm Hurrell. In die Nico Malan-teater. Resensie deur CATHERINE DU PLESSIS

DIE volk het nog 'n boesem en Gerhard Beukes se stuk herinner ons daaraan dat 'n ruim en gulhartige een is. Dit voer ons terug na toeka se dae toe Haar Majesteit nog regeer het en 'n weduwee die "grootste gevaar" was wat 'n man kon bedreig.

Op daardie mitiese plaas in die ou Kalahari volg die intriges vinnig op mekaar. Daar word baie langtand vrou gesoek, gemsbokke gejag (onwettig), geëet, koffie gedrink en saamgesweer. Op die ou end gaan dit meer om konkel as vonkel.

Die akteurs praat slegs met uitroeptekens. Alles wat hul op die hart het, word met groot geesdrif oorgedra. En net in geval daar enige gevaar bestaan dat die gehoor miskien 'n nuanse sou mis, word handgebare en gesigspel soveel moontlik ingespan. Dis nie net die koeie wat op die plaas gemelk word nie.

Dulsie van den Bergh as die matriarg klap die sweep met gesag. Goeie komiese karakterisering onderskei tussen Johan Botha, Flip Theron en Limpie Basson as die amptelike "wet". Die boerseuns en -dogters is onopgesmuk en ongekunsteld, soos dit boerekinders betaam.

Hierdie produksie van Kruik toer deur die Kaapprovinsie, van Springbok tot op Riversdal. Dit is alles vrolike, ongekompliseerde jolyt wat geen Kerkraad sou kon aanstoot gee nie. Die dominee kan met 'n oop gemoed in die voorste gestoeltes sy plek inneem. Diegene van die volk wat geneig is klapsoene en hartlike boesems te vermy, sal miskien verkies om tuis te bly.

Johnny Clegg vereer Charlie Mzila

Die drie vaders van Crossover: Charlie, Johnny en Sipho Mchunu

JOHNNY Clegg het verlede Saterdag hulde gebring aan sy oorspronklike mentor Charlie Mzila deur hom te beloon met 'n tjek van R20 000.

Charlie is die straatmusikant wat Johnny aan Zoeloe-straatghitaartegnieke en die Inhlangwini-dansstyl voorgestel het.

Hy is onlangs na jare deur Johnny by 'n hostel vir trekarbeiders in Roodepoort opgespoor. Johnny het Saterdag vertel dat hy as 13-jarige in Yeoville vir Charlie op die sypaadjie sien speel het. "Ek was heeltemal aangegryp en hom deur middel van gebare gevra om my te leer ghitaar speel. As dit nie iemand was met so 'n positiewe en vrygewige gesindheid soos Charlie nie, sou ek nie vandag gewees het waar ek is nie," het hy gesê.

Charlie was 'n woonstelskoonmaker. Johnny het elke dag na skool en op Sondae by Charlie gaan kuier waar hy Zoeloe leer praat het asook die basiese drukke en danspassies van die stedelike Zoeloe-trekarbeidkultuur. (Sipho Mchunu het Johnny later gehelp om dié kunste te verfyn.)

Die opsigter was hewig gekant teen Johnny se vriendskap met Charlie en een Sondag het 'n geveg uitgebreek tussen die opsigter en Charlie. "Charlie het fisiek my reg verdedig om by hom te bly. Dit sal ek nooit vergeet nie," het Johnny gesê.

Truk-Opera se première van Wagner se Lohengrin vind plaas op 28 Maart. Daarna word dit op 30 Maart en 1, 3 en 5 April aangebied. Dit is die eerste keer dat Carla Pohl en Marita Napier (foto) saam op die Suid-Afrikaanse verhoog verskyn. Die titelrol word gesing deur die Duits-Italiaanse tenoor Walter Donati. Lohengrin is geregisseer deur die Brit Michael Rennison en die Nasionale Orkes word gedirigeer deur die Oostenryker Alexander Sander.

Bros, blink groente met hul eie smaak

GROENTE, soos enigiets anders, kan maklik oorgaar gemaak word. Die noodwendige, en tragiese gevolg daarvan, is dat die groente sy smaak verloor. Baie van die voedingswaarde raak oor verlore wanneer dit doodgekook word.

Groente kan dikwels ook só met kruie en speserye opgesmuk word dat jy die oorspronklike groente glad nie proe nie.

Die meeste groentes, glo ek, moet nog bros wees wanneer jy dit eet.

Hier volg 'n paar resepte hoe om groente bitter eenvoudig, maar tog baie smaaklik gaar te maak. (Dit wil sê as jy die groente nog wil proe.)

Blink wortels en rape

500 g klein worteltjies
500 g klein rapies
60 g botter
een tot twee eetlepels suiker
sout en peper

Kook die wortels en rape 8 tot 10 minute in 'n pot met effe sout water en dreineer.

Smelt die botter in 'n braaipan met hoë kante, voeg die groente by en maak oor 'n matige hitte 10 tot 15 minute (of selfs korter) gaar; skud die pan gereeld terwyl die groente gaar word om met die botter te bedek.

Verlaag die hitte, sprinkel die suiker daaroor, skud die pan totdat die suiker die groente goed bedek en die groente begin bruin word. Sprinkel met sout en peper en bedien. (Indien jy gesoute botter gebruik is dit nie nodig om sout by te voeg nie.)

Bedien saam met vleis in dieselfde skottel.

Indien jy nie hou van rape nie, kan jy dit eenvoudig weglaat. Bedek die wortels net-net met water, kook dit so vinnig as moontlik af, voeg die botter en suiker by en skud totdat die botter 'n blink laag om die wortels vorm.

Prik met 'n vleispen of skerp messie om te kyk of die wortels saggerig maar nog steeds bros is. Jy kan fyngekapte pietersielie oorgooi as jy wil.

Nog 'n punt of twee: Moet in hemelsnaam nie die groot obsene wortels koop wat jy in baie supermarkte en kafees sien nie. Dis 'n skande dat wortels uit die grond getrek word net voordat hulle begin vrot.

Indien jy wel net groot wortels in die hande kry, moet jy die harde onsmaaklike stamgedeelte in die middel van die wortel uithaal. Sny die wortel dan in stokkies omtrent ses sentimeter lank en twee-derde sentimeter dik.

Moenie rape onderskat nie. Dis 'n heerlike groente as jy dit soos wortels gaarmaak. Jy kan groot rape in stokkies of soos duifeiers sny, opkook en met botter en suiker glasuur.

Rape is nie nét daar om sop mee te kook nie. Ek het onlangs oor Etienne Bonthuys geskryf: hy het omtrent altyd blink (geglasuurde) rape saam met sy ander groente aangebied, en dit was heerlik.

Blink uitjies

Daar is nou piepklein wit uitjies op die mark. Dis moeilik om die uitjies te skil. Jy kan hulle 'n klein rukkie in kookwater dompel en dan in koue water afspoel. Die velletjies behoort nou maklik af te kom.

500 g piepklein uitjies
50 g botter
'n eetlepel suiker
sout en peper

Plaas die uie in 'n groot braaipan of 'n pot en voeg die suiker, sout, peper en die helfte van die botter by.

Maak gaar oor lae hitte totdat die uie begin bruin word en voeg genoeg water by om die uie net-net te bedek. Die uie moet nie in die water dryf nie.

Verhoog die hitte en kook 10-15 lank totdat al die water verdamp het. Wanneer die uie gaar is, moet daar 'n lagie stroop onder in die pan bly. Skud die pan of roer die uie sodat dit goed met die botter bedek is. Voeg die res van die botter by, skud weer en pas die smaak aan.

Bedien met vleis of pluimvee. Heerlik.

En nou 'n laaste reseppie.

Blink boontjies

My blonde vriendin het nou die dag glad nie hiervan gehou nie. Sy het 'n halwe boontjie geëet en die res in die asblik gegooi. As jy net hou van papgekookte boontjies wat op die boere-manier gaargemaak is, moenie hierdie resep probeer nie.

2-3 liters water
'n eetlepel sout
500 g klein, vars boontjies
50 g botter
sout en peper
suurlemoensap (opsioneel)

Verhit die water tot kookpunt en voeg die sout by. Dit mag na verskriklik baie sout klink, maar die sout laat die boontjies hul groen kleur behou. Jy sal die sout in elke geval nie proe nie. Kook die boontjies 8-12 minute lank.

Gooi die boontjies in 'n kolander en spoel deeglik met koue water af. Smelt botter in 'n pan net voordat jy dit opdien, rol die boontjies daarin, voeg peper en suurlemoensap by (nie sout nie) en dien op. Heldergroen boontjies wat blink van die botter.

(Naskrif: Dis maklik om groente oorgaar te maak. Ek verkies hulle eerder te rou as te gaar.)

KOOS COETZEE

Onthou ...
KOALA BLU RESTAURANT
(verskaffers van besondere kos uit Suidoos-Asië)
is oop elke middag en elke aand
Tel: 726-1515

Oeps 2

VERLEDE week het ek verwys na 'n kerrie-winkel, Akhalwaya's, in Johannesburg se "Ritz Plaza". Miskien het ek gedink aan oubaas Ritz wat 'n revolusie in die hotelbedryf aan die einde van die vorige eeu en begin van dié eeu teweeggebring het. Maar miskien het ek glad nie gedink nie ... Dit moet die Oriental Plaza wees.

KOOS COETZEE

HARRIDANS RESTAURANT
JANET TELIAN
JACQUI CRAIG
By die Mark-teater
Breëstraat, Newtown
Tel: 838-6960

Risky Business
KERRIE BISTRO
726-8142
- geen beter plek vir middagetes nie
- ongelisensieerd
- oop Maandag tot Saterdag middag- en aandetes
- spyseniering vir dinees en feestelikhede
- sake-etes en film-spysenîering
- Sondagaande is ons oop slegs vir vroue
726-8142
Sewendestraat 11b
Melville
Johannesburg
Oop soos altyd tydens die Paasnaweek

Est 1987
Yard of Ale
By die Mark-Teater
Kom kuier by ons vir huiskos, goeie wyn en lekker mense
• Die ideale plek vir u funksies
Bespreek vandag : 836-6611/2

Jan Boland: merkwaardige wynmaker

BJ Lankwarden

DIT het onlangs 'n hele paar keer gebeur dat dat ek 'n wyn proe wat vyf of ses jaar gelede weggesit is omdat daar miskien nie veel van die wyn verwag is nie - en ewe skielik is dit 'n fantastiese wyn.

Dit is die geval met Vriesenhof 1982. Mens moet Jan "Boland" Coetzee nooit onderskat nie aangesien sy wynmaak-vaardighede oor en oor bewys is.

Toe hy wyn op Kanonkop gemaak het, het sy wyne amper 'n legende in hul eie tyd geword. Toe het dit meegeding om die hoogste plek in die cabernet-mark.

Daar was iets groots omtrent hierdie wyne, nie net in die geur nie, maar daar was ook 'n groot, amper religieuse ontsag wanneer jy 'n bottel oopmaak.

Jan het Kanonkop verlaat en verhuis na Vriesenhof, 'n klein wynplasie naby Stellenbosch in Paradyskloof.

Om een of ander rede was die 1981 Vriesenhof nie in dieselfde klas as die wyne wat Jan 'n bekende naam gemaak het nie. Maar die 1982 is baie baie goed. Dit is 'n werklik goeie, ryk maar ferm cabernet met goeie hout en 'n lieflike bessie-vrugtigheid.

Nog 'n groot wyn is sy Vriesenhof Kallista (afgelei van die Grieks vir pragtig en goed) en dit kan beskryf word as Jan se Bordeaux-styl wyn.

'n Bietjie Merlot is versny met die Cabernet Sauvignon wat dit 'n gemakliker wyn maak wanneer dit jonk is. Soos al sy ander wyne oorlewe dié een ook baie goed.

Dit is 'n goeie wyn met 'n vol ryp vrugtigheid en hoewel dit nou goed drink moet dit verkieslik nog 'n paar jaar lank gehou word.

Dié wyn, wat op die veiling van die Cape Independent Winemakers' Guild verskyn, het my altyd getref as baie ferm en ryk. Twee keer het ek vir 'n paar kiste gebie, wat die hoogste kompliment is wat ek 'n wyn kan gee. 'n Naam om dop te hou!

Jan Boland Coetzee met 'n gelling van sy Vriesenhof 1984

Wie het ATKV se koskultuur nodig?

'N SEKERE meneer Le Roux wat werk vir die Afrikaanse Taal- en Kultuurvereniging het 'n paar weke gelede saam met 'n paar vriende by Harridans in die Mark-teatergebou gaan eet.

In een van die eerste resensies wat ek na my aankoms in Johannesburg geskryf het, het ek dié restaurant hoog aangeslaan. Daarna het ek weer op 'n paar geleenthede daar geëet en is nog altyd hoogs beïndruk met dié restaurant.

Ewenwel, Le Roux en sy vriende het 'n Saterdagaand daar geëet en 'n paar van hulle het hul kos teruggestuur. Een van hulle het "die regte" resepte begin aframmel en voorgegee dat hy Vrye Weekblad se kosresensent is.

Ek het Le Roux gebel. Hy het gesê hy sal "nooit so iets doen" nie, en gesê die "misverstand" kon ingesluip het omdat Vrye Weekblad se kosblad tydens die maaltyd bespreek is.

Die kelner wat Le Roux en sy vriende bedien het hou egter vol dat Le Roux self voorgegee het dat hy Vrye Weekblad se kosresensent is.

Aan Le Roux of sy vriend wat "Vrye Weekblad se kosresensent" is, die volgende: Jy is 'n bedrieër en leuenaar. Ons het nie jou "kultuur" nodig nie.

KOOS COETZEE

Monumentale poging om Afrikaans te bevry

'n Nuwe versamelbundel, saamgestel deur Johan van Wyk, Pieter Conradie en Nik Constandaras, met die titel SA in Poësie/SA in Poetry, het pas verskyn by Owen Burgess. Dit is in alle opsigte 'n gewigtige publikasie wat die tradisionele beskouing van die Afrikaanse poësie bevraagteken en wat beloof om die literêre wêreld so 'n bietjie in beroering te bring. RYK HATTINGH gee sy indrukke

AS een frase verantwoordelik kan wees vir soveel beroeringe in die Afrikaanse literêre wêreld soos verlede jaar die geval was met Koos Prinsloo se Die hemel help ons, kan ek nie help om te wonder wat SA in Poësie/Poetry met én binne daardie selfde wêreld gaan aanvang nie.

Nie alleen word die tradisionele beskouing van die Afrikaanse poësie bevraagteken nie, maar die versamelbundel bied Suid-Afrikaanse gedigte op so 'n wyse aan dat 'n mens nie anders kan nie as om te hoop dat SA in Poësie/Poetry die literêre teoretici en ander strydlustiges sal dwing om hulself (én ons) 'n intellektuele blaaskans te gun deur 'n slag weer terug te keer na iets meer betekenisvol as Joan Hambidge bashing of onverstaanbare postmoderne de(kon)struktiewe verbeeldingsvlugte.

SA in Poësie/Poetry is in alle opsigte 'n gewigtige publikasie - 534 gedigte chronologies gerangskik volgens publikasiedatums, vanaf 8 Boesmanliedjies (dit is deesdae glo nie meer so kosjer om van Khoi en San te praat nie) uit die pre-koloniale tydperk in Suid-Afrika, deur die bloedige geskiedenis, tot en met 1987.

'n Versamelbundel wat, volgens die samestellers, ten doel het om enersyds tekste, wat nie so geredelik toeganklik was nie, beskikbaar te stel, en andersyds om die perke van die tradisionele eentalige bloemlesing te oorskry en ander Suid-Afrikaanse tale te betrek.

Teenoor die Groot Verseboek, wat in DJ Opperman se woorde "die mooiste Afrikaanse gedigte in een band (wil) saamvat" en met die klem op die estetiese, stel SA in Poësie/Poetry: "Die uitgangspunt is nie meer esteties nie, dws nie gerig op die beste of mooiste gedigte wat in 'n taal geskryf is nie, maar die gedigte wat insae bied in ideologiese formasies soos dit binne die geskiedenis staan."

Elke gedig in die bundel dien dus as ideologiese tekendraer van die betrokke tyd waarin dit tot stand gekom het, wegwysers op die ontwikkelingspad van bewussyn.

Die meeste gedigte deur die sowat 380 digters vervat in die versamelbundel het ontstaan binne, of verwys na stryd, struggle, oorlog. Bekende digters praat in minder bekende stemme. So stap Jan FE Celliers se osse nie gedweë deur die bundel nie, maar sy "Inboorlinge" (bl 215) beskuldig die wit man:

Boek hou hy
in ene hand,
gee dit nou
aan "swarte broer";
ander hand
hy hou die roer!
Nee, die witman
maak nie mooi nie;
ons het hom
nog nooit genooi nie!

Leipoldt sing ook nie 'n slampamperliedjie nie as hy die Afrikaner aanspreek in die gedig "Holland 10 Mei 1940" (bl 345):

Dis Heldedag vandag; van hanekraai
Tot slaaptyd toe kan ons die helde eer;
Volksleiers kan van lorries af oreer;
Oorlamse skoolseuns kan maar stokkies draai
En meehelp om die boerwors gaar te braai."

Maar dit is nie net die ouer Afrikaanse digters wat geleentheid kry om te praat nie, ander digters, dikwels misken of heeltemal geïgnoreer vanweë hul onestetiese anti-hegemoniese standpunte óf hul Algemeen onbeskaafde Afrikaans kry 'n beurt.

Vernon February in "Met Ekskusies aan Oom Gert Vertel" (bl 458) verwoord sy bitterheid as volg:

'Ja, neef, die storie van ons lyding',
sal Oom Gert vertel se ou relasie
van hul stryd om hul bevryding
laat klink soos 'n derderangse lykstasie.

Dit is ook verfrissend om Wopko Jensma, met meer verse in die bundel as NP van Wyk Louw, weer raak te loop. In "Jy het nie haas nie, nie tyd nie" (bl 541) woed hy voort:

is dit jy wat droom van slagtersnek?
jou glorieryke verlede, jou toekoms 'n afgrond
ja, jou kultuur is goud werd
jou taal uit jou bediende se mond gevat
en jy sing: ons vir jou ...

Maar daar is baie digters wat praat - Afrikaans, Engels, Tswana, Zoeloe - en die bundel skitter met poëtiese juwele wat, danksy die samestellers se deeglike ontginning, nie in klein tydskriffies of argiewe, waar die heersers sonder twyfel gehoop het dit sou bly, verlore geraak nie.

Die hele geskiedenis van die Klerewerkersunie in die dertigerjare, hul opstand teen die kapitalisme en hoe dit uiting gevind het in bydraes tot dié unie se maandelikse tydskrif Klerewerker/Garment Worker het amper verlore gegaan. Terwyl die ander Afrikaanse digters hoër en koue paaie bewandel het in 'n soeke na die aristokratiese ideaal, waarsku Mev J Clifford in "Dit is weer Mei-dag" (bl 318):

Dit is weer Mei-dag - die werk is verby
Kyk hoe juig die werkers, is hul tog nie bly?
Sien jul Hitler's kliek, julle moet nie skrik,
Want ons K.W. Uniewag staan klaar om te mik.
Kom ons demonstreer, daarbuite in die straat,
Daar's al die werkers vrolik en bly.
Kom Grobbelaar weer om ons te molesteer
Die K.W. Uniewag sal hom gou teer en veer.

'n Anonieme gedig "We, women" uit Garment Worker van Julie 1939 kan net so by die volgende FEDTRAW-vergadering gelees word:

We pledge ourselves tonight!
All people of this land,
be white their colour or be they dark,
Have got to live a decent life!
And it's our bounden duty to help them all!
So, workers, join the ranks of unity!
Join the ranks of strength!
Join the ranks of struggle for a better life for all!

Interessant om te sien dat DPM Botes weer 'n digter is. Die gedigte wat in die bundel opgeneem is, ís sy eie en nie geplagieërde Skandinawiese gedigte wat hom die gramskap van DJ Opperman op die hals gehaal en hom sy plekkie in die Groot Verseboek gekos het nie.

Frank Anthony se "robbeneiland my kruis my huis" verdien spesiale vermelding. Die agtergrondgegewe vervat in die voetnotas aan die einde van die gedig is baie insiggewend. Breyten Breytenbach en Jeremy Cronin se tronkverse kan ook met vrug vergelyk word.

Aan studiemateriaal skiet dit nie tekort in die versamelbundel nie. Gedigte lê langs mekaar, skree oor en weer beledigings aan mekaar, stem soms saam, en skep sodoende verhoudings tussen Suid-Afrikaanse gedigte en tale wat nog nie naastenby in die Suid-Afrikaanse literatuur geëwenaar is nie.

Afrikaans word uit die hande van die heersers geneem en geplaas langs ander ewe belangrike of onbelangrike tale.

SA in Poësie/Poetry is 'n monumentale poging om Afrikaans te bevry uit die hande én monde van die beleidmakers, regeringsamptenare en akademiese ivoortorings wat die taal nog beskou as besitting wat uitgedeel of teruggevat kan word. Afrikaans kom tot sy reg in die bundel, sy onlosmaakbaarheid van ander Afrika-tale in hul verhouding tot die Suid-Afrikaanse geskiedenis word duidelik na vore gebring.

Die samestellers, Johan van Wyk, Pieter Conradie en Nik Constandaras, elk 'n digter in eie reg, het met die versamelbundel 'n bydrae tot die Suid-Afrikaanse letterkunde gelewer waarvan die invloed deur die geskiedenis alleen geoordeel kan word.

Die uitgewer Owen Burgess moet gelukgewens word met die keurige sagtebanduitgawe, en 'n mens kan nie anders nie as om te wonder hoe hulle dit reggekry het om die prys so laag te hou. Teen R43,68 kan niemand kla nie. Skaf die bundel so vinnig moontlik aan voordat dit ook staatsbesit word.

'n Illustrasie deur Chris Pretorius uit SA in Poësie/Poetry

Mafika Pascal Gwala: In Defence of Poetry

What's poetic
about Defence Bonds and
Armscor?
What's poetic
about long-term sentences
and
deaths in detention
for those who "threaten state
security"?
Tell me
What's poetic
about shooting defenceless
kids
in a Soweto street?
Can there be poetry
in fostering Plural Relations?
Can there be poetry
in the Immorality Act?
What's poetic
about deciding other people's
lives?
Tell me brother,
What's poetic
about defending herrenvolkish
rights?
As long as
this land, my country
is unpoetic in its doings
It'll be poetic to disagree.

Fhazel Johennesse: Bra Bizza Dink According Change

Well gents
Julle moet verstaan dat
Ons het by die lanie gegaan
Om te sê how long?
Ons weetie om te sê ons is dik
Van die apartheid style
Hy het ons só gekyk en hy weetie
Well you see we are changing slowly
Maar nê man ons kan mossie forever
wag
En ek wat Bra Bizza is vertel jou jack
Ons sal wag tot Piet kom
Nou jy maak uit
As die lanie nie change nie
Dan moet ons van self change
Genuine jack
Die change lê by ons
Nie by die lanie nie.

Ons verkoop die allerbeste inheemse handwerk en kuns.
Ons rare artikels is 'n fees vir die oog én die sak
ZONA
Grantlaan 64, Norwood
Tel: 728-4154

MUSIEK

Jameson's Bar, Commissionerstraat: 'n Wye verskeidenheid van SA musiek: van mbaqanga tot pseudo-samba. Jazz by die Saterdagmiddagete, geen toegangsgeld. Die groep Jahnito tree tans hier op.

Roxy Rhythm Bar, Mainstraat, Melville: Vanaand: African Jazz Pioneers. Saterdagmiddag: Little Sister, aand: The Jive. Maandag: Fat City. Dinsdag: Little Sister. Woensdag: Shifty Henry. Donderdag: Rush Hour. Vrydagaand: African Jazz Pioneers. Tel: 726-6019.

The Junction, h/v Bree- en Claimstraat: Die ouer rock en new wave wat hier gespeel word, is 'n welkome afwisseling van die disko-twak op ander plekke. Chris Prior en Neil Johnson is soms op Saterdagaande die platejoggies.

Kippies, Mark-teater, Newtown: Township-jive in sy meer voorstedelike gelyke. Huldeblyk aan Kippie Moeketsi met onder andere Allen Kwela en Barney Rachabane. Hierdie vertoning is verleng tot 8 April.

No 58, Hillbrow: Bring Back That Lovin' Feeling. Met Anne Powers, Edwin van Wyk, Barbara Tellinger, Marilyn Taylor en The Boys in the Band - Garth Victor, Reuben Sameuls en Kai.

Bones, Rosebank: Restaurant met buitelugbiertuin vir yuppies en aspirant-yuppies. Vrydag: Double Image. Saterdag- en Sondagaande: gaskunstenaars. Woensdag: Sugar and Spice. Donderdag: Dave Dell. Tel: 788-1337.

The Thunderdome, h/v Claim- en Noordstraat: "Mega"-disko, kroeë en groepe. Baie spieëls en hoë hakke. Oop van Dinsdae tot Saterdae. Die nuwe gereelde orkes is Cinema, wat met lasers, ligte en video's vermaak verskaf aan die tieners. Tel: 238-738

Rumours, Rockeystraat: 'n Tipiese Rockeystraat laataand "joint" vir mense wat soms werk ook. Tel: 648-4605

Late Nite Duke's, Melville: Laatnagaltematief vir Rockeystraat. Oop van vyfuur smiddags tot baie laat saans en Saterdae vir middagete. Etes word sewe dae van die week tot laataand bedien.

Rake's Wine Bar, Ridgestraat 20, Parktown: Eintlik 'n ou huis met 'n groot tuin. Ligte etes op die grondvloer en steak op die boonste verdieping. Vrydagaand: Roots en die eenmanvertoning Nebbon. Dixieland-jazz deur die Jazz Aces op Saterdae tussen een- en vyfuur. Die Waldorf String Band is Sondae aan die beurt. Tel: 484-1714.

Club Manzattan, Moletsane, Soweto: Hoër-inkomstegroep disko. Oop van elfuur die aand. Op Maandae en Dinsdae is toegang gratis. Twee gratis biere op aande wanneer toegang gevra word. Ledegeld R10. Alle soorte musiek. Tel: 930-1735

Idols, bokant van Endstraat: Lang toue van oorentoesiastiese jollers buite. Musiek en plesier vir die tiener-yuppies. Tel: 402-7840

Capone's, Louis Bothalaan 440: Restaurant met orkes. Dinsdag: Brynn.

Sounds of Africa in Base

The Base: Vanaand en Saterdagaand kan Sounds of Africa (Bayete en Sakhile) gesien word. Sondagaand is dit Jazz Denn met Sakhile. Woensdagaand is reggae-aand.

Villa Revue: Workforce speel hier. Saterdagmiddae is daar 'n paar emstige jazz-sessies.

Rompie's Rhythm Bar, Regency Hotel: Die groep Loco is elke aand te sien met weergawes van bekende kommersiële musiek.

Tatler's, Silversands: Dinsdae tot Donderdae is die Tony Schilder-trio te sien. Vrydagaand kan die liefhebbers van laserstrale, John Travolta en alles wat met disko te make het, die groep Collage gaan geniet en Sondagaand is dit jazz met Jeff Weiner en Mainstream.

Idols, Loopstraat: Verskeie musieksmake kan blykbaar hier bevredig word. Acid house, funk en old soul tot die nuuste treffers word deur die platejoggie gespeel.

Arties Cellar Pub, Riebeeckstraat 34: Verskeie jazz-groepe tree elke Saterdagmiddag tussen 2 en 6 hier op.

Woensdag: Alan Gold. Donderdag: Largèsse. Vrydag: Alan Gold. Saterdag: Tam Minter. Sondag: Largèsse. Tel: 640-7582

Easy By Night, Natalspruit: Vir hoë-inkomstegroep jollers. Baie gewild onder Sowetane op Woensdagaande. Speel saam as jy 'n BMW het. Tel: 864-4748

Club Status, Fun Valley: Disko met baie dansplek. Syndicate met Ronnie Joyce is die gereelde orkes in die pas opgeknapte klub. Tel: 945-1001/2

Hard Rock Cafe, 204 Oxfordlaan, Illovo: Baie gewilde tiener-uithangplek wat so goed doen dat hulle selfs t-hemde (met hulle naam op) met welslae bemark. Middag- en aandete op die maat van bekende treffers, herroep deur die groep Alzec wat Woensdae en Sondae optree.

King of Clubs, h/v Mark- en Von Wiellighstraat: Hi-NRG gemors op boonste verdieping op Woensdae, Donderdae, Vrydae, Saterdae en Sondae. Disko-mbaqanga op die onderste verdieping. Toegang: R3. Tel: 331-6727

Blues, 165 Marshallstraat: Word meestal besoek deur wesens van die noordelike voorstede (ouderdom tussen 25 en 35). Disko-musiek, flitsende ligte, spieëls, mense met grimering... daai soort van ding.

TEATER

Dawid Minnaar terug by die Black Sun

Driving Miss Daisy, Markteater, Newtown: Janice Honeyman se produksie van die 1988 Pulitzer-pryswenner oor 'n ou tante wat nie wil aanvaar dat sy 'n motorbestuurder nodig het nie. Met Annabel Linder in die hoofrol.

Tom Foolery, Leonard Rayne-teater, Doornfontein: Musikale revue na die woorde, musiek en lirieke van Tom Lehrer. Met Richard Loring, Malcolm Terrey, Mark Richardson en Celeste Litkie.

Beyond Reasonable Doubt, André Huguenet-teater, Hillbrow: 'n Hofdrama gegrond op 'n Jeffrey Archer-verhaal. Met Rex Garner, John Hussey en Vanessa Cooke.

Sarafina, Warehouse by die Markteater: Die tweede rolverdeling van Mbongeni Ngema se Broadway-treffer. 'n Vemuftige bemarking van die revolusie à la Chorus Line. Blink en oppervlakkig.

Johannes Kerkorrel tree elke Woensdag-, Vrydag- en Sondagaand by die nuwe Black Sun in Orange Grove op. Dawid Minnaar en sy **Whale Nation** is weer terug en word in die Fringe-teater gesien. In die Fringe-teater word poësie Vrydag- en Sondagaande om 10.30 voorgedra. **The Genuines** speel elke Dinsdag-, Donderdag- en Saterdagaand om 10.30.

Gulls, Staatsteater, Pretoria. Met Ron Smerczak en Jeremy Taylor. Tot 1 April.

Goree, Upstairs, Mark-teater: 'n Geestelike reis op soek na dans deur Matsemela Manaka. Regie: John Kani. Met Nomsa Manaka en Sibongile Khumalo.

Nunsense, Alhambra, Doornfontein: Die groep jolige nonne is terug in Johannesburg na 'n tydjie in die Kaap en Durban. Met onder andere Kate Normington, Gaby Lomberg en Natalie Gamsu.

Kaapstad

Baxter-teater, Mainstraat, Rondebosch: Studio: Andrew Buckland se The Ugly Noo Noo. Tot 1 April. Sounds of Africa (Bayete en Sakhile) deur die Kaapstadse filmvereniging is te sien in die Hoofteater tot 1 April.

Nico Malan, Strandgebied: Die baie bekende Singin' in the Rain is in die Operahuis te sien en duur tot 1 April. Bergvliet Murder Mystery deur David McGillivray en Walter Zerlin open 22 Maart. In die Hoofteater kan Die vonkel in haar oë met Flip Theron en Pieter Bredenkamp gesien word.

Theatre on the Bay, Kampsbaai: Charley's Aunt met Tobie Cronje. Tot 8 April.

Onafhanklike bioskope

Kaapstad

LABIA - Orangestraat 68
Vanaand: Gesluit
Saterdag:
5.45: The Long Good Friday.
8.00: Diva, 'n Franse riller.
10.15 Erendira deur Marquez wat ook verantwoordelik is vir 100 years of Solitude.

Johannesburg

CORLETT CINEMA - Corlett City, Louis Botha. Cine I: Monty Python se Flying Circus het glo goed afgegaan en is vir nog 'n week verleng. Cine II: The Unbearable Lightness of Being.

MINI CINE - Pretoriastraat 49, Hillbrow. Middernagvertoning: Al Pacino in Scarface. Pink Floyd se The Wall wys van 27 Maart tot 1 April.

GALERYE

Les Art International: Werke van Dufy, Matisse, Pissarro, Signac and Vlaminck. Tot einde April.

Goodman-galery: Kunswerke deur Gail Catlin. Tot 1 April.

Johannesburgse Kunsmuseum, Joubertpark, Kleinstraat: 'n Nuwe uitstalling van Suid-Afrikaanse kunstenaars wat skilderye en beeldhouwerk insluit.

Kim Sacks-galery, Cavendishstraat, Bellevue: Die galery en pottebakkersentrum spog met verskeie soorte handwerk - keramiek, houtwerk, tekstiele en juwele. "Expressions of Africa" bevat werk van die hele vasteland.

Markteater-fotogalery, Newtown: Gekombineerde fotografiese en musiekhuldeblyk aan Kippie Moeketsi en vriende. Tot einde Maart.

Galery 21, Nuwe beeldhouwerke in brons deur Maureen Quin. Tot 1 April.

Cassirer-galery, Mutual-plein, Rosebank: Kunswerke deur Simon Stone. Tot 1 April.

Everard Read-galery: Uitstalling van landskappe deur verskeie kunstenaars. Open op 21 Maart en duur tot 10 April.

Natalie Knight-galery: Verjaardag-herdenkingsuitstalling. Internasionale kontemporêre kunstenaars en moderne meesters. Tot 28 April.

African Magic: Inheemse handwerk en kunsartikels. Ongewoon en outentiek. Alle werke afkomstig van plek van oorsprong. Nuwe werke gereeld beskikbaar. Rockeystraat 20, Bellevue, Johannesburg Tel: (011) 648-4548, en 9a Milkwoodsentrum, Plettenbergbaai Tel: (04457) 32-908.

Kaapstad

Baxtergalery, Rondebosch: Verskeie kunstenaars uit Worcester se kunswerke wat pottebakkery en glaswerke insluit. Tot 4 April.

Cadres d'Esprit, The Drive 29, Kampsbaai - Grafiese werke en tekeninge deur Titia Ballot. Tot 31 Maart.

Gallery 709, Adderlystraat - Beeldhouwerke deur Edoardo Villa en Hannes Harrs. Skilderye deur Pieter van der Westhuizen, Robin Mann en Lukas van Vuuren. Tot einde April.

Cape Gallery, Kerkstraat 60: Suid-Afrikaanse kunstenaars: Nico Verboom, Ruth Squibb, Mell Brigg, Douglas Treasure, George Botha, Hamish Grant. Tot einde Maart. Nuwe werke deur Pieter van der Westhuizen en George Botha.

Kunskamer, Bergstraat 14: Vooraanstaande Suid-Afrikaanse kunstenaars soos Pierneef, Maud Sumner, Maggie Laubser, Irma Stern, Preller, Welz, Kibel, Caldecott en Boonzaaier. Nuwe werke van Irma Stern en Gregoire Boonzaaier.

Artscene, St Andrewslaan, Seepunt: Tot 17 Maart is 'n uitstalling van werke in gemengde media deur Jean Stewart. 'n Uitstalling van handgeblaasde glaswerke deur Gary Tompson en David Reade volg asook keramiek-beeldhouwerke deur Barbara Jackson. 'n Verskeidenheid van Suid-Afrikaanse kunstenaars se werke sal ook te sien wees. Tot 7 April.

Ondersteun
Vrye Weekblad
ADVERTEER!

FILMS

*** Sterk aanbeveel
** Sien gerus
* Vermy as jy nugter is
Prente sonder sterretjies is nog nie beoordeel nie
SK - Ster Kinekor
M - Metro
K - Kaapstad
PWV - Pretoria, Witwatersrand, Vereeniging

HIGH TIDE - Die bekende Australiese aktrise, Judy Davis en regisseuse Gillian Armstrong werk vir die eerste keer weer saam sedert My Brilliant Career. High Tide is oor 'n verlore liefde tussen moeder en dogter, die oorsaak en die gevolge daarvan. Ook met Jan Adele en Colin Friels. SK: PWV

TWINS - Danny DeVito en Arnold Schwartzenegger speel die hoofrolle in die fliek as tweelingbroers wat nie van mekaar se bestaan geweet het nie. Julius (Schwartzenegger) vind uit dat hy een van 'n tweeling is en besluit om sy broer op te spoor met skreeusnaakse gevolge. SK: PWV, K

RAINMAN - Dustin Hoffman en Tom Cruise vertolk die rolle van twee broers wat weer ontmoet na hul pa se dood. Charlie (Cruise) stel dit ten doel om uit te vind hoekom hy net 'n motor en 'n klomp roosbome geërf het en wie die ander drie miljoen dollar ryker geword het. SK: PWV, K.

WORKING GIRL - Die verhaal van twee vroue: 'n nydige baas en haar sekretaresse en hulle oorlog om die man van hulle drome vas te trek. Wenner van vier Golden Globe-toekennings en genomineer vir ses Academy-toekennings maak die fliek 'n moet. Met Sigourney Weaver, Harrison Ford en Melanie Griffith. SK:PWV,K

WOMEN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN - Dit lyk of vroue tot vervelens toe gaan kla oor die feit dat die wêreld deur mans aan die draai gehou word. Die storie handel oor 'n paar vroue wie se mans hulle op een of ander manier bedrieg het en hul oorwinning oor smart. SK: PWV,K

IMAGINE: JOHN LENNON - 'n Moet vir Lennon-liefhebbers. In die dokumentêre huldeblyk word 'n mens teruggeneem na die Beatle-era, John se kinderjare en sy lewe saam met Yoko. Sy seuns, Sean en Julian lewer ook kommentaar oor hulle pa. 'n Meer konserwatiewe Yoko met kort hare vertel ook hoekom sy besluit het om van die meer private beeldmateriaal aan die publiek te vertoon. SK: PWV.

THE ACCUSED - Jodie Foster is Sarah Tobias. Sy word deur drie mans, aangehits deur toeskouers, in 'n kroeg verkrag en haar stryd teen die skuldiges begin. Haar prokureur (Kelly McGillis) is huiwerig oor die hele aangeleentheid en Sarah beskuldig haar daarvan dat sy aan haar twyfel as

gevolg van haar agtergrond. SK, M: PWV, K

PUNCHLINE - Sally Field is 'n middeljare huisvrou wat nie haar werklikheid met fantasie kan versoen nie. As 'n aspirant-komediant verwaarloos sy haar man en kinders en neem dit haar 'n tydjie om te besef wat sy eintlik wil hê. Tom Hanks speel teenoor haar. SK: PWV, K.

***MIDNIGHT RUN - Die onvergeetlike Robert de Niro speel die hoofrol in Midnight Run. De Niro, wat sonder sy vetjies 10 jaar jonger lyk, is Jack Walsh, 'n gewese polisieman wat sy eie metodes inspan om misdaad te bekamp. Charles Grodin is Duke, die man wie se bloed Walsh soek... M, SK: PWV, K

***BABETTE'S FEAST - Dié film, wat 'n Oscar as die beste buitelandse prent gewen het, handel oor die invloed wat 'n vlugteling van die Communard-opstand in Parys (en spesifiek haar kookkuns) het op 'n klein dorpie op die Jutlandse kus in Denemarke. Gegrond op 'n roman van Isak Denisen. SK: PWV, K

***A FISH CALLED WANDA - Cleese en Palin van die Monty Python-span saam met Jamie Lee Curtis (as stomme femme fatale wat uiteindelik verlief raak) en Kevin Kline in 'n juweeldiefstal-avontuur. So snaaks dat almal huis toe gaan met seer wange. Wanda is 'n vis...en die mees sexy vrou wat Cleese sê hy ooit gesien het. SK: PWV, K.

*** THE UNBEARABLE LIGHTNESS OF BEING - Gegrond op 'n boek deur Milan Kundera. Die verhaal speel af teen die agtergrond van die Russiese inval in Praag in 1968. Met Daniel Day Lewis, Juliette Binoche en Lena Olin. SK: K.

**GORILLAS IN THE MIST - Gegrond op Dian Fossey se stryd om die berggorillas van uitwissing te red. Sigourney Weaver speel die hoofrol in die rolprent wat al twee Golden Globe-toekennings losgeslaan het. Ook met Bryan Brown en Julie Harris. M, SK: PWV, K

**TO KILL A PRIEST - Christopher Lambert speel die rol van Vader Alec, 'n priester wat die owerhede laat sidder met die charisma wat hy van sy preekstoel af uitstraal. Hoewel die naam Vader Alec gebruik word, word die werklikheid nie van die fiksie onderskei nie. In 1984 is Vader Jerry Popieluszko koelbloedig deur die Poolse veiligheidspolisie vermoor en dié is sy verhaal. SK: PWV

**COCKTAIL - Tom Cruise is Brian Flanagan, 'n ambisieuse jong man wat aan die hand van die ervare Doug Coughlin (Brian Brown) die beste kroegman in Manhattan word. 'n Romanse met 'n

pragtige kunstenares bring nuwe perspektief in Brian se lewe. SK: PWV, K

**ALIEN NATION - 300 000 Vreemdelinge (nogal van 'n ander planeet ook) beland in Los Angeles en dit blyk gou dat hulle nie baie mal is oor die aardse inwoners nie. Met James Caan en Mandy Patinkin. SK: PWV, K

*MARRIED TO THE MOB - In die komedie wil die pragtige Michelle Pfeiffer, wie se man lid van die Mafia was voor sy dood, haar vryheid herwin, maar loop haar gou vas teen sy vriende. Teenoor haar speel Matthew Modine, Dean Stockwell en Alec Baldwin. SK, M: PWV, K.

*THE DEAD POOL - Dirty Harry is terug, en hierdie keer (soos al die vorige kere) speel hy nie toneel nie. Harry Callahan se naam verskyn op 'n moordlys, wat hom die vervolgde maak pleks van die vervolger. Clint Eastwood, burgemeester van Carmel, is in die hoofrol. M, SK: PWV, K

*CADDYSHACK II - In hierdie vervolg op die baie gewilde Caddyshack word daar weer gekyk na die doen en late by 'n eksklusiewe gholfklub. Jackie Mason vertolk die rol van die onwelkome nuwe lid van die klub wat sy eie obskure redes het waarom hy wil aansluit. Ook met Dyan Cannon en Chevy Chase. SK: PWV, K

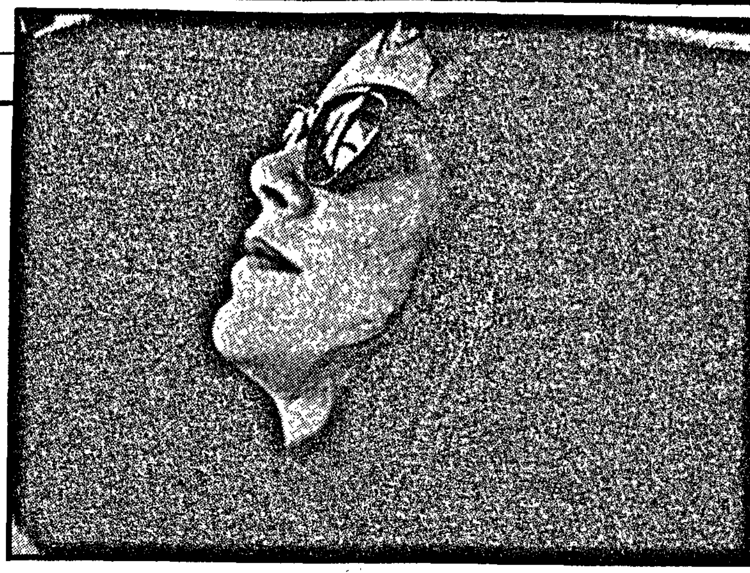

Judy Davis in High Tide

Die Afrikaanse weergawe van Kinekor se filmgids kom ongelukkig te laat om te plaas

Kaapstad

ALL CINEMAS & DRIVE-INS CLOSED THIS FRIDAY 24th BUT MIDNIGHT SHOWS AT SOMERSET WEST AND GOODWOOD DRIVE-IN (SEE BELOW) ● CINEMAS OPEN SATURDAY 25th & MONDAY 27th

CINEMAS — ADVANCE BOOKING AT COMPUTICKET (ENQUIRIES (021) 21-4715)

Maynard Mall Wynberg
MAIN ROAD, TEL. 71-0131
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm THE NAKED GUN — LESLIE NIELSEN Laugh-a-minute comedy hit (2-10)
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm Arnold Schwarzenegger, Danny de Vito as TWINS Hilarious comedy. (All)
DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS THE ACCUSED Powerful courtroom drama (2-18)
DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS THE ACCUSED Powerful courtroom drama (2-18)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic (All)

Protea Claremont
MAIN ROAD, TEL. 61-7979
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm THE NAKED GUN — LESLIE NIELSEN Laugh-a-minute comedy hit (2-10)
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm MELANIE GRIFFITH ● HARRISON FORD WORKING GIRL ...her time has come A Mike Nichol's film. (2-16)
DAILY: 10, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm ● SIGOURNEY WEAVER ● GORILLAS IN THE MIST Critically acclaimed drama. (All)
★ SATURDAY at 9.45 am ★ GREAT MOUSE DETECTIVE

Constantia Rosebank
MAIN ROAD, TEL. 686-6649
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm GLENN CLOSE ● MICHELLE PFEIFFER DANGEROUS LIAISONS Lust, Seduction, Revenge — A must see! (2-18)
DAILY: 10, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15 pm DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE RAINMAN Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 9.45, 2.30, 8.00 pm ONLY Don't miss this last opportunity to see LE GRAND CHEMIN French with English sub-titles. (2-18)
DAILY: 12, 5.30, 10.15 pm TO KILL A PRIEST Christopher Lambert, Ed Harris True drama. (2-18)

Tyger Valley
Tyger Valley Centre, Bellville Tel. 97-6710
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm Arnold Schwarzenegger, Danny de Vito as TWINS Hilarious comedy (All)
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm MELANIE GRIFFITH ● HARRISON FORD WORKING GIRL ...her time has come. A Mike Nichol's film. (2-16)
DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
DAILY: 5.15, 7.45, 10.15 pm DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE RAINMAN Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 10, 2.30 pm ONLY DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE RAINMAN Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic (All)

Monte Carlo
FORESHORE, TEL. 25-3052
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm GLENN CLOSE ● MICHELLE PFEIFFER DANGEROUS LIAISONS Lust, Seduction, Revenge — A must see! (2-18)
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 8.00, 10.15 pm JOHN CLEESE, KEVIN KLINE, JAMIE LEE CURTIS A FISH CALLED WANDA A wild, sexy comedy. (2-18)
NIGHTLY: 5.30 pm ONLY Tantalizing... War-of-the-sexes-comedy! WOMAN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN (With sub-titles). (2-14)

Elite Sea Point
SEA POINT, TEL. 44-8941
DAILY: 2.30, 9.00 pm THE UNBEARABLE LIGHTNESS OF BEING DANIEL DAY-LEWIS. A lover's story. (2-21)
DAILY: 5.30 pm BABETTE'S FEAST (With sub-titles) Outstanding entertainment. (All)
Special ● Saturday & Next Week 10.30, 2.30 pm NOTE: All tickets one price, R2,00 each BIG TOM HANKS. (All)

Golden Acre
CITY, TEL. 25-2720
DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
DAILY: 5.15, 7.45, 10.15 pm DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE RAINMAN Brilliant drama 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm MELANIE GRIFFITH ● HARRISON FORD WORKING GIRL ...her time has come. A Mike Nichol's film. (2-16)
DAILY: 10, 2.30 pm ONLY DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE RAINMAN Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic (All)

Kine Parow
Sanlam Centre, Parow Tel. 92-5128
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm ● LESLIE NIELSEN ● THE NAKED GUN Laugh-a-minute comedy hit. (2-10)
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS THE ACCUSED Powerful courtroom drama. (2-18)
★ SATURDAY at 9.45 am ★ FOX AND THE HOUND

Stellenbosch
TEL. (02231) 4464
DAILY: 10.30, 2.00, 4.15, 6.30, 8.45 pm Arnold Schwarzenegger, Danny de Vito as TWINS Hilarious comedy. (All)
DAILY: 11, 2.15, 4.30, 6.45, 9.00 pm ● LESLIE NIELSEN ● THE NAKED GUN Laugh-a-minute comedy hit. (2-10)
DAILY: 10.30, 2.00, 4.15, 6.30, 8.45 pm JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS THE ACCUSED Powerful courtroom drama. (2-18)
DAILY: 11, 2.15, 4.30, 6.45, 9.00 pm MELANIE GRIFFITH ● HARRISON FORD WORKING GIRL ...her time has come. A Mike Nichol's film. (2-16)
★ SATURDAY at 11 am ★ GREAT MOUSE DETECTIVE

Somerset West
TEL. (024) 2-5581
DAILY: 10.30, 2.15, 4.30, 6.45, 9.00 pm ● SIGOURNEY WEAVER ● GORILLAS IN THE MIST Critically acclaimed drama. (All)

MIDNIGHT SHOW CINE 1
— Friday 24th into 25th — THE NAKED GUN LESLIE NIELSEN. (2-10)
DAILY: 10.30, 12.15, 2.00, 4.30 pm ONLY LADY AND THE TRAMP Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
NIGHTLY: 7.00, 9.15 pm DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE RAINMAN Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-16)

MIDNIGHT SHOW CINE 2
— FRIDAY 24th into 25th — STRIPPED TO KILL KAY LENZ. (2-18)

DRIVE-INS
★ NIGHTLY AT 8.00 pm ★ R9,00 per Car, Combi, or L.D.V. for 2 Films

Goodwood – Tel 54-4339
TWINS Schwarzenegger, De Vito. Hilarious Comedy. (All)
SCROOGED BILL MURRAY Hysterical comedy. (All)
Midnight Show Friday 24th 12.01 am
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS MICHAEL CAINE, STEVE MARTIN. (2-16) – PLUS – COLORS SEAN PENN, ROBERT DUVALL. (2-16)

Seabreeze – Tel 75-1821
THE NAKED GUN LESLIE NIELSEN Laugh-a-minute comedy hit. (2-10)
A NEW LIFE ALAN ALDA Comedy, drama (All)

Skyvue – Tel 903-5130
MARRIED TO THE MOB Michelle Pfeiffer, Matthew Modine. (2-16)
JOHNNY BE GOOD Robert Downey Jr., Paul Gleason. Comedy. (2-12)

● ADGRAPHICS ●

STER-KINEKOR MOVIES

23 MARCH – 30 MARCH
ADVANCE BOOKINGS AT COMPUTICKET
ENQUIRIES (011) 28-3040 – ALL WELCOME

PRETORIA COMPUTICKET ENQUIRIES (012) 322-7460

CENTRAL

KINE ENTERTAINMENT CENTRE 331-3841/2
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm DANGEROUS LIAISONS (2-16) NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS! STARRING GLEN CLOSE & MICHELLE PFEIFFER!
TWINS (A) DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16) NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS, STARRING TOM CRUISE & DUSTIN HOFFMAN!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm WORKING GIRL (2-16) Wednesday 29 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT
A FISH CALLED WANDA (2-18)
THE LADY & THE TRAMP (A)
MARRIED TO THE MOB (2-16)
THE DEAD POOL (2-16)
COCKTAIL (2-16)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

MIDNIGHT SHOWS – 24 MARCH (GOOD FRIDAY) 12 pm (Midnight) at KINE ENTERTAINMENT CENTRE
For the FIRST TIME in South Africa MISSISSIPPI BURNING & DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS
Book NOW at Computicket (Tickets Limited) Centre opens at 6 pm
REMEMBER: ALL CIMEMAS OPEN SATURDAY 25 MARCH and MONDAY 27 MARCH!!

STER CITY 1-8 337-3033
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm THE NAKED GUN (2-10) FROM THE MAKERS OF 'FLYING HIGH' A MUST SEE HILARIOUS COMEDY!
THE ACCUSED (2-18) A RAPE VICTIM FIGHTS BACK! NOMINATED FOR AN ACADEMY AWARD!
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm GORILLAS IN THE MIST (A)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm IMAGINE JOHN LENNON (2-12)
CADDYSHACK 2 (A)
ALIEN NATION (2-14)
Daily: 9.45, 12.00, 2.30, 5.30, 7.45 pm THE BIG BLUE (2-16)
Daily: 10.00 pm THE ROCKY HORROR PICTURE SHOW (2-18)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm MIDNIGHT RUN (2-18)
COMING ATTRACTION 31 Mar – IN THE NAME OF BLOOD

KINE HILLBROW 1-3 725-3134
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.15, 10.20 pm RAINMAN (2-16) DUSTIN HOFFMAN AND TOM CRUISE! NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm WORKING GIRL (2-16) NOMINATED FOR 6 ACADEMY AWARDS!
THE LADY & THE TRAMP (A)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

NORTH

SANDTON CITY 1-7 783-4430/1
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm DANGEROUS LIAISONS (2-16) NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS! WITH GLEN CLOSE & MICHELLE PFEIFFER!
TWINS (A) ONLY THEIR MOTHER CAN TELL THEM APART! WITH DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16) NOMINATED FOR "BEST FILM" ACADEMY AWARD!
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm GORILLAS IN THE MIST (A)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm WORKING GIRL (2-16)
LADY & THE TRAMP (A)
A FISH CALLED WANDA (2-18)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

KINE RANDBURG 1 & 2 787-5446
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) GREAT COMEDY WITH DANNY DE VITO AND ARNOLD SCHWARZENEGGER!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.00 pm WORKING GIRL (2-16)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DEVIL AND THE SONG

CRESTA RANDBURG 476-3802
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER – A NEW COMEDY TEAM!
WORKING GIRL (2-16) THE FILM EVERY WORKING GIRL MUST TAKE HER BOSS TO SEE!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 8.00, 10.15 pm GORILLAS IN THE MIST (A)
COMING ATTRACTIONS 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

NORTHCLIFF 1 & 2 782-6816
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm DANGEROUS LIAISONS (2-16)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16)
Daily: 12.30 pm NEVER ENDING STORY (A)
COMING ATTRACTION 7 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

EAST

EASTGATE 1-6 622-3617/8
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm THE NAKED GUN (2-10) FROM THE FILES OF POLICE SQUAD! A COMEDY WITHOUT END!
DANGEROUS LIAISONS (2-16) NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS! WITH GLENN CLOSE & MICHELLE PFEIFFER!
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16) 5 ACADEMY AWARD NOMINATIONS! WITH DUSTIN HOFFMAN & TOM CRUISE!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm WORKING GIRL (2-16)
THE LADY & THE TRAMP (A)
A FISH CALLED WANDA (2-18)
COMING ATTRACTIONS 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

KEMPTON PARK 1 & 2 975-5023
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) ONLY THEIR MOTHER CAN TELL THEM APART! WITH DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.00 pm MARRIED TO THE MOB (2-16)
COMING ATTRACTIONS 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS 31 Mar – DEVIL AND THE SONG

CONSTANTIA BENONI 422-3305
Daily: 10.00, 12.15, 2.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 5.30, 8.00, 10.15 pm RAINMAN (2-16) NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS!
COMING ATTRACTION 31 Mar – DEVIL AND THE SONG

350 BOKSBURG 52-4631
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm THE NAKED GUN (2-10) A HILARIOUS COMEDY FROM THE MAKERS OF 'FLYING HIGH'!

PALMSPRINGS 1 & 2 56-3223
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) A FUN COMEDY WITH ARNOLD SCHWARZENEGGER & DANNY DE VITO!
WORKING GIRL (2-16)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

POTCH — KINE POTCHEFSTROOM 930378
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
WORKING GIRL (2-16)
CADDYSHACK 2 (A) Wednesday 29 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT
COMING ATTRACTIONS 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

WEST

WESTGATE 1-3 764-2530
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) A HILARIOUS COMEDY!
WORKING GIRL (2-16) A BOSS FROM HELL AND A WORKING GIRL. Tues. 28 Mar, Thurs. 30 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT
THE LADY & THE TRAMP (A) A CLASSIC TALE OF LOVE AND ADVENTURE! Tues. 28 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT
COMING ATTRACTION 31 Mar – DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

KINE FLORA 1 & 2 472-1658
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 8.00, 10.15 pm GORILLAS IN THE MIST (A)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DEVIL AND THE SONG

CINE HIGHGATE 1-5 474-2013 Tickets: Adults R4.50. Scholars R3.00
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) A HILARIOUS COMEDY!
THE ACCUSED (2-18)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm GORILLAS IN THE MIST (A)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 4.30 pm LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.00 pm WORKING GIRL (2-16)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30 pm AFGHANISTAN (A)
Daily: 5.30, 7.45, 10.00 pm HANGMEN (2-18)
COMING ATTRACTION 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

KINE KRUGERSDORP 665-5330/1
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) A COMEDY STARRING DANNY DE VITO!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.00 pm THE ACCUSED (2-18) Wednesday 29 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT
COMING ATTRACTION 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

VAAL — RIVERSQUARE VEREENIGING 016-46928
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16) NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
COMING ATTRACTION 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

KINE VANDERBIJLPARK 016-330072
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) A COMEDY WITH DANNY DE VITO!
WORKING GIRL (2-16) Thursday 30 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT

PRETORIA

STERLAND 1-8 341-7568/9
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm THE NAKED GUN (2-10) LAUGHTER AND ACTION IN THIS HILARIOUS COMEDY!
TWINS (A) A HILARIOUS COMEDY WITH DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
WORKING GIRL (2-16) Wednesday 29 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT
A FISH CALLED WANDA (2-18)
COCKTAIL (2-16)
MARRIED TO THE MOB (2-16)
WOMEN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN (2-14)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm GORILLAS IN THE MIST (A)
COMING ATTRACTION 31 Mar – THE DEVIL AND THE SONG

SUNNYPARK 1-3 44-4069
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16) DUSTIN HOFFMAN AND TOM CRUISE IN THIS MULTIPLE-OSCAR-NOMINATION FILM! Midnight 24 Mar – THE BEAST WITHIN (2-18)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm DANGEROUS LIAISONS (2-16)
THE LADY & THE TRAMP (A) Wednesday 29 Mar – 7.45 pm – SOLD OUT

TRANSVALIA 26-8387
Daily: 10.00, 2.30, 8.00 pm JEAN DE FLORETTE (A)
Daily: 12.15, 5.30, 10.15 pm MANON OF THE SPRING (A)

VERWOERDBURGSTAD 663-2034
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm TWINS (A) A HILARIOUS COMEDY WITH DANNY DE VITO!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm THE LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.20 pm RAINMAN (2-16)
COMING ATTRACTION 31 Mar – DEVIL AND THE SONG

ICE-RINK 44-5253
PUBLIC SKATING MONDAYS – SATURDAYS 1st Session: 10.00-12.30 pm 2nd Session: 2.00-5.00 pm Sun. 2.00-5.00 pm – 7.30-10.30 pm

Sun City Theatres 014651-21174
NOW SHOWING: OPEN 7 DAYS PER WEEK
CINE 3: DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A); POLICE ACADEMY 5 (A); FLASHDANCE (2-18); BIGFOOT & THE HENDERSONS (A)
CINE 1: PRETTY PEACHES (Adult); COVER GIRL (Adult); THE BLONDE NEXT DOOR (Adult)
CINE 2: SWINGING PARTIES (Adult); MY NIGHTS WITH MESSALINA (Adult); KINKY LADIES OF BOURBON ST (Adult)

THE MECCA OF QUALITY FILMS
Pensioner concessions only applicable Mon to Thurs at Constantia and The Mall
COMING ATTRACTIONS: DEAR AMERICA, I PICARI, NIGHT OF THE PENCILS, ACCIDENTAL TOURIST, MISSISSIPPI BURNING

THE MALL ROSEBANK 880-2866/7
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm RAINMAN (2-16)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 IMAGINE JOHN LENNON (2-12)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm RED SORGHUM (2-12)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm A FISH CALLED WANDA (2-18)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm WOMEN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN (2-14)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.30, 10.15 pm BABETTE'S FEAST (A)

CONSTANTIA ROSEBANK 788-4300
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm HIGH TIDE (2-14)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm DANGEROUS LIAISONS (2-16)
Covered parking available at back entrance of Constantia Centre

STER-KINEKOR 23 Mar – 30 Mar DRIVE-INS FOR A FUN NIGHT OUT
ONLY R9,50 PER CAR, KOMBI OR L.D.V. FOR 2 SHOWS.
Films change on FRIDAYS. Gates and cafeteria open 6.00 p.m. Shows start at 7.15 p.m.
INFORMATION CENTRE: EAST-RAND 816-1444, WEST-RAND 412-1843
Please Note: Extra late shows at 11.00 pm Friday and Saturday at Top-Star, Velskoen and Atlas. R6,50 per car, kombi or L.D.V.

TOP STAR (CITY) 412-1843/493-5877
FROM THE MAKERS OF 'FLYING HIGH', PRISCILLA PRESLEY & LESLIE NIELSEN! THE NAKED GUN (2-10) TUCKER (A) EXTRA LATE SHOW FRI & SAT 11 pm R6,50 PER CAR. THE NAKED GUN 31 Mar: DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS/BUSTER

VELSKOEN (RANDBURG) 412-1843/793-2812
A FUN FILLED COMEDY DOUBLE FOR THE WHOLE FAMILY! WHO FRAMED ROGER RABBIT? (A) POLICE ACADEMY 5 (A) EXTRA LATE SHOW FRI & SAT 11 pm R6,50 PER CAR WHO FRAMED ROGER RABBIT? 31 Mar: DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS/THE BIG BLUE

ATLAS (BRENTWOOD PARK) 816-1444/973-1017
TWINS (A) SCROOGED (A) EXTRA LATE SHOW FRI & SAT 11 pm R6,50 PER CAR TWINS 31 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

STADIUM (MALVERN) 816-1444/615-1131
FUN FILLED COMEDY DOUBLE FOR THE WHOLE FAMILY! WHO FRAMED ROGER RABBIT? (A) CADDYSHACK 2 (A) 31 Mar: NAKED GUN/WILLOW

5-STAR (HONEYDEW) 412-1843/795-1963
MICHELLE PFEIFFER IN THE FUN ACTION COMEDY ABOUT MAFIA LIFE! MARRIED TO THE MOB (2-16) THE BIG BLUE (2-16) 31 Mar: GORILLAS IN THE MIST/CADDYSHACK 2

KEMPTON PARK 816-1444/976-4905
NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS INCLUDING BEST PICTURE & BEST ACTOR! RAINMAN (2-16) TUCKER (A) 31 Mar: DEAD POOL/FUNNY FARM

SPEEDYS (SOUTH HILLS) 816-1444/613-4129
TWINS (A) TUCKER (A) Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

GERMISTON 816-1444/902-1607/8
A MUST-SEE ACTION COMEDY FROM THE MAKERS OF 'FLYING HIGH'! THE NAKED GUN (2-10) TEENWOLF 2 (A) 31 Mar: THE LADY & THE TRAMP/CADDYSHACK 2

STERLIG (ROODEPOORT) 412-1843/764-2468
THE NAKED GUN (2-10) WILLOW (A) 31 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

SPRINGBOK (SPRINGS) 816-1444/813-4138
WORKING GIRL (2-16) BIG BLUE (2-16) 31 Mar: TWINS/SCROOGED Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/SKOLLIE

PANORAMA (MONDEOR) 412-1843/682-3411
IT'S PURE STEVEN SPIELBERG MAGIC! WHO FRAMED ROGER RABBIT? (A) STAND & DELIVER (A) 31 Mar: WORKING GIRL/BUSTER

MEIRINGSPARK (KLERKSDORP) (018) 91060
CADDYSHACK 2 (A) HELLO AGAIN (A) Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

HILLFOX (FLORIDA) 412-1843/679-1212
A COMEDY WITH MELANIE GRIFFITH & SIGOURNEY WEAVER! WORKING GIRL (2-16) ALIEN NATION (2-14) 31 Mar: TWINS/TUCKER

BRAKPAN 816-1444/915-3907
LESLIE NIELSEN & PRISCILLA PRESLEY IN A HILARIOUS COMEDY! NAKED GUN (2-10) SCROOGED (A)

VEREENIGING 816-1444/12-3211
GORILLAS IN THE MIST (A) FUNNY FARM (A) Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

KINANDER (EVANDER) 816-1444/24117
MIRACLE ON 8TH STREET (A) TEENWOLF 2 (A) Midnight 26 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

KRUGERSDORP 412-1843/953-1953
A LAND OF BEAUTY, WONDER & DANGER! A TRUE LIFE ADVENTURE STORY! GORILLAS IN THE MIST (A) WHO FRAMED ROGER RABBIT? (A) 31 Mar: WORKING GIRL/ALIEN NATION

NIGEL 816-1444/739-6616
MICHELLE PFEIFFER IN A MAFIA COMEDY! MARRIED TO THE MOB (2-16) ALIEN NATION (2-14) 31 Mar: MY AFRICAN ADVENTURE/SALSA

STER-KINEKOR PRETORIA DRIVE-INS

FOUNTAINS 44-2454
HILARIOUS COMEDY! TWINS (A) WEIRD SCIENCE (2-12) 31 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD Midnight 26 Mar – THE DEVIL & THE SONG

SWARTKOPS 374-4902
GORILLAS IN THE MIST (A) RETURN TO SNOWY RIVER (A) 31 Mar: NAKED GUN/MONEY PIT Midnight 24 Mar – THE NAKED GUN/APRIL FOOLS DAY

WONDERBOOM 57-1108
A HILARIOUS COMEDY! THE NAKED GUN (2-10) SUMMER SCHOOL (A) 31 Mar: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD Midnight 26 Mar – THE DEVIL & THE SONG MARCH 30 – SOLD OUT

LYNNWOOD 87-1633
THE NAKED GUN (2-10) SCROOGED (A) 31 Mar: DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS/LICENSE TO DRIVE

UITSPAN 7-2515
A WALT DISNEY ANIMATED CLASSIC! THE LADY & THE TRAMP (A) CADDYSHACK 2 (A) 31 Mar: MY AFRICAN ADVENTURE/SALSA

JAKARANDA 54-9115
A TRUE STORY! THE ACCUSED (2-18) EXTREMITIES (2-18) 31 Mar: TWINS/KNOCK OUT COP

WITBANK 01351-81064
MIDNIGHT RUN (2-18) SERPENT & THE RAINBOW (2-18) 31 Mar: MARRIED TO THE MOB/JOHNNY BE GOOD Midnight 24 Mar – MANIAC COP March 30 – SOLD OUT

RUSTENBURG 01421-29358
DRAMA AND COMEDY DOUBLE FIELA SE KIND (A) YOU MUST BE JOKING (A) 31 Mar: A FISH CALLED WANDA/[illegible] Midnight 24 Mar – THE CURSE

VRYDAG 24

TV1
10.57 Goeie Vrydag Diens
11.55 Requiem - Die laaste komposisie van Wolfgang Amadeus Mozart word opgevoer deur die Radio Simfonie-orkes van Bavaria.
1.05 Cathedral
2.00 Wieke in die wildernis - 'n Dokumentêr oor Dan Gibson, 'n natuurfotograaf en sy gesin se lewe.
3.20 Program sal aangekondig word
3.40 Chucklewood Easter
4.00 The Boy and the Book
4.10 Program sal aangekondig word
5.40 The Stolen River
6.35 Montiverdi Vespers
8.00 Nuus
8.15 Drie Susters - Die verhaal van die Prozorof-gesin deur die Russiese dramaturg Anton Tsjechof word as een van sy vier meesterwerke beskou. Olga, Masja en Irina woon saam met hulle broer in 'n opstal en hulle is ontevrede met hul bestaan. Met Trix Pienaar, Annelisa Weiland, Sandra Prinsloo en Hans Strydom.
9.45 Agter die skerms met Luciano Pavarotti
10.30 Oordenking

TV4
6.03 Topsport
9.03 Singin' in the Rain - kyk onder hoogtepunte hierbo
10.51 Frank's Place
11.18 All we need is Music

M-NET
10.30 Queenie (deel 1) - Die verhaal van 'n pragtige jong vrou (Mia Sara) wat van die agterstrate van Calcutta vlug nadat sy verkeerdelik van moord aangekla word.
12.30 Queenie (deel 2)
2.30 Prelude to Glory
3.30 The Love Bug - 'n Disney-komedie oor 'n oulike Volkswagen met sy eie persoonlikheid. Met Dean Jones en David Tomlinson.
5.15 Streetlights
5.25 Transformers
5.50 Care Bears
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 Amen - 'n Splinternuwe komediereeks oor die konflik tussen 'n arrogante diaken en die idealistiese nuwe pastoor van die kerk. Met Sherman Helmsley, Clifton Davis, Anna Maria Horsford en Little Richard.
7.15 Tattingers
7.45 Supersport: Motorsport
Intekenare
8.00 Supersport: Sokker
8.30 Jewel of the Nile - kyk onder hoogtepunte hierbo
10.30 Harry and Tonto - 'n Komedie oor 'n stoute wewenaar (Art Carney) en sy getroue kat Tonto. Hy word by sy woonstel uitegskop en gaan bly by sy kinders.
12.10 Hot Hits

Hoogtepunte op TV

Ridder word 'n wolf wanneer die son sak

SINGIN' IN THE RAIN, die 1952-treffer wys Vrydagaand op TV4. Twee vriende wat saam 'n sang- en dansuitvoering lewer, gaan Hollywood toe in die 1920's. Don Lockwood en Cosmo Brown kry werk as musikante by Imperial Studio's. Don ontmoet 'n pragtige dog dom aktrise en, hoewel hy nie in haar persoonlik belangstel nie, is hulle baie gewild as paar. Totdat Kathy Selden (Debbie Reynolds) haar opwagting maak. Met Gene Kelly en Donald O'Connor.

JEWEL OF THE NILE wys Vrydagaand op M-Net met Michael Douglas en Kathleen Turner in die hoofrolle. 'n Avonturier en 'n skrywer bevind hulle in die middel van 'n oorlog in die Midde Ooste tydense hul soeke na 'n waardevolle gesteente. Ook met Danny DeVito en Spiros Focas.

IN Class of '44, die opvolg van Summer of '42, wat Saterdagaand op M-Net vertoon word, is die drie vriende klaar met hul skoolopleiding en moet hulle die probleme van die grootmenswêreld leer hanteer. Hermie kom in noue kontak met liefde en dood, Benji word 'n lid van die vloot terwyl Oscy by die weermag aansluit na 'n ongelukkige voorval by die kollege.

DIE pragtige Michelle Pfeiffer (tans te sien in die flou fliek Married to the Mob) kan Sondagaand in Ladyhawke op M-Net gesien word. 'n Dapper ridder word 'n wolf as die son sak en sy geliefde 'n valk in die dag. Met behulp van 'n geslepe dief probeer hulle die towerspreuk oor hulle besweer. Ook met Matthew Broderick en Rutger Hauer.

WUTHERING HEIGHTS, die bekende liefdesverhaal van 'n weeskind, Heathcliffe, en Catherine, 'n bedorwe rykmanskind is Saterdagaand se fliek op TV1. Catherine se pa red Heathcliffe van die agterstrate van Liverpool en bring hom na sy plaas Wuthering Heights. Timothy Dalton (die nuutste James Bond) is Heathcliffe en Catherine word deur Anna Calder-Marshall gespeel.

SPLASH, die rolprent wat nie veronderstel was om te werk nie, maar (danksy Daryl Hannah) fliekkenners op hul neuse laat kyk het, wys Maandagmiddag om 3.30 op M-Net. Tom Hanks (tans in Punchline teenoor Sally Field) speel die rol van die gelukkige ou wat 'n meermin (met bene) wys hoe dit op droë grond gedoen word.

MICKEY ROONEY is Jack Thum in die rolprent Leave 'em Laughing wat Donderdagaand op TV1 wys. Jack is 'n nar wat in sy snaakse, kleurryke uitrusting kinders en siekes in hospitale vermaak en saam met sy vrou in sy vrye tyd na weeskinders omsien. As hy uitvind dat hy aan kanker ly, voel hy verskriklik oor die las wat hy op sy vrou gaan agterlaat. Maar Jack het nie op die liefde van die kinders, sy vrou en vriende gereken nie. Ook met Anne Jackson en Allen Goorwitz.

SATERDAG 25

TV1
5.57 Oggendboodskap
6.00 Opvoedkundige tv
6.30 Agriforum '88
7.00 Goeiemôre SA
9.00 Opvoedkundige tv
11.00 Topsport
1.00 Sakkie en Thomas
1.05 Amigo
1.10 Skatte-eiland
1.35 Bloedbroers - Die verhaal van twee broers met uiteenlopende karakters.
2.00 Topsport
5.57 Kompas
6.00 Nuus
6.15 Pryswys
7.05 Buck James
8.00 News
8.35 Magnum
9.30 Wuthering Heights - kyk onder hoogtepunte hierbo
11.05 Life Begins at 40
11.30 Epilogue

TV4
6.03 The Law and Harry McGraw
6.53 The Pink Panther
9.03 A Different World
9.30 Hooperman
9.58 That's Hollywood
10.25 The Tracy Ullman Show
10.51 Man sonder naam

M-NET
1.30 Teen Scene: The Drug Knot
2.15 Teen Scene: Have you tried talking to Patty?
3.20 King Kong - Jessica Lange speel die hoofrol (buiten die gorilla natuurlik) in die moderne weergawe van die film.
5.30 Beyond 2000
Oop Tyd
6.15 Hot Hits
7.00 Beauty and the Beast
Intekenare
8.00 Fame, Fortune and Romance
8.30 Class of '44 - kyk onder hoogtepunte hierbo
10.00 Dial 911
10.13 Who killed my son?
10.30 That'll be the Day - 'n Musiekdrama wat hom in die jare 50 afspeel met David Essex in die hoofrol.

SONDAG 26

TV1
1.30 Pinocchio
1.55 ZET!
2.05 Storybook International
2.30 Ourselves and Other Animals
3.00 Op die uithoeke
3.25 Anne of Green Gables
4.30 Collage
5.20 The Wonderful World of Disney
6.10 50/50
6.50 Kruis en Kroniek
8.00 Network
9.00 Ludwig
10.00 A Portrait of 25 years of the Performing Arts Council
11.00 Insight

TV4
6.03 Kahoots (slot)
9.04 Highway to Heaven
9.57 Kate and Allie
10.25 Sing Country
11.00 Topsport

M-NET
1.00 Supersport: Boks
12.30 Supersport: Golf
1.30 Supersport: Boks
3.30 Walt Disney World's Happy Easter Parade
4.40 It's the Easter Beagle, Charlie Brown
5.25 The Adventures of Teddy Ruxpin
5.50 Raggedy Ann and Andy
Oop Tyd
6.15 Heartbeat
7.05 Carte Blanche
Intekenare
8.00 Twilight Zone: Shadow Play
8.30 Ladyhawke - kyk onder hoogtepunte hierbo.
10.30 Jesse - Die verhaal van die wedervaringe van 'n verpleegster op 'n afgeleë woestyndorpie. Met Lee Remick.

MAANDAG 27

TV1
6.00 Goeiemôre SA
12.00 Topsport
5.00 Throb
5.30 Bionic Six
6.00 News
6.15 Graffiti
7.00 Murder She Wrote
8.00 Netwerk
9.00 1945
9.30 Met vakansie op ekspedisie
10.00 Topsport
11.00 St Eligius
11.55 Oordenking

TV4
6.03 Butterfly Island
6.30 Topsport
9.00 Head of Class
9.30 Dynasty
10.24 Wiseguy
11.16 The Forum Presents

M-NET
10.30 Little Women
11.40 West 57th: Broadway Baby
11.52 Heroes made in the USA
12.00 BMX Bandits
1.30 The ultimate Stuntman - A Tribute to Dar Robinson
2.30 Heroes made in the USA
2.50 Woman's Value (Natal Mercury) and M-Net Face of the Year
3.00 West 57th: Kids of America
3.20 Streetlights
3.30 Splash - kyk onder hoogtepunte
5.25 The Spiral Zone
5.50 The Smurfs
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 Hart to Hart
7.45 Supersport: Sokker
Intekenare
8.00 Supersport: Sokker
8.30 The Prodigious Hickey (deel 1) 'n Reeks wat uit twee dele bestaan oor die kattekwaad van William Hickey en sy klasmaats in 'n seunskool. Hulle is vasbeslote om die gesag van die onderwysers te ondermyn. Met Zack Galligan, Albert Schultz en Nicholas Rowe.
10.30 The Blue Lagoon

DINSDAG 28

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Opvoedkundig tv
4.00 Fanjan, die towenaar van Drakenstein
4.10 Wielie Walie
4.30 Die Swartwoudkliniek
5.30 Koning Arthur
5.57 Kompas
6.00 Die Nuus
6.15 Potpourri
7.05 Jakkalsstreke
8.00 Network
8.30 You Be The Judge
10.00 Topsport
11.00 Educational - Open University
11.55 Evening Prayer

TV4
6.00 Shane
9.03 Three Wishes of Billy Grier - 'n 16-jarige seun vind uit dat hy 'n jaar oor het om te leef en hy besluit om sy huis te verlaat en sy pa te gaan opsoek. Met Ralph Macchio en Betty Buckley.
10.43 Easy Street
11.09 Gunsmoke

M-NET
10.30 The Hot Rock
12.00 Can you avoid cancer?
3.00 Telygames
3.30 Eye of the Needle - 'n Spioenasieriller oor Hitler se getrouste en dodelikste spioen, gespeel deur Donald Sutherland.
5.25 The Real Ghostbusters
5.50 GI Joe
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 China Beach
7.45 Hoogtepunte op M-Net
Intekenare
8.00 Hollywood Squares
8.30 The Prodigious Hickey (deel 2)
10.30 Defence of the Realm

WOENSDAG 29

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Agriforum '88
4.00 Mio Mao
4.10 The Trap Door
4.15 Tele 6
4.25 The Boy and the Book
4.30 Another life

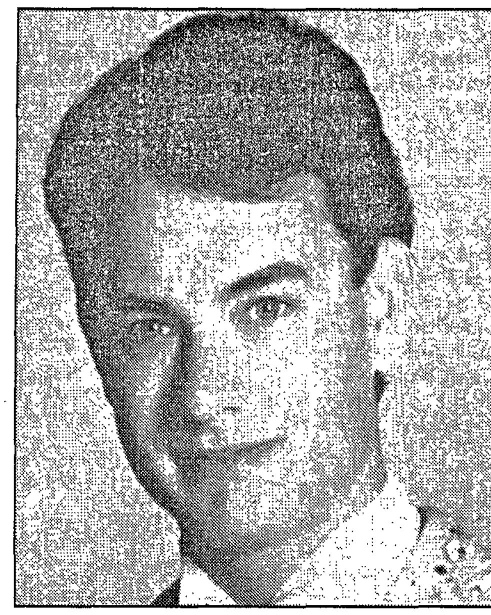

Tom Hanks volg 'n meermin in Splash op M-Net

5.00 Cosby III
5.35 Sea Hunt
6.00 News
6.15 No Jacket Required
7.00 The Cavanaughs
7.30 The Golden Girls (slot)
8.00 Netwerk
9.05 Cul De Sac III
9.35 Diagonal Street
10.00 Topsport
11.00 Die goeie aarde
11.30 Oordenking

TV4
6.03 First Impressions
6.30 Topsport
9.03 The Colbys
9.56 Misdaad
11.28 The Honeymooners

M-NET
10.30 Easy Money
12.06 Videofashion Monthly
3.00 Telygames
3.30 Harry and Tonto
5.25 The Flintstone Kids
5.50 The Adventures of the Galaxy Rangers
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 The Oldest Rookie - Die eerste aflewering van 'n reeks oor die polisiehoof van openbare dienste wat besluit om weer die strate te patrolleer nadat sy vriend geskiet is. Met Paul Sarvino.
7.45 Supersport: Sokker
Intekenare
8.00 Supersport: Sokker
8.30 Prelude to Glory
9.30 Manhunt
10.30 Jagged Edge

DONDERDAG 30

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Opvoedkundig tv
4.00 Niklaas
4.30 Silhouette
5.25 Tekkies
5.57 Kompas
6.00 Nuus
6.15 Uit en Tuis
7.05 Willem
8.00 Network
9.00 Hill Street Blues
10.00 Topsport
11.00 Leave 'em Laughing - kyk onder hoogtepunte
12.45 Face to Face

TV4
6.03 TV4 Top 20
6.30 Muzik A La Carte
9.03 Life's Most Embarrassing Moments
9.56 Cheers
10.23 Tyd en die wind
11.17 Ripley's Believe It or Not

M-NET
10.30 Defence of the Realm
12.02 Crystal Clear
3.00 Telygames
3.30 You Only Live Twice
5.25 Dungeons and Dragons
5.50 Inspector Gadget
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 Designing Women
7.20 Empty Nest
7.45 Revue Plus
Intekenare
8.00 Revue Plus - vervolg
8.30 Jewel of the Nile - kyk onder hoogtepunte
11.30 Eye of the Needle
12.20 Carte Blanche

Michelle Pfeiffer (wat die hoofrol vertolk in Married to the Mob) verskyn in Ladyhawke op M-Net

Paasnaweek se vermaak — 6 & 7